

DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark bispedømmeråd 2020 - 2023

Møteinnkalling

Agder og Telemark bispedømmeråd 2020 - 2023

Møtedato: 04.09.2023 kl. 09:30

Møtested: Bispedømmekontoret i Kristiansand

Arkivsak: 19/04402

Mulige forfall meldes snarest til Margot Tangen, MT588@kirken.no.

KRISTIANSAND S, 28.08.2023

Per Gunnar Pedersen
Leder

Margot Tangen
Sekretær

DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark bispedømmeråd 2020 - 2023

Møteinnkalling Agder og Telemark bispedømmeråd 2020 - 2023

Møtedato: 04.09.2023 kl. 09:30-15:30
Møtested: Bispedømmekontoret i Kristiansand
Arkivsak: 19/04402

Velkommen til bispedømmerådsmøte på bispedømmekontoret. Møtet starter kl. 09:30 og varer til ca. 15:30. Følgende saker behandles for lukkede dører: 45/23 – 48/23.

Biskop Stein Reinertsen innleder selve møtet med en liten andakt.

Eventuelt forfall må meldes snarest til Margot Tangen på tlf. 90941717, eller e-post mt588@kirken.no. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed fra møtesekretær.

SAKSLISTE		
Godkjenning av innkalling og saksliste		
43/23	19/04402-207	Innkalling og saksliste
Godkjenning av protokoll		
44/23	19/04402-244	Protokoll - Møte i Agder og Telemark bispedømmeråd 06.06.2023 - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd
Tilsettingssaker		
45/23	23/02642-8	Tilsetting Sokneprest i Vest-Nedenes prosti med Fjære sokn som tjenestested - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd
46/23	23/02643-10	Sokneprest i Lister og Mandal prosti med Bakke sokn og Gyland sokn som tjenestested - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd
47/23	23/02644-8	Tilsetting sokneprest i Arendal prosti med Hisøy sokn som tjenestested - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd
48/23	23/02645-8	Tilsetting sokneprest i Bamble prosti med Langesund sokn som tjenestested - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd

Saker til behandling		
49/23	22/03224-14	Økonomirapport pr. 30.06.23
50/23	23/02563-3	Høring om klagesaker på kirkebyggfeltet
51/23	22/03632-3	Delegat til samisk kirkelig valg møte 2023
52/23	23/02412-1	Møteplan for Agder og Telemark bispedømmeråd 2024
53/23	18/01713-47	Eventuelt 04.09.23
Referatsaker og Orienteringssaker		
54/23	19/04887-96	Orienteringssaker 04.09.23
55/23	19/04887-93	Referatsaker 04.09.23

KRISTIANSAND S, 28.08.2023

Per Gunnar Pedersen
Leder

Aslak Wegge
Stiftsdirektør

Dette punktet på sakslisten er unntatt offentlighet.

Dette punktet på sakslisten er unntatt offentlighet.

Dette punktet på sakslisten er unntatt offentlighet.

Dette punktet på sakslisten er unntatt offentlighet.

Dette punktet på sakslisten er unntatt offentlighet.

DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark bispedømmeråd 2020 - 2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Aslak Wegge	112	22/03224-14	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
49/23	Agder og Telemark bispedømmeråd 2020 - 2023	04.09.2023

Økonomirapport pr. 30.06.23

Vedlegg:

Statsbudsjettet 2023 - korrigert tildelingsbrev etter revidert nasjonalbudsjett
 Fordeling av midler 2023 etter RNB
 Regnskap Agder og Telemark 06.2023

Saksorientering

Regnskapsrapport for Agder og Telemark bispedømmeråd pr. 30.06.23 legges fram for bispedømmerådet til orientering. Regnskapet pr. 30.06.23 viser et merforbruk på drift på kr. 1.008.000.- (1,7%)

Budsjettet er laget ut fra tildelt ramme for 2023 – jfr. endelig tildelingsbrev av 16.06.2023. Justert tildeling følger som endret prosentjustering til lønns/prisvekst i revidert statsbudsjett. I periodisert budsjet er justering av lønn lagt på periodene fra september og ut året da det er i denne perioden lønnsjusteringen vil bli utbetalt og få regnskapsmessig virkning. Prisvekst er lagt på reiseutgifter (kjøring) som konsekvens av økte satser for km. godtgjørelse. Oppdatert tildelingsbrev og tabell ligger vedlagt saken.

250 Agder og Telemark bispedømmeråd – budsjettgruppe 1

Agder og Telemark	Regnskap	Budsjett	Avvik	Avvik i %	Årsbudsjett
Inntekter	-542	-123	419	-340,7 %	-361
Lønn og godtgjørelser	54 315	53 147	-1 168	-2,2 %	121 413
Andre driftskostnader	5 893	5 634	-259	-4,6 %	10 991
Sum	59 666	58 658	-1 008	-1,7 %	132 043

250 0000 administrasjon

Agder og Telemark adm.	Regnskap	Budsjett	Avvik	Avvik i %	Årsbudsjett
Inntekter	-398	-20	378	-1890,0 %	-34
Lønn og godtgjørelser	5 469	5 401	-68	-1,3 %	12 765
Andre driftskostnader	1 928	1 865	-63	-3,4 %	4 045
Sum	6 999	7 246	247	3,4 %	16 776

250 4000 prester

Agder og Telemark prester	Regnskap	Budsjett	Avvik	Avvik i %	Årsbudsjett
Inntekter	-145	-104	41	-39,4 %	-328
Lønn og godtgjørelser	48 846	47 747	-1 099	-2,3 %	108 648
Andre driftskostnader	3 966	3 769	-197	-5,2 %	6 947
Sum	52 667	51 412	-1 255	-2,4 %	115 267

Administrasjon

Administrasjonsutgiftene er totalt på kr 6.999.000.-

Totalt er det benyttet kr 247.000 mindre enn budsjettet til administrasjonen. Det er 3,4 % lavere enn budsjettet. Inntektene er kr 378 000 høyere enn budsjettet. Dette er inntekter for kurs og konferanser som dekker merutgifter på andre driftskostnader.

Prestetjenesten

Regnskapet for prestatjenesten er på kr 52.677.000.- Det er kr 1.255.000 (2,4 %) høyere enn budsjettet. Lønnsutgiftene er kr 1.099.000 (2,3 %) høyere enn budsjettet. Beredskap og tilleggslønn er kr 146.000.- høyere enn budsjettet. Også dette på lønnskapittelet.

Merforbruket kommer i all hovedsak som konsekvens av en lavere innsparing på lønn enn forutsatt i budsjettet.

Tilskudd

Det er utbetalt kr. 31.517.000.- i tilskudd til trosopplæring.

I tilskudd til diakoni, undervisning og kirkemusikk er det betalt ut kr. 15.698.000.-

Det gjenstår etter dette til sammen 1.130.000.- ikke utbetalte tilskuddsmidler.

Ekstra tildeling/etterbetaling (prisjustering i revidert tildelingsbrev) til stillinger blir utbetalt i oktober.

Det legges til grunne at tilskuddsmidlene i sin helhet vil bli utbetalt i løpet av året.

250 Tilskudd - budsjettgruppe 2

Agder og Telemark tilskudd	Regnskap	Budsjett	Avvik	Avvik i %	Årsbudsjett
Trosopplæring	31 517	31 733	216	0,7 %	32 410
Diakoni/underv. og kirkemu	15 698	16 612	914	5,5 %	16 967
Sum	47 215	48 345	1 130	2,3 %	49 377

Disponible midler

Agder og Telemark bispedømmerråd har et akkumulert mindreforbruk fra tidligere år på drift på kr 4 861 000. Det opparbeidede mindreforbruket er bokført i balansen som egenkapital og er ikke disponert i inneværende års budsjett.

Kirkerådet har i KR-sak 52/21 vedtatt en begrensning i bispedømmerrådenes akkumulerte mindreforbruk, tilsvarende 3 % av siste års tildeling. Ordningen med en øvre grense for akkumulert mindreforbruk på 3 % av tildelingen trer fullt ut i kraft fra regnskapsåret 2023.

For Agder og Telemark bispedømmerråd tilsvarer denne 3 %-regelen kr 5 363 000 i 2023.

Akkumulert mindreforbruk fordeler seg slik:

Gruppe 1 – Drift kr 4 861 000

Gruppe 2 – Tilskudd kr 0

Prognose

Driften har et samlet merforbruk på 1,7 % av budsjettet pr 30.06.

Lønnsoppgjøret ble noe høyere enn budsjettet. Etterbetaling vil bli utbetalt i september. Selv om det ble en økning i tildelingen i juni, blir trolig utbetalingen for lønnsoppgjøret noe høyere enn budsjettet. Ved rapportering for september vil vi ha en bedre oversikt over kostnadene for lønnsoppgjøret og lønnsutgiftene for høsten.

Rapporteringen her er pr. 30. juni. Men det kan likevel være nyttig å nevne at det i juli var en økning i merforbruket på drift på kr 202 000. Når det gjelder august så er ikke NAV-refusjonen er ikke bokført når dette skrives, men det kan se ut til at lønnsutgiftene for august går i balanse og at merforbruket ikke øker denne måneden.

Det er likevel god grunn til å følge nøye med på lønnskostnadene i høst,

Oppsummering

Merforbruket på kr. 1.008.000, eller 1.7%, i første halvår er i hovedsak mindre innsparing på lønn presteskaper enn budsjettet. En stor del av innsparingen som er forutsatt tatt på lønn gjennom vakansestyling har i liten grad fått effekt så tidlig på året. Håpet er at vi vil kunne se bedre effekt av dette utover i året. Samtidig er det usikkert hvordan effekten av lønnsoppgjøret vil slå ut. Denne vil etter planen først vises på regnskapsrapport pr. september.

Litt avhengig av hvordan lønnsoppgjøret slår inn er det sannsynlig at året vil kunne med et merforbruk. Dette vil imidlertid kunne håndteres gjennom bruk av avsatt buffer. Det foreslås derfor ikke å innføre nye kutt utover det som allerede er vedtatt i budsjettet. Samtidig vil fokuset på å effektivere vakansestyling og ta ut effekten av dette intensiveres sammen med prestene for høsten.

Neste rapport

Neste regnskapsrapport kommer pr. 30.09.23. Denne vil etter planen foreligge til bispedømmerådets møte 1. november

Forslag til vedtak

Bispedømmerådet tar økonomirapport pr. 30.06.23 til orientering.

Agder og Telemark bispedømmeråd

Regnskap pr. 30.06.2023 - drift

Driftsrapport	Rekneskap	Budsjett	Avvik	Årsbudsjett
31xx - Salgsinntekt avgiftsfri	-412 786	-83 747	329 039	-287 500
34xx - Tilskudd og gaveinntekter	-23 494	-34 500	-11 006	-69 000
3xxx - Andre inntekter	-106 247	-5 000	101 247	-5 000
Sum inntekter	-542 527	-123 247	419 280	-361 500
46xx - Tilskudd menigheter og fellestråd	0	0	0	0
Sum tilskudd mv	0	0	0	0
500x - Faste stillinger (inkl. feriepenger)	44 231 860	45 316 913	1 085 053	105 165 419
5006 - Beredskap	639 096	666 643	27 547	1 376 614
50xx - Tilleggslønn, overtid mm	1 880 621	1 704 090	-176 532	2 858 833
51xx - Midlertidige stillinger, honorarer	5 049 678	229 788	-4 819 890	514 288
53xx - Annen oppgavepliktig godtgjørelse	198 027	209 301	11 274	428 218
540x - Arbeidsgiveravgift	6 628 193	6 559 250	-68 943	15 161 231
58xx - Refusjon syke- og fødselspenger	-2 964 448		2 964 448	
599x - Refusjon lønnskostnader	-1 417 584	-1 677 500	-259 916	-4 370 000
59xx - Andre personalkostnader	70 119	139 296	69 177	278 600
Sum Lønn og godtgjørelser	54 315 562	53 147 781	-1 167 781	121 413 203
63xx - Leie lokaler, strøm, renhold mm	1 126 503	1 017 498	-109 005	2 035 000
64xx - Leie maskiner, inventar mm	74 504	37 500	-37 004	75 000
65xx - Inventar, datautstyr, programvare mm	42 138	85 002	42 864	170 000
66xx - Vedlikehold bygninger og utstyr	20 235		-20 235	
67xx - Div honorar og flytting	56 520	75 000	18 480	150 000
6790 - Kjøp av andre fremmede tjenester	544 255	435 496	-108 759	930 500
6797 - Annen bistand	1 010 000	1 010 000		1 427 000
68xx - Kontorrekvisita, trykksaker, annonser	278 767	209 898	-68 869	419 797
68xx - Møter, kurs og seminarer mm	599 604	777 995	178 391	1 771 000
69xx - Telefon, porto mv	1 950	2 502	552	5 000
Sum andre driftskostnader (drift og mindre anskaffelser)	3 754 476	3 650 891	-103 585	6 983 297
71xx - Reiser	2 100 445	1 973 002	-127 443	3 998 000
74xx - Medlemskontingent og gaver	28 042	10 000	-18 042	10 000
77xx - Annen kostnad	10 827		-10 827	
Sum andre driftskostnader (reise, reklame, forsikring mm)	2 139 314	1 983 002	-156 312	4 008 000
8xxx - Finansinntekter/kostnader, overføringer mv	0	0	0	0
Sum Finanskostnader og overføringer	0	0	0	0
Sum	59 666 825	58 658 427	-1 008 398	132 043 000

Korrigert fordeling av midler 2023 etter revidert nasjonalbudsjett (RNB)

Beløp i hele 1000 kr

	Inntekt	110 - Den Norske Kirke	120 - Kirkerådet	130 - Bispemøtet	210 - Oslo	220 - Borg	230 - Hamar	240 - Tunsberg	250 - Agder og Telemark	260 - Stavanger	270 - Bjørgvin	280 - Møre	290 - Nidaros	300 - Sør-Hålogaland	310 - Nord-Hålogaland	311 - Svalbard kirke	Total
Inntekter																	
I Statsbudsjett post 70	2 393 344																
I Statsbudsjett post 70 - revidert nasjonalbudsjett	51 120																
II Svalbard kirke fra Justisdep.	5 750															5 750	
Sum inntekter	2 450 214																2 450 214
Budsjettgruppe 1: Den norske kirke - drift																	
I Rammetilskudd			118 545	10 646	161 432	138 331	116 676	114 318	129 839	110 049	162 881	81 497	125 807	86 574	93 577		1 450 172
I Rettssubjektsnivå (eks. pensjon)		162 535															162 535
I Rettssubjektskostnader til pensjon		175 482															175 482
I Kirkevalg		10 700															10 700
II Svalbard kirke fra Justisdep.																5 750	5 750
I Felleskostnader flyttet fra BDR til KR: IKO-tilskudd og miljøfyråm			374	-	-34	-34	-34	-34	-34	-34	-34	-34	-34	-34	-34	-	-
I Samsk prest/diakon i Sør-Norge			-	-	395	-47	-40	-39	-44	-38	-55	-28	-43	-29	-32	-	-
I Kirkevalg 2023 - gjennomføring, oppstilling og opplæring			-	-	825	828	660	699	675	671	833	530	724	530	525	-	7 500
I Kompensasjon økt lønnsoppgjør, RNB		245	475	13	1 188	980	787	821	922	759	1 178	555	876	645	656	-	10 100
I Pensjonseffekt lønnsøkning, jfr ny prognose fra SPK, RNB		7 300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7 300
I Ny stilling - pilegrimsprest, RNB		500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	500
I Ny stilling - dialogprest, RNB		500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	500
I Fordeling til prisstigning bispedammer etter RNB		-	-	-	862	725	623	601	685	581	863	432	669	462	497	-	7 000
I Kirk. org. barn og unge, sentral reserve		13 196	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13 196
I Trekk akkumulert merforbruk 2022						-3 784											-3 784
Sum budsjettgruppe 1		370 458	119 394	10 659	164 668	136 999	118 672	116 366	132 043	111 988	165 666	82 952	127 999	88 148	95 189	5 750	1 846 951
Budsjettgruppe 2: Den norske kirke - tilskudd																	
I Trosopplæring			4 828		35 202	44 057	26 598	31 001	31 733	35 659	46 121	21 269	33 991	18 900	19 414		348 773
I Trosoppl. Kompensasjon økt lønns- og prisstigning, RNB			103		752	941	568	662	677	761	985	454	726	404	414		7 447
I Oslo og Nidaros domkirker					2 329								3 493				5 822
I Domkirker: Kompensasjon økt lønns- og prisstigning, RNB					50								75				125
I Diakoni, undervisning og kirkemusikk m.m.		1 609	3 376		19 077	19 541	14 398	13 583	16 612	17 626	20 874	12 815	14 281	17 826	14 934		186 542
I Dia/und/kirkemus.: Kompensasjon økt lønns- og prisstigning, RNB		34	72		407	417	308	290	355	377	446	273	305	380	318		3 982
Sum budsjettgruppe 2		1 643	8 379	-	57 817	64 956	41 872	45 536	49 377	54 423	68 426	34 811	52 871	37 510	35 070	-	552 691
Budsjettgruppe 3: Tilskudd til andre																	
I Døvekirken		13 186	inkl +274 etter RNB														13 186
I Kristent arbeid blant blinde		398	inkl +8 etter RNB														398
I Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning (KIFO)		7 728	inkl +160 etter RNB														7 728
I Kirkelig ressursenter mot vold og seksuelle overgrep		4 731	inkl +98 etter RNB														4 731
I Samisk bibeloversettelse (Det Norske Bibelselskap)		1 865	inkl +39 etter RNB														1 865
I KUN		6 964	inkl +144 etter RNB														6 964
I Kirkens SOS		1 554	inkl +32 etter RNB														1 554
I Økumeniske kontingenter mm		10 362	inkl +215 etter RNB														10 362
Sum budsjettgruppe 3		46 788															46 788
Total fordeling for 2023 (etter revidert nasjonalbudsjett)		418 889	127 773	10 659	222 485	201 955	160 544	161 902	181 420	166 411	234 092	117 763	180 870	125 658	130 259	5 750	2 446 430

DEN NORSKE KIRKE

KR - Seksjon Felles økonomiteam

Agder og Telemark bispedømmeråd
Postboks 208
4662 KRISTIANSAND S

Dato: 19.06.2023

Vår ref: 22/00592-28

Deres ref:

Statsbudsjettet 2023 - korrigert tildelingsbrev etter revidert nasjonalbudsjett

Vi viser til vårt endelige tildelingsbrev av 27.01.2023 og korrigert tildelingsbrev til Borg bispedømmeråd av 29.03.2023.

Stortinget vedtok 16.juni revidert nasjonalbudsjett for 2023.

Rammetilskuddet til Den norske kirke på kap.880, post 70, er nå for 2023 i alt på 2 444 464 000 kroner. Beløpet representerer en økning på 51 120 000 kroner fra vedtatt statsbudsjett i desember.

Samlet er økningen fra 2022 til 2023 på 3,4% - hvis vi inkluderer bortfallet av tidligere tilskudd fra Opplysningsvesenets fond (Ovf) på 42 000 000 kroner.

Fordeling av midler 2023

Kirkerådet behandlet i sitt maimøte fordeling av ekstratilskudd i revidert nasjonalbudsjett. Her ble det gjort følgende vedtak i pkt 2:

«2. Med forbehold om Stortingets vedtak ber Kirkerådet om følgende fordeling av tildelte midler i RNB, totalt 51,1 mill. kr:

- a. Dekke lønnsoppgjøret for rDnk, samt kunne dekke økningen i pensjonskostnader. Totalt 17,4 mill. kr.
- b. Midler til to nasjonale prestestillinger. Dette er hhv. en pilegrimsprest og en digitalprest. Totalt 1 mill. kr.
- c. Det settes av kr 11,6 mill. til budsjettgruppe 2 og kr 0,9 mill. til budsjettgruppe 3. Økt tildeling i RNB er dermed fordelt forholdsmessig mellom budsjettgruppe 1, 2 og 3.
- d. Det settes av en sum til Kirkelig organisering, bl a for å stimulere til bedre samarbeid og koordinering, totalt 3 mill. kr.
- e. Det settes av en sum for å dekke generell prisstigning i bispedømmene, herunder økning i reisekostnader, totalt 7 mill. kr.
- f. Det avsettes 2 mill. kr til tiltak for barn og unge, i tråd med foreslåtte tiltak i KR 41/23
- g. Resterende midler, totalt 8,1 mill. kr holdes igjen i KR inntil videre.
- h. Dersom Stortingets endelige beslutning blir lavere enn regjeringens forslag følges vedtakene i prioritert orden. Ved bortfall av hele tilskuddet bortfaller hele vedtaks punkt 2.

Postadresse:
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

E-post: post.kirkeradet@kirken.no
Web: www.kirken.no
Org.nr.:

Telefon: +47 23081200
Telefaks:

Saksbehandler
Oddleiv Moen

Samlet økning fra 2022 i alle budsjettgruppene er etter dette på 3,6% (sett bort fra Ovf-midler på 7,1 mill som er fjernet).

Det ligger til grunn at den økte tildelingen i budsjettgruppe 2 til trosopplæring, diakoni, undervisning, kirkemusikk og til Oslo og Nidaros domkirker skal overføres til aktuelle fellesråd til dekning av økt lønns- og prisvekst knyttet til tilskuddsstillingene.

Budsjettfullmakt

Stiftsdirektørene og generalsekretæren gis med dette budsjettfullmakt til å disponere midlene som er stilt til disposisjon for hver enhet innenfor tildelte rammer i samsvar med § 5 i Kirkemøtets budsjettreglement og § 2b i økonomireglementet for rettssubjektet Den norske kirke. Videre delegering av budsjettfullmakter skal skje ved skriftlige budsjett disponeringsbrev der koststed, beløp og navn framkommer.

Basert på ovenstående viser vedlagte tabell fordeling pr budsjettgruppe og pr enhet.

Det vil bli lest inn et justert budsjett i Xledger i løpet av juni så halvårsrapporten for 2023 kan rapporteres opp mot de nye budsjettallene.

Med vennlig hilsen

Ingrid Vad Nilsen
direktør

Jan Rune Fagermoen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:
Fordeling av midler 2023 etter RNB

Kopi til:
EY

Mottakere:		
Agder og Telemark bispedømmeråd	Postboks 208	4662 KRISTIANSAND S
Borg bispedømmeråd	Bjarne Aasgt. 9	1606 FREDRIKSTAD
Bjergvin bispedømmeråd	Postboks 1960	5817 BERGEN
Hamar bispedømmeråd	Postboks 172	2302 HAMAR
Nord-Hålogaland bispedømmeråd	Postboks 790	9258 TROMSØ
Oslo bispedømmeråd	Postboks 9307	0135 OSLO
	Grønland	
Stavanger bispedømmeråd	Lagårdsveien 44	4010 STAVANGER
Tunsberg bispedømmeråd	Postboks 10 Kaldnes	3119 TØNSBERG
Bispemøtet	Postboks 799	0106 OSLO
	Sentrum	
Møre bispedømmeråd	Moldetrappa 1	6415 MOLDE
Sør-Hålogaland bispedømmeråd	Tolder Holmers vei	8003 BODØ
	11	

Nidaros bispedømeråd

Erkebispegården

7013 Trondheim

DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark bispedømmeråd 2020 - 2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Geir Myre	550	23/02563-3	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
50/23	Agder og Telemark bispedømmeråd 2020 - 2023	04.09.2023

Høring om klagesaker på kirkebyggfeltet

Vedlegg:

Klagesaker kirkebygg - høring

Høring om klagesaksbehandling for kirkebygg

Saksorientering

Agder og Telemark bispedømmeråd har mottatt høring om klagesaker på kirkebyggfeltet – forslag om overføring av klagebehandling fra Kirkerådet til Den norske kirkes klagenemd. Høringsfrist er 1. november.

Dagens klagebehandling

Dersom en tiltakshaver (menighetsråd/kirkelig fellesråd) er uenig i biskopens vedtak som gjelder endringer på en kirke, nedleggelse (eller rivning) av kirke, kan de med hjemmel i § 23, 5. eller 6. ledd klage vedtaket inn for Kirkerådet.

Kirkerådet ble valgt som klageinstans ved behandlingen kirkeordningen fikk på kirkemøtet i 2021

I kirkeordningens § 42 første ledd fremgår det at forvaltningsloven skal gjelde for kirkens virksomhet. Jfr forvaltningsloven § 6 vil kirkerådets tilsatte sin habilitet i klagesaker måtte vurderes. Spørsmålet er om kirkerådets rådgivere gjennom tidligere kontakt med tiltakshaver eller biskopens rådgiver blir inhabil i forberedelse av en klagesak til behandling i kirkerådet.

Kirkerådet konkluderer ut fra praksis at habilitetsreglene i seg selv ikke er et avgjørende argument for hvorvidt kirkerådet bør være klageinstans.

Kirkerådet peker på at habilitetsspørsmålet ikke var en del av vurderingen under KM sak 14/21 i 2021 da man valgte Kirkerådet som klageorgan for disse sakene. Begrunnelsen for ikke å legge det til klagenemnda var for det første at den skulle behandle saker der det ikke fra før var et annet nasjonalkirkelig organ.

Videre påpekte kirkerådet i sitt høringsforslag til endrings sakene at nemnda «hadde gjennom sin sammensetning sin faglige tyngde i saker av teologisk og juridisk karakter» og mente man trengte bygningsfaglig og arkitekturhistoriske kunnskaper.

Samtidig mente man nemnda ikke fremstod som et overordnet organ over biskopen, slik kirkerådet letter kunne oppfattes som.

Når det reises spørsmål om to-instans behandlingen oppleves som reell med Kirkerådet som både rådgivende organ og klageorgan, har man landet på at det vil være en bedre løsning å flytte slike klagesaker over til klagenemnda og heller legge til rette for å innhente nødvendig kompetanse og endre regler for saksbehandling slik at kompetansen på feltet styrkes.

Kirkerådet har derfor foreslått at å flytte klagebehandlingen i saker der biskopens fatter vedtak vedrørende kirkebygg til Den norske kirkes klagenemnd. Vider foreslår de at Kirkerådet kan gi retningslinjer for biskopens og klagenemndas saksbehandling.

For å styrke klagenemndas kompetanse på kirkebyggfeltet foreslås det at «ett medlem med særskilt kirkebyggfaglig kompetanse» tiltrer klagenemnda i saker der dette er tema, (§ 20 andre ledd og § 23 femte og sjette ledd)

To forslag

Kirkerådet har to forslag til endring. Kirkerådets argument for å beholde Kirkerådet som klageorgan er den bygg faglige og kulturhistoriske kompetansen som ligger i kirkerådets fagseksjon. Ved å nedsette et eget fagråd som gir uttalelse til kirkerådet i kirkebyggfaglige spørsmål en klagesak reiser. Videre kunne man la juridisk avdeling forberede saken for kirkerådet, slik at man unngikk at samme seksjon (avdeling for kirkefag) som er involvert i saksbehandlingen som rådgivende forbereder klagesaken. Dette krever ingen regelendringer.

Den andre løsningen er altså at man flytter klagebehandlingen til Klagenemnda.

Vurdering

Det vil fortsatt ved den første løsningen kunne tolkes som at kirkerådet får rolle som overprøvende kirkelig organ i saker der myndighet er fastsatt til biskop. Løsningen med å flytte det til klagenemnda er det kirkerådet oppfatter som den løsningen som skaper mest avstand mellom rådgivende organ og klageorganet.

Det er viktig at biskopens vedtak fattes med hjemmel i regelverket. Og faglig forsvarlig. Det er uheldig om kirkerådet som klageorgan skaper forsiktighet med å gå inn i saker som rådgivende. Kirkefagavdelingen har en faglig tyngde som er verdifull for tiltakshavere og biskopens rådgivere. Som myndighet ligger det et ansvar og forventning om at biskopen fatter sine vedtak etter en vurdering basert på faglig kompetanse. Tilstrekkelig faglig rådgiving er derfor viktig for at vedtakene er gode.

Gitt et tilfelle der biskopen tar størst hensyn til universell utforming, og overprøver riksantikvarens kulturminnefaglige råd, vil Riksantikvaren kunne klage på vedtaket. Dersom biskopen tar mest hensyn til det kulturminnefaglige og gir et negativt vedtak for tilpasning vil tiltakshaver kunne klage inn vedtaket. At man på den ene siden kan innhente god rådgiving og på den annen side at klagebehandlingen oppleves som reelt uavhengig vil styrke behandlingens legitimitet.

Endringsforslagene og biskopens kommentarer:

1. Kirkerådet foreslår følgende endringer i kirkeordningen:
*§ 20 andre ledd femte punktum skal lyde:
 Biskopens vedtak i saker om avhending av kirker kan påklages til Den norske kirkes klagenemnd, og Kirkerådet kan gi retningslinjer for biskopens og klagenemndas saksbehandling.*
2. *§ 23 femte ledd tredje punktum skal lyde: Biskopens vedtak kan påklages til Den norske kirkes klagenemnd, og Kirkerådet kan gi retningslinjer for biskopens og klagenemndas saksbehandling.*

3. § 23 sjette ledd tredje punktum skal lyde: *Biskopens vedtak kan påklages til Den norske kirkes klagenemnd, og Kirkerådet kan gi retningslinjer for biskopens og klagenemndas saksbehandling.*
4. § 32 første ledd femte strekpunkt skal lyde: *- ett medlem med særskilt kirkebyggfaglig kompetanse, som tiltrer klagenemnda i saker etter kirkeordningen § 20 andre ledd og § 23 femte og sjette ledd,*
5. § 32 første ledd nåværende femte strekpunkt blir sjette strekpunkt.
6. § 33 første ledd bokstav a skal lyde: *avgjør klager etter kirkeordningen § 10 fjerde og femte ledd, § 20 andre ledd, § 23 femte og sjette ledd og § 39 tredje ledd*

Konklusjon;

De foreslåtte endringene støttes.

Forslag til vedtak

Agder og Telemark bispedømmeråd støtter forslag om flytting av klagebehandling i kirkebyggsaker fra Kirkerådet til Klagenemnda. Bispedømmerådet støtter de foreslåtte regelendringene.

Høringsfrist 1. november 2023

Høring om klagesaker på kirkebyggfeltet – forslag om overføring av myndighet fra Kirkerådet til Den norske kirkes klagenemnd

I Innledning om saken

Denne høringen gjelder behandlingsmåten av tre typer kirkebyggsaker i kirkeordningen kapittel 4. Felles for sakstypene er kravet til godkjenning og at det i tillegg er innført en klageordning. De aktuelle reglene ble vedtatt av Kirkemøtet i 2021, jf. sak KM 14/21. Reglene i kirkeordningen er for *de listeførte kirkene* en følge av kravet i forskrift 18. desember 2020 nr. 2827 om forvaltning av kulturhistorisk verdifulle kirker (kirkebyggforskriften) om utpeking av både en godkjennings- og klageinstans i de aktuelle sakstypene. I kirkebyggforskriften fremgår det også at godkjenningssinstansen skal forelegge saken for Riksantikvaren til uttalelse.

Disse tre sakstypene er *avhending* av kirker, *nedlegging* av kirker og *tiltak ut over vanlig vedlikehold* på kirker. I kirkeordningen er riving, som forskriften gjelder for, omfattet av det videre begrepet nedlegging.

I kirkeordningen er biskopen utpekt som kirkelig godkjenningssmyndighet i tråd med kravet i kirkebyggforskriften § 3, jf. også § 4 første ledd – mens Kirkerådet tilsvarende er utpekt som klageorgan etter bestemmelsen i forskriftens § 4 fjerde ledd. Vi viser til kirkeordningen § 23 sjette ledd for saker om tiltak ut over vanlig vedlikehold (endringssaker), § 20 andre ledd for saker om avhending og § 23 femte ledd for saker om riving og annen nedlegging. For de tre sakstypene som er omhandlet i forskriften, har Kirkemøtet på denne måten etablert ordninger som oppfyller forskriftens krav til myndighetsplassering for godkjenning og klage.

Kirkemøtet har gjort disse ordningene gjeldende for *alle* kirker, ikke bare for de listeførte, som altså var nødvendig etter kirkebyggforskriften. Dette betyr at for *de fredede kirkene* vil det for tiltak ut over vanlig vedlikehold være et tosporet godkjenningssystem, der både biskopen etter kirkeordningen og Riksantikvaren etter kulturminneloven må godkjenne tiltaket. For andre kirker enn de listeførte er rettsgrunnlaget for kirkeordningens bestemmelser ikke denne forskriften, men trossamfunnsloven § 15 første ledd andre punktum, eventuelt et ulovfestet grunnlag.

I denne høringen foreslår Kirkerådet at oppgaven som klageinstans i disse sakstypene skal overføres fra Kirkerådet til Den norske kirkes klagenemnd (heretter klagenemnda). Kirkeordningen må derfor endres i de tre nevnte bestemmelsene samt i de to bestemmelsene om klagenemnda, §§ 32 og 33. Saken skal etter planen fremmes for Kirkemøtet i 2024.

II Bakgrunnen for saken

Dagens ordning innebærer at ansatte i Kirkerådet gir råd og veiledning til biskopen som vedtaksmyndighet, dessuten ofte også til kirkeeieren (normalt soknet ved kirkelig fellesråd) i forkant av en søknad til biskopen. Samtidig vil de samme personene lett kunne tenkes å delta i saksbehandlingen i Kirkerådet av eventuelle klagesaker knyttet til samme saksforhold. Det har vært problematisert at disse rollekombinasjonene for ansatte i Kirkerådet er uheldige og kan oppfattes å være til hinder for en reell to-instansbehandling i de aktuelle sakene. Kirkerådet har etter dagens ordning kun behandlet én klagesak.

Prinsipielle grunner taler for å finne en ordning som omfatter alle de tre sakstypene, selv om den praktiske betydningen er vesentlig ulik. Det er bare endringssakene som har et nevneverdig volum. De andre to sakstypene er sjeldent forekommende, og potensielle klagesaker vil nødvendigvis oppstå enda sjeldnere. Det er særlig saker om riving og annen nedlegging som er sjeldne, men så sent som i 2019 ble en kirke nedlagt og deretter solgt. Siden avhending etter kirkeordningen – og vi legger til også etter kirkebyggforskriften – ikke bare gjelder selve kirkebygget, men også kirketomten (kirkegrunnen), herunder fradeling av *deler av* denne, er det en del saker etter avhendingsbestemmelsen.

III Tidligere befatning med en sak – forholdet til forvaltningslovens habilitetsregler

Det er først og fremst rollene til Kirkerådets ansatte som har vært pekt på som utfordrende i dagens system. Derfor vil Kirkerådet knytte noen kommentarer til de habilitetsrettslige spørsmålene som dagens ordning reiser.

Det følger av kirkeordningen § 42 første ledd at blant annet forvaltningsloven skal gjelde for den virksomheten som drives av kirkelige organer. Herunder vil også habilitetsreglene i forvaltningsloven komme til anvendelse i klagesakene som Kirkerådet i dag får til behandling. Den relevante bestemmelsen vil være forvaltningsloven § 6 andre ledd. Som kjent skal det etter denne bestemmelsen foretas en konkret vurdering av habiliteten til den eller de personene som det i en sak oppstår spørsmål om habiliteten til.

I vår sammenheng er tilnærmingen nødvendigvis en annen når Kirkerådet har undersøkt habiliteten til Kirkerådets ansatte i *eventuelle* klagesaker i de tre sakstypene. Kirkerådet har i en standardisert forhåndsvurdering undersøkt om de aktuelle ansatte i Kirkerådet normalt eller typisk vil kunne ventes å bli inhabile ved Kirkerådets behandling av en klagesak – da begrunnet i deres tidligere befatning med saken gjennom veiledning og rådgivning overfor tiltakshaver (søker) og biskop. Arten av og den mulige rekkevidden av denne veiledningen og rådgivningen er såpass forutsigbar at det i et systemperspektiv godt lar seg gjøre å foreta en slik standardisert forhåndsvurdering etter forvaltningsloven § 6 andre ledd.

Kirkerådets klare konklusjon er at slik tidligere befatning med en sak i den formen vi her snakker om, ikke i seg selv vil gjøre den ansatte inhabil i klagesaken.

Vedkommende ansatte må for å bli inhabile ha utvist et spesielt engasjement i saken eller av andre grunner ha særinteresser i sakens utfall.

Dette betyr at *habilitetsreglene* i seg selv ikke er et avgjørende argument for om Kirkerådet bør være klageinstans eller ikke. Hvis spørsmål om inhabilitet oppstår, vil det kunne håndteres på vanlig vis i den konkrete saken.

IV Et tilbakeblikk: Kirkerådets og Kirkemøtets vurderinger i 2021

Både i høringen og i saksfremlegget i sak KM 14/21 reiste Kirkerådet spørsmålet om Kirkerådet eller klagenemnda var best egnet som klageorgan i de tre sakstypene. Av de grunnene som er skissert rett ovenfor, var ikke eventuelle habilitetsrettslige innvendinger mot Kirkerådets ansatte og derfor Kirkerådet som klageinstans, noen problemstilling i 2021.

Om sakene om *avhending og nedlegging* beskriver saksorienteringen høringsforslaget slik:

Samtidig viste Kirkerådet til at det kan reises innvendinger mot å gi Den norske kirkes klagenemnd oppgaven som klageinstans. Mye av intensjonen med å opprette klagenemnda var at den kun skal ha oppgaver der det er påkrevd, altså der det fra før ikke er et annet nasjonalkirkelig organ som egner seg. Kirkerådet foreslo derfor at Kirkerådet blir klageorgan ved avgjørelser om avhending og nedlegging (side 23).

Dette forslaget fikk bred oppslutning.

I sin saksorientering skrev Kirkerådet dette om høringsforslaget knyttet til *endringssakene*:

De mest aktuelle klageorganene er Kirkerådet eller Den norske kirkes klagenemnd. Kirkemøtet har av prinsipielle grunner tidligere lagt vekt på å unngå å sette biskopene i et underordningsforhold til Kirkerådet. Hvis Kirkerådet er klageinstans, vil et underordningsforhold bli etablert i denne sakstypen. Kirkerådet pekte i høringsnotatet på at det isolert sett vil dette tale for å legge oppgaven til Den norske kirkes klagenemnd. Det kan imidlertid reises innvendinger mot dette alternativet.

Kirkerådet mente i høringsnotatet at Den norske kirkes klagenemnd egner seg dårlig i denne type saker. *Nemnda har gjennom sin sammensetning sin faglige tyngde i saker av teologisk og juridisk karakter.* Sammensetningen er en følge av den type saker nemnda i dag er tildelt. Kirkerådet mente det er *lite ønskelig å endre sammensetningen til nemnda* for at den skal kunne få tildelt denne sakstypen – som først og fremst stiller krav til *byggningsfaglige og arkitekturhistoriske kunnskaper.*

Klagenemnda har administrativ bistand som vil måtte sørge for at saken er så godt opplyst som mulig. På tross av dette mente Kirkerådet allikevel at Kirkerådet peker seg ut som den foretrukne klageinstans i slike saker. Et viktig hensyn er at Kirkerådet fra før er tildelt andre oppgaver på kirkebyggfeltet (...) Særlig saker om godkjenning av nye kirker har klare likhetstrekk til sakene om

ombygging og utvidelse av eksisterende kirker (side 34; kursivert her).

Om sitt forslag til Kirkemøtet skrev Kirkerådet dette om *endringssakene*:

Noen høringsinstanser kommenterte spørsmål om klageorgan. Et klart flertall av høringsinstansene støttet forslaget i høringsnotatet om at Kirkerådet skal være høringsinstans, men *noen tok til orde for at Den norske kirkes klagenemnd* burde være det. Både Kirkerådet og Den norske kirkes klagenemnd vil kunne være utpekt som klageinstans, men i lys av høringen opprettholder Kirkerådet forslaget om at biskopens vedtak kan påklages til Kirkerådet. Kirkerådet viser i den sammenheng til de andre oppgavene Kirkerådet har på kirkebyggfeltet.

Kirkerådet understreker at saker om tiltak ut over vanlig vedlikehold vil involvere både *bygningsfaglige, kulturminnefaglige og arkitekturhistoriske kunnskaper* så vel som ivaretagelse av kirkelige behov. Som følge av at biskopen er godkjenningssinstans, vil klageinstansen [Kirkerådet] alltid ha biskopens vurdering med seg som en del av saksbehandlingen (side 37; kursivert her).

Kirkemøtets vedtak svarte også her til Kirkerådets forslag.

V En fornyet vurdering av spørsmålet om klageinstans – to alternative løsninger for å styrke to-instansordningen

De ovennevnte vurderingene fra 2021 står ved lag også i dag – herunder at habilitetsrettslige vurderinger ikke i seg selv er et argument mot Kirkerådet som klageinstans.

Samtidig mener Kirkerådet at det må tillegges stor vekt at Den norske kirke er avhengig av at dens ordninger fremstår som tillitvekkende utad, også uavhengig av de formelle sidene ved spørsmålet om habilitet. Ikke minst er dette viktig overfor andre sentrale aktører på kirkebyggfeltet, herunder Riksantikvaren.

Uavhengig av slike formelle habilitetsvurderinger ønsker derfor Kirkerådet at det skal treffes tiltak for å unngå at det kan sås tvil om at en klage over biskopens vedtak blir underkastet *en reell prøving*. Herunder er det ønskelig å sikre tillit til at klageinstansens vedtak alene bygger på sakens relevante momenter og ikke blir preget av den rådgivningen og veiledningen som i sakens tidligere faser er gitt fra Kirkerådets ansatte.

Kirkerådets rolle som nasjonal kirkebygggressurs for hele trossamfunnet er et viktig element i kirkens vektlegging av og satsning på kirkebyggene som bærebjelken i den kirkelige kulturavstrategien. Det er derfor ikke en aktuell problemstilling å endre innretningen og omfanget av rådgivningen og veiledningen Kirkerådets ansatte gir overfor eier (søker) og biskop. Det må derfor være ved selve klagebehandlingen vi må foreta en eventuell endring. Kirkerådet har her vurdert to løsninger, som begge ivaretar de nevnte hensynene om å tydeliggjøre at klagesaker vil bli underkastet en reell prøving. *Formålet* med en endring er altså å unngå tvil om at to-instansbehandlingen er reell. Da vil samtidig to-instansordningen bli *styrket* ved at den utad fremstår som mer tillitvekkende enn i dag.

Den ene løsningen er at det nedsettes *et fagråd* som gir *uttalelse til Kirkerådet* i de aktuelle kirkebyggfaglige spørsmålene som en klagesak reiser. Løsningen med et fagråd forutsetter ingen regelendringer og vil raskt kunne tre i kraft. Det er primært i endringssakene behovet for kirkebyggfaglig kompetanse vil være viktig. Sakene om avhending samt riving og annen nedlegging vil normalt ha et annet innholdsmessig eller faglig tyngdepunkt enn det kirkebyggfaglige. De vil normalt heller omhandle økonomiske forhold i soknet sett opp mot menighetens behov for kirken.

Samtidig burde klagesaken internt i Kirkerådets administrasjon med denne løsningen bli *forberedt av en annen enhet* enn den som har vært involvert i saken da den var til behandling hos søker og biskop. Sistnevnte enhet er i dag avdeling for kirkefag og økumenikk ved seksjon for gudstjenesteliv og kultur. En naturlig enhet til å forberede klagesaker for Kirkerådet ville være juridisk avdeling. Sakshåndteringen ville her bestå i å forberede behandlingen av saken i det valgte Kirkerådet (i hastesaker dets arbeidsutvalg) gjennom å utforme de relevante spørsmålene som fagrådet, med grunnlag i klagen, skal uttale seg om og – i lys av fagrådets innstilling – utarbeide innstilling til det valgte Kirkerådet.

Den andre løsningen er at klagenemnda er klageinstans. Selv om reglene for klagenemnda – jf. forskrift 14. november 2021 nr. 4032 om regler for Den norske kirkes klagenemnd – i § 4 bestemmer at «[e]n eller flere tilsatte i Kirkerådets sekretariat utfører sekretariatsfunksjoner for klagenemnda», heter det samme sted at den «som utfører sekretariatsfunksjoner for klagenemnda, er direkte underordnet nemnda og skal følge de retningslinjer og pålegg denne gir». Det er ikke ansatte i nevnte seksjon for gudstjenesteliv og kultur som i dag utfører sekretariatsfunksjonen, og Kirkerådet mener derfor løsningen med klagenemnda som klageinstans er den som i størst grad skaper *avstand* fra de ansatte i Kirkerådet som tidligere kan ha hatt befatning med en sak som senere blir påklaget.

Kirkerådet mener i lys av det ovennevnte at det er løsningen med klagenemnda som vil fremstå som mest tillitvekkende, og Kirkerådet foreslår denne.

VI Nærmere om klagenemnda som klageinstans

Denne løsningen forutsetter at kirkeordningen §§ 20, 23, 32 og 33 endres. De ovennevnte reglene for klagenemnda berøres ikke.

Skal klagenemnda være klageinstans i de aktuelle sakstypene, må den styrkes med relevant fagkompetanse, jf. også omtalen av dette i saken fra 2021. Dette vil være *kirkebyggfaglig* kompetanse, med vekt på antikvarisk (kulturminnefaglig) og arkitektfaglig kompetanse. Det er nok i første rekke i endringssakene slik kompetanse er viktig, siden sakene om riving og annen nedlegging samt avhending som nevnt vil være mer knyttet til økonomi og menighetens behov for kirken. Men også i slike saker kan nemnda ha nytte av slik spesialkompetanse. Kirkerådet foreslår derfor at nemnda skal styrkes med slik kompetanse i alle de tre sakstypene. Mest av regeltekniske grunner, der det er uheldig med for mange forklaringer, foreslår Kirkerådet at uttrykket *kirkebyggfaglig kompetanse* benyttes i bestemmelsene.

Kirkerådet mener det er tilstrekkelig med ett ekstra medlem av nemnda med slik fagkompetanse. Hovedgrunnen til dette er at vedkommendes synspunkter uansett vil veie tungt i spørsmål som forutsetter denne særskilte kompetansen. Dette er også

mest i tråd med innretningen av kirkeordningen § 32, der heller ikke de andre faggruppene er representert med mer enn ett medlem.

Etter dagens regler skal hvert medlem ha en personlig vara. Det vil også gjelde for det nye medlemmet som foreslås. Se om blant annet dette i § 32 andre ledd.

Kirkerådet vil altså foreslå at kirkeordningen § 32 første ledd gis et tillegg om særskilt kompetanse i disse sakstypene – altså i saker etter henholdsvis § 20 andre ledd femte punktum, § 23 femte ledd og § 23 sjette ledd – men ikke i andre saker nemda behandler. Denne endringen vil i så fall gjelde for alle kirker, jf. ovenfor om at ordningen med godkjenning og klageadgang er generelt innrettet.

VII Mulighet for Kirkerådet til å gi retningslinjer for saksbehandlingen

Under dagens ordning med Kirkerådet som klageinstans vil Kirkerådet

kunne gi *saksbehandlingsregler* knyttet til *klagesaker* – begrenset til bestemmelser som supplerer forvaltningsloven. Kirkerådet kan derfor ved brev, rundskriv eller instruks til biskopene redegjøre for *hvordan slike klagesaker skal behandles*. Som en følge av det overordningsforhold Kirkerådet kommer i overfor biskopene i denne sakstypen gjennom å være klageorgan, vil Kirkerådet også kunne gi *saksbehandlingsregler* knyttet til *biskopenes vedtak*. Det kan blant annet omfatte hvilke sakstyper biskopen skal konsultere Riksantikvaren i, herunder knyttet til den enkelte kirkes vernestatus (sak KM 14/21 side 34; kursivert her).

Slike saksbehandlingsregler kan altså bli gitt ved eller i form av brev, rundskriv eller instruks. Her kunne også *retningslinjer* vært nevnt. Mens brev og i noen grad rundskriv henspiller mest på dokumentets *form*, vil instruks og retningslinjer i større grad uttrykke graden av *innholdets* karakter av bindende normering.

Sitatet ovenfor fra saksorienteringen gjaldt forslaget til ordning i saker om tiltak ut over vanlig vedlikehold. Denne adgangen har altså Kirkerådet som *klageinstans* hatt *uten* at det har kommet eksplisitt til uttrykk i bestemmelsen. Tilsvarende gjelder for avhending og nedlegging. En slik adgang for Kirkerådet bortfaller med det forslaget som nå fremmes. Hvis Kirkerådet ikke lenger er klageinstans, vil ikke Kirkerådet ha slik myndighet til å gi retningslinjer e.l. for saksbehandlingen, uten at det uttrykkelig er fastsatt.

Kirkerådet mener *klagenemnda* ikke egner seg så godt til å utarbeide retningslinjer e.l. for saksbehandlingen – verken knyttet til *biskopenes vedtak* eller til hvordan slike *klagesaker* skal behandles. Kirkerådet foreslår derfor at Kirkerådet gis adgang til å gi retningslinjer for saksbehandlingen, altså da i begge henseender. Se nedenfor i forslaget til bestemmelser, der Kirkerådet foreslår en «kan»-bestemmelse om dette.

De retningslinjene Kirkerådet etter forslaget gis adgang til å gi, kan ikke være i strid med reglene for klagenemnda § 3 første til fjerde ledd. Bestemmelsen lyder slik:

§ 3. Alminnelige bestemmelser om klagenemndas arbeid

Forvaltningsloven og offentliglova gjelder for klagenemndas arbeid, jf. kirkeordningen § 42.

Så langt det passer gjelder regler for Kirkerådets virksomhet § 2, § 3, § 5 og § 7 også for klagenemndas arbeid.

En part har rett til å redegjøre for sitt syn skriftlig.

Ut over det som følger av forvaltningsloven § 11d og § 12, skal en part ha adgang til å møte personlig og med fullmektig for å redegjøre muntlig for sitt syn overfor klagenemnda.

Klagenemnda kan selv gi utfyllende bestemmelser om saksbehandlingen.

Hvis Kirkerådets forslag til endringer i §§ 20 og 23 blir vedtatt, og Kirkerådet benytter seg av adgangen, vil *klagenemndas* egne bestemmelser etter § 3 femte ledd måtte gis innenfor rammene som følger av § 3 første til fjerde ledd og av Kirkerådets retningslinjer.

VIII Forslaget til endringer i de berørte bestemmelsene

Kirkerådet foreslår følgende endringer i kirkeordningen:

§ 20 andre ledd femte punktum skal lyde:

Biskopens vedtak i saker om avhending av kirker kan påklages til *Den norske kirkes klagenemnd, og Kirkerådet kan gi retningslinjer for biskopens og klagenemndas saksbehandling.*

§ 23 femte ledd tredje punktum skal lyde:

Biskopens vedtak kan påklages til *Den norske kirkes klagenemnd, og Kirkerådet kan gi retningslinjer for biskopens og klagenemndas saksbehandling.*

§ 23 sjette ledd tredje punktum skal lyde:

Biskopens vedtak kan påklages til *Den norske kirkes klagenemnd, og Kirkerådet kan gi retningslinjer for biskopens og klagenemndas saksbehandling.*

§ 32 første ledd femte strekpunkt skal lyde:

- *ett medlem med særskilt kirkebyggfaglig kompetanse, som tiltrer klagenemnda i saker etter kirkeordningen § 20 andre ledd og § 23 femte og sjette ledd,*

§ 32 første ledd nåværende femte strekpunkt blir sjette strekpunkt.

§ 33 første ledd bokstav a skal lyde:

avgjør klager etter kirkeordningen § 10 fjerde og femte ledd, § 20 andre ledd, § 23 femte og sjette ledd og § 39 tredje ledd,

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Dato: 28.06.2023

Vår ref: 23/01334-9 rb797

Høring om klagesaksbehandling for kirkebygg

Vedlagt følger høringsnotat 20. juni om det ovennevnte.

Saken sendes til berørte instanser, blant annet til et utvalg kirkelige fellesråd og et utvalg menighetsråd. Alle som ønsker det, kan gi høringsuttalelse.

Høringsfristen er 1. november 2023.

Med vennlig hilsen

Ingrid Vad Nilsen
direktør

Ragnar Bredoch
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg: Høringsnotat

Mottakere:

Riksantikvaren
Elverum kirkelige fellesråd
Gran kirkelige fellesråd
Odal kirkelige fellesråd
Ringsaker kirkelige fellesråd
Østre Toten kirkelige fellesråd
Asker kirkelige fellesråd
Bærum kirkelige fellesråd
Frogner menighetsråd
Kirkelig fellesråd i Oslo
Skien kirkelige fellesråd

Postadresse:
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

E-post: post.kirkeradet@kirken.no
Web:
Org.nr.:818 066 872

Telefon: +47 23081200
Telefaks:

Saksbehandler
Ragnar Bredoch

Alvdal menighetsråd
Larvik kirkelige fellesråd
Jevnaker menighetsråd
Lier kirkelige fellesråd
Kongsberg kirkelige fellesråd
Ringerike kirkelige fellesråd
Flå menighetsråd
Meråker menighetsråd
Vågå sokneråd
Hitra kirkelige fellesråd
Melhus kirkelige fellesråd
Steinkjer kirkelige fellesråd
Sør-Innherad kirkelige fellesråd
Askvoll sokneråd
Bergen kirkelige fellesråd
Eigersund kirkelige fellesråd
Gjesdal kirkelige fellesråd
Hå kyrkjelege fellesråd
Sandnes kirkelige fellesråd
Halden kirkelige fellesråd
Nesodden kirkelige fellesråd
Nittedal kirkelige fellesråd
Lillestrøm kirkelige fellesråd
Ås kirkelige fellesråd
Utsira kirkelige fellesråd og menighet
Drøbak og Frogn menighetsråd
Enebakk menighetsråd
Kristiansund kirkelige fellesråd
Kviteseid sokneråd
Målselv kirkelige fellesråd
Kristiansand kirkelige fellesråd
Rindal kirkekontor
Ulstein kyrkjelege fellesråd
Storfjorden sokneråd
Tromsø kirkelige fellesråd
Tinn kirkelige fellesråd
Vinje kyrkjelege fellesråd
Stryn kyrkjelege fellesråd
Suldal kyrkjelege fellesråd
Siljan menighetsråd
Alta kirkelige fellesråd
Bodø kirkelige fellesråd
Fauske kirkelige fellesråd
Eidfjord kyrkjelege råd
Hammerfest kirkelige fellesråd
Ålesund kyrkjelege fellesråd
Vefsn kirkelige fellesråd
Steigen kirkelige fellesråd
Vestvågøy kirkelige fellesråd
Gloppen kyrkjelege fellesråd
Færder kirkelige fellesråd
Båtsfjord menighetsråd
Indre Fosen kirkelige fellesråd

Hadsel menighetsråd
Evenes menighetsråd
Sokndal menighetsråd
Sunnfjord kirkelige fellesråd
Midt-Telemark kyrkjelege fellesråd
Alver kyrkjelege fellesråd
Tana menighetsråd
Aukra kirkelige fellesråd
Rauma kirkelige fellesråd
Heim kirkelige fellesråd
Herøy kyrkjelege fellesråd
Agder og Telemark bispedømmeråd
Borg bispedømmeråd
Bjørgvin bispedømmeråd
Hamar bispedømmeråd
Nord-Hålogaland bispedømmeråd
Oslo bispedømmeråd
Stavanger bispedømmeråd
Sør-Hålogaland bispedømmeråd
Tunsberg bispedømmeråd
Bispemøtet
Møre bispedømmeråd
Hamar biskop
Preses i Bispemøtet
Nidaros biskop
Den norske kirkes presteforening
Bjørgvin biskop
Fagforbundet teoLogene
Nord-Hålogaland biskop
Møre biskop
Agder og Telemark biskop
Stavanger biskop
Tunsberg biskop
Borg biskop
KA Arbeidsgiverorganisasjon for
kirkelige virksomheter
Sør-Hålogaland biskop
Fagforbundet
Nidaros bispedømmeråd

DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark bispedømmeråd 2020 - 2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Tore Gullaksen	401	22/03632-3	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
51/23	Agder og Telemark bispedømmeråd 2020 - 2023	04.09.2023

Delegat til Samisk kirkelig valgmøte 2023

Vedlegg:

Brev om oppnevning av delegater til Samisk kirkelig valgmøte 2023

Saksorientering

Agder og Telemark bispedømmeråd er i brev av 5. juli 2023 bedt om å oppnevne en delegat til Samisk kirkelig valgmøte. Frist for slik oppnevning er 10. september 2023. (se vedlegg).

Samisk kirkelig valgmøte avholdes den 28 oktober. Samisk kirkelig valgmøte ble opprettet i 2018. Valgmøtet er et representativt organ for samisk kirkeliv i Den norske kirke som skal bidra til å verne og fremme samisk kirkeliv. Samisk kirkelig valgmøtes delegater består av Samisk kirkeråds medlemmer og de tre samiske representantene i de tre nordligste bispedømmerådene. Dessuten består delegatene av personer som oppnevnes av menigheter i forvaltningsområdet for samisk språk, de øvrige bispedømmerådene, Saemien Åålmege og Samisk ungdomsutvalg (SUNG).

Samisk kirkelig valgmøtes forhandlinger er berammet til 28. oktober kl. 1230-1700, i Bodø. Den samme dagen arrangeres et seminar om aktuelle temaer. Det starter kl. 08.30. På søndag 29. oktober er det gudstjeneste i forbindelse med Samisk kirkelig valgmøte og Samisk språkuke som avsluttes samme helg. Delegatene inviteres til å delta på begge arrangementene. Samisk kirkeråd betaler for delegatenes reise og opphold i forbindelse med dette.

I Agder og Telemark bispedømme markerer menigheter Samenes nasjonaldag 6. februar på ulik måte. Bispedømmekontoret sender ut informasjon til alle fellesråd, proster, prester og menighetsråd hvor det informeres om tilgjengelig materiell til samisk markering i ressursbanken. Det lages videre årlig saker i Nyhetsbrev; <https://www.kirken.no/nb-NO/bispedommer/agder/nyheter/samenes%20nasjonaldag%20i%20kirken/>.

En spesiell utfordring om markering har gått til Domkirken, Trefoldighetskirken i Arendal og Skien kirke.

Den norske kirkes motiv for å markere samisk språk i gudstjenesten, handler ikke om at det kan finnes folk med samisk bakgrunn i menigheten, men det faktum at Den norske kirke er med i den verdensvide kirkes arbeid for urfolks verdighet, livsvilkår og rettigheter

I denne forbindelse kan det nevnes at det har blitt stilt spørsmål fra bispedømmerådets medlemmer om aktivitet på det samiske feltet i vårt bispedømme, samt om vi har noen oversikt. De korte svarene på dette er;

- For 2022 ble det rapportert åtte tiltak på samisk språk i gudstjenester i Agder og Telemark bispedømme, med til sammen 496 deltakere.
- Det er ikke tilgjengelig noe kirkelig samemantall for Agder og Telemark bispedømme. Det er ikke lov å registrere på bakgrunn av etnisitet.

Medlemmene i Agder og Telemark bispedømmeråd bes om å oppnevne en person som kan være delegat på Samisk kirkelig valgmøte 2023. Administrasjonen vil arbeide videre fram mot møtet for å finne aktuell kandidat, samtidig som også bispedømmerådets medlemmer oppfordres til å foreslå aktuelle personer med samisk tilknytning som kan være aktuelle som kandidater.

For å være valgbar som delegat oppnevnt av Agder og Telemark bispedømmeråd til Samisk kirkelig valgmøte etter, må man oppfylle følgende vilkår:

- a. har kirkelig stemmerett og
- b. oppfatter seg selv som same og som enten har samisk som hjemmespråk, eller har eller har hatt forelder, besteforelder eller oldeforelder med samisk som hjemmespråk, eller
- c. har annen tilknytning til samisk kirkeliv ut fra nærmere kriterier bestemt av Samisk kirkeråd.

Når det gjelder kriteriene etter bokstav c, har Samisk kirkeråd vedtatt følgende:

I medhold av § 1-3 fjerde ledd bokstav c i Forskrift om Samisk kirkelig valgmøte bestemmer Samisk kirkeråd følgende nærmere kriterier for vilkåret «annen tilknytning til samisk kirkeliv»:

- a. Medlem i Saemien Åålmege.
- b. Er medlem av Samisk ungdomsutvalg og som ikke er omfattet av § 1-3 fjerde ledd bokstav b.
- c. Er bosatt i et sokn som ligger i forvaltningsområdet for samisk språk.

Forslag til vedtak

Agder og Telemark bispedømmeråd oppnevner følgendeperson som delegat til Samisk kirkelig valgmøte:

- _____ (navn)

NOROGA GIRKU

Girkoráđđi, Girkuidgaskasaš ráđđi, Sámi girkoráđđi

Agder og Telemark bispedømmeråd
Postboks 208
4662 KRISTIANSAND S

Dátton: 05.07.2023

Min 23/00996-5
čujuhus:

Din
čujuhus:

Brev om oppnevning av delegater til Samisk kirkelig valgmøte 2023

Organer som oppnevner delegater til Samisk kirkelig valgmøte,

Samisk kirkelig valgmøte avholdes den 28 oktober. Samisk kirkelig valgmøte ble opprettet i 2018. Valgmøtet er et representativt organ for samisk kirkeliv i Den norske kirke som skal bidra til å verne og fremme samisk kirkeliv.

Samisk kirkelig valgmøtes delegater består av Samisk kirkeråds medlemmer og de tre samiske representantene i de tre nordligste bispedømmerådene. Dessuten består delegatene av personer som oppnevnes av menigheter i forvaltningsområdet for samisk språk, de øvrige bispedømmerådene, Saemien Áålmege og Samisk ungdomsutvalg (SUNG).

Organene som omtales i dette brevet bes om å oppnevne delegater senest 10. september.

Om oppnevning av delegater til Samisk kirkelig valgmøte

Forskrift om Samisk kirkelig valgmøte inneholder bestemmelser om valgmøtet. Etter § 1-3 består Samisk kirkelig valgmøte av:

- Samisk kirkeråds representanter,
- nordsamisk representant i Nord-Hålogaland bispedømmeråd, lulesamisk representant i Sør-Hålogaland bispedømmeråd, sørsamisk representant i Nidaros bispedømmeråd,
- to delegater oppnevnt av Samisk kirkeråds ungdomsutvalg,
- fem delegater oppnevnt av Saemien Áålmege/Samisk menighet i sørsamisk språkområde,
- en delegat oppnevnt av menighetsråd i hver forvaltningskommune for samisk språk i sørsamisk språkområde, og to delegater oppnevnt fra menighetsråd i hver forvaltningskommune for samisk språk i lule- og nordsamisk språkområde,
- to delegater oppnevnt av henholdsvis Nord-Hålogaland bispedømmeråd, Sør-Hålogaland bispedømmeråd og Nidaros bispedømmeråd. Bispedømmerådene bør ta hensyn til at også samer bosatt utenfor forvaltningsområdet for samisk språk blir representert.
- en delegat oppnevnt av henholdsvis Møre bispedømmeråd, Hamar bispedømmeråd, Bjørgvin bispedømmeråd, Agder og Telemark bispedømmeråd, Oslo bispedømmeråd, Stavanger bispedømmeråd, Borg bispedømmeråd og Tunsberg bispedømmeråd. Det skal være kjønnsbalanse når det oppnevnes to eller flere delegater.

Dere utgjør et av organene som oppnevner delegater til Samisk kirkelig valgmøte. Vi ønsker med dette brevet å be dere om å oppnevne delegater til valgmøtet, med det antallet som fremgår av tabellen nedenfor.

Organ	Delegat	Oppnevnes/velges	Antall
Samisk kirkeråd	Sara Ellen Anne Eira	-	1
	Oddvin Bientie	-	1 – N
	Margareth Ranberg	-	1 - SH
	May Bente Jönsson	-	1
	John Harald Skum	-	1 - NH
	Elin Sabbasen	-	1
	Herborg Finnset	-	1
Nord-Hålogaland; samisk representant	Elin Sabbasen	-	1 - NH
Samisk representant Sør-Hålogaland	Kurt Solstrøm	-	1 - SH
Samisk representant; Nidaros	Thomas Åhren	-	1 – N
Saemien Åålmege		Ja	5 N/SH
Samisk ungdomsutvalg (SUNG)		Ja	2 NH/SH/N
MENIGHETER I FORVALTNINGSKOMMUNER FOR SAMISK SPRÅK			
Aarporte/Hattfjelldal		Ja	1 – SH
Snåase/Snåsa		Ja	1 – N
Raahrvijke/Røyrvik		Ja	1 – N
Rosse/Røros		Ja	1 – N
Hábmer		Ja	2 - SH
Dieldanuorri		Ja	2 - NH
Loabák		ja	2 - NH
Porsangu		ja	2 - NH
Gáivuotna		ja	2 - NH
Guovdageaidnu		ja	2 - NH
Karášjohka		ja	2 - NH
Deatnu		ja	2 - NH
Unjárga		ja	2 - NH
ØVRIGE BISPEDØMMER			
Hamar bispedømmeråd		Ja	1
Møre		Ja	1
Bjørgvin		Ja	1
Agder og Telemark		Ja	1

Oslo		Ja	1
Borg		Ja	1
Stavanger		Ja	1
Tunsberg		Ja	1
OPPNEVNING BISPEDØMMERÅD		Ja	
Nord-Hålogaland		Ja	2 - NH
Sør-Hålogaland		Ja	2 - SH
Nidaros		Ja	2 - N

Om ekstra delegater når det er færre enn 10 delegater i et bispedømme etter oppnevningene

Dersom det er under ti delegater fra et av de tre språkområdene etter bokstav e, det vil si sørsamisk, lulesamisk og/eller nordsamisk område, skal vedkommende bispedømmeråd oppnevne flere delegater slik at antallet fra hvert språkområde blir ti delegater. Dette reguleres i § 1-3 tredje ledd i Forskrift om Samisk kirkelig valgmøte. I tabellen ovenfor er tilhørigheten til de tre nordligste bispedømmene markert med NH (Nord-Hålogaland), SH (Sør-Hålogaland) og Nidaros (N). I denne sammenhengen kan regelen i § 1-3 tredje ledd treffe Sør-Hålogaland og Nidaros bispedømmer ettersom vi er usikre på om det totale antallet delegater er 10 etter den 10. september.

Øvrig

Frist for oppnevning av delegater til Samisk kirkelig valgmøte er senest den 10. september 2023. Av administrative hensyn ønsker vi følgende opplysninger om den oppnevnte delegaten/oppnevnte delegatene; -navn, -epost og -telefonnummer. Opplysningene sendes til: post.kirkeradet@kirken.no. Det går også an å sende opplysningene pr post til adressen: Den norske kirke v/Samisk kirkeråd, Postboks 799 Sentrum, 0106 Oslo. Vi ber også om at e-posten/posten merkes: 'Delegater til Samisk kirkelig valgmøte'.

Samisk kirkeråd sender innkalling og sakspapirer direkte til delegatene, fortrinnsvis via email. Ved øvrig informasjon kan også sms brukes.

Samisk kirkelig valgmøtes forhandlinger er berammet til 28. oktober kl. 1230-1700. Den samme dagen arrangeres et seminar om aktuelle temaer. Det starter kl. 08.30. På søndag 29. oktober er det gudstjeneste i forbindelse med Samisk kirkelig valgmøte og Samisk språkuke som avsluttes samme helg. Delegatene inviteres til å delta på begge arrangementene. Samisk kirkeråd betaler for delegatenes reise og opphold i forbindelse med dette.

Om Samisk kirkelig valgmøte, lenker:

[Regler for Samisk kirkelig valgmøte - Lovdata](#)

[Samisk kirkelig valgmøte 2023](#)

Ustitlaš dearvuodaiguin

Kristina Labba
Generalsekretær; Samisk kirkeråd

Vidar Andersen
Seniorrådgiver; Samisk kirkeråd

Dokumeanta lea dohkkehuvvon elektrovnnalaččat, dan dihte das ii leat vuolláičála.

Čujuhusat:

Agder og Telemark bispedømmeråd	Postboks 208	4662 KRISTIANSAND S
Borg bispedømmeråd	Bjarne Aasgt. 9	1606 FREDRIKSTAD
Bjergvin bispedømmeråd	Postboks 1960	5817 BERGEN
Hamar bispedømmeråd	Postboks 172	2302 HAMAR
Nidaros bispedømmeråd - Nidarosen bæspatjjelteraerie	Kongsgårdsgata 1a, Erkebispergården	7013 TRONDHEIM
Nord-Hålogaland bispedømmeråd	Postboks 790	9258 TROMSØ
Oslo bispedømmeråd	Postboks 9307 Grønland	0135 OSLO
Stavanger bispedømmeråd	Lagårdsveien 44	4010 STAVANGER
Sør-Hålogaland bispedømmeråd	Dronningens gate 18	8006 BODØ
Tunsberg bispedømmeråd	Postboks 10 Kaldnes	3119 TØNSBERG
Møre bispedømmeråd	Moldetrappa 1	6415 MOLDE
KR - Avdeling for samisk kirkeliv, Anne Lill Sarabakken	Postboks 799 Sentrum	0106 OSLO
Røros menighetsråd	Kjerkgata 39	7374 RØROS
Røyrvik menighetsråd	Kirkekontoret	7898 LIMINGEN
Snåsa menighetsråd	Kirkekontoret	7761 SNÅSA
Kautokeino menighetsråd	Goahtedievvá 2	9520 KAUTOKEINO
Kåfjord menighetsråd		9148 OLDERDALEN
Lavangen menighetsråd	Postboks 38	9358 TENNEVOLL
Tjeldsund menighetsråd	Postboks 110	9439 EVENSKJER
Hattfjelldal menighetsråd	O.T. Olsens vei 3A	8692 HATTFJELLDAL
Tysfjord og Hamarøy menighetsråd / Divtasvuodna ja Habmera tjoaggulvisráde	Vestfjordveien 1455	8294 HAMARØY
Karasjok menighetsråd	Postboks 223	9735 KARASJOK
Porsanger menighetsråd	c/o Industribygget Laatasveien 3	9700 LAKSELV
Tana menighetsråd	Ringveien 5	9845 TANA
Nesseby menighetsråd	Postboks 24	9820 VARANGERBOTN
Samien Áálmege (Samisk menighet i sørsamisk område)		

DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark bispedømmeråd 2020 - 2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Aslak Wegge	421	23/02412-1	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
52/23	Agder og Telemark bispedømmeråd 2020 - 2023	04.09.2023

Møteplan for Agder og Telemark bispedømmeråd 2024

Saksorientering

For administrasjon, biskop og råd er det gunstig å få på plass møtedatoene for 2024 for å kunne planlegge aktiviteter det kommende året. Det foreslås derfor å fastsette datoer nå selv om det ikke er kjent hvem som vil bli valgt inn i nytt bispedømmeråd fra 2024.

For at bispedømmerådet skal være vedtaksdyktig må også biskopen være tilstede, og møteplan er derfor tilpasset biskopens kalender så langt denne er kjent. Planen er satt opp med utgangspunkt i frekvens for møtene i 2023.

I tillegg til de foreslåtte datoene vil det muligens kunne komme en ekstra dato for opplæring av nytt bispedømmeråd, dette blir trolig i januar evt februar. Tidspunkt avklares med Kirkerådet som er i prosess med utvikling av et opplegg.

Datoer som foreslås:

- Mandag 26. februar
- (10.- 15. april, Kirkemøtet)
- Tirsdag 30. april
- Tirsdag 11. juni

- Onsdag 11 september
- Mandag 28. oktober
- Tirsdag 10. desember

Forslag til vedtak

Som møtedatoer for Agder og Telemark bispedømmeråd i 2024 fastsettes;

- Mandag 26. februar
- (10.- 15. april, Kirkemøtet)
- Tirsdag 30. april
- Tirsdag 11. juni

- Onsdag 11 september
- Mandag 28. oktober
- Tirsdag 10. desember

DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark bispedømmeråd 2020 - 2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Aslak Wegge	421	18/01713-47	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
53/23	Agder og Telemark bispedømmeråd 2020 - 2023	04.09.2023

Eventuelt 04.09.23

Saksorientering

Skriv inn teksten her.

Forslag til vedtak

Skriv inn teksten her.

DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark bispedømmeråd 2020 - 2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Aslak Wegge	421	19/04887-96	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
54/23	Agder og Telemark bispedømmeråd 2020 - 2023	04.09.2023

Orienteringssaker 04.09.23

Saksorientering

Faste orienteringer;

1. Orientering fra biskop
2. Orienteringer fra bispedømmerådets medlemmer
3. Orientering fra stiftsdirektør
Herunder personal

Forslag til vedtak

Sakene tas til orientering

DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark bispedømmeråd 2020 - 2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Aslak Wegge	421	19/04887-93	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
55/23	Agder og Telemark bispedømmeråd 2020 - 2023	04.09.2023

Referatsaker 04.09.23

Vedlegg:

Årsrapport for Den norske kirke 2022
Unge voksne satsing i Kristiansand

Saksorientering

Skriv inn teksten her.

Forslag til vedtak

Skriv inn teksten her.

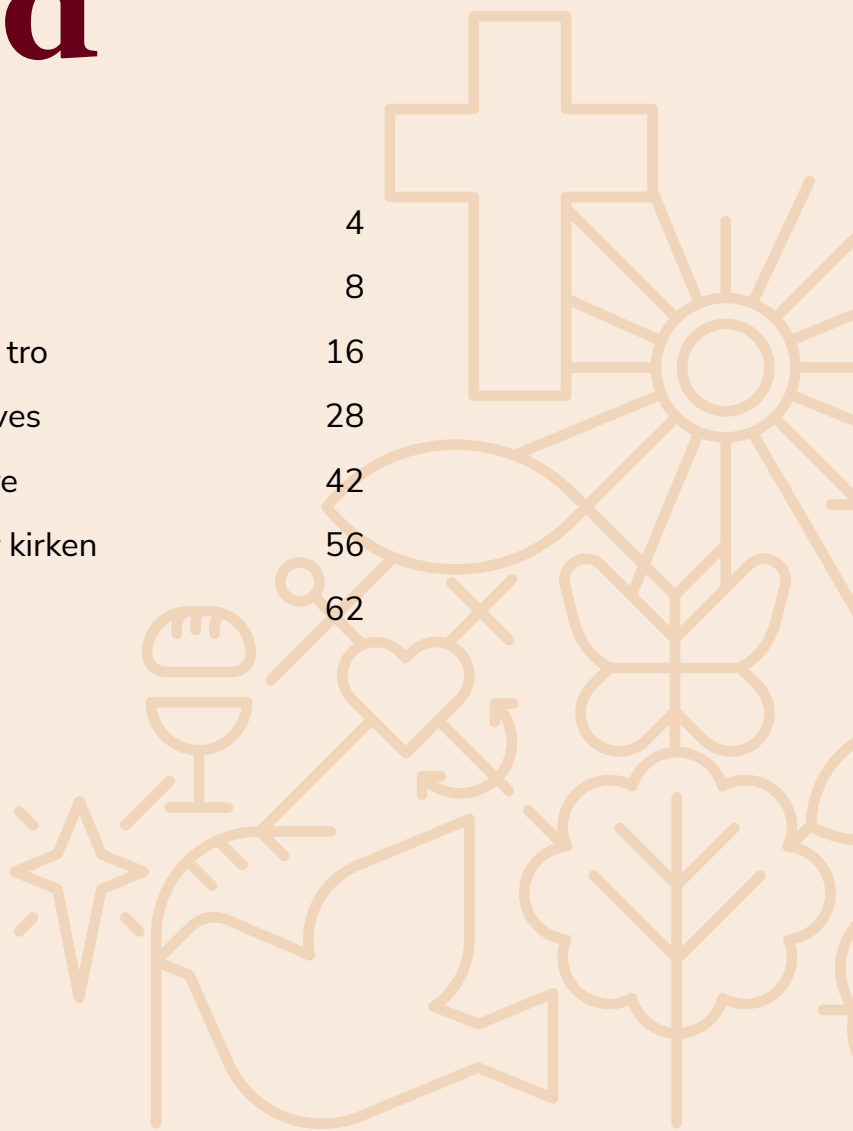
DEN NORSKE KIRKE

Årsrapport
2022

Innhold

Lederne har ordet	4
Kirken i tall 2022	8
Kirken åpner rom for tro	16
Kirken er der livet leves	28
Kirken er mer for flere	42
Viktige prosesser for kirken	56
Vedlegg	62

Dette er årsrapporten for Den norske kirke 2022. Rapporten dekker arbeidet som har blitt gjort i bispedømmerådene, Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd i 2022. Årsrapporten er utformet på bakgrunn av årsrapporter fra bispedømmerådene, utviklingssamtalene med bispedømmene, samt tilgjengelige rapporter, analyser og statistikker.

Ansvarlig redaktør: Emil Tan Engeset
ISBN 978-82-7545-212-0 (PDF)
ISBN 978-82-7545-213-7 (Trykt, heftet)

Forsidefoto: Von kommunikasjon

Fra pandemi til nye utfordringer

NOEN MÅNEDER UT I 2022 kunne vi endelig ta farvel med koronarestriksjonene. Men midt i gleden over å være tilbake i normaliteten, ble det krig i Europa. Med den kom økt uro – og de høyeste strømprisene Norge noen gang har opplevd. Fra å ha vært koronastengt, måtte flere kirker stenge dørene vinteren 2022, fordi strømkostnadene sprengte budsjettene. Heldigvis kunne kirkene tilby en normal julefeiring siden Regjeringen sørget for en strømstøtteordning i desember.

Vi har levd i en del av verden der det meste bare blir stadig bedre. Plutselig oppleves dette annerledes. Klimakrisen rykker stadig nærmere uten at verden klarer å stoppe den. Mange mennesker sliter fortsatt med sykdom etter korona, og flere unge sliter med sosial angst. Økte priser gir økt fattigdom, også blant nye grupper. Midt i dette lever vi som kirke. Folks vaner og behov er i endring og kirken etterspørres på nye måter. Kirken er til stede over hele landet med kirkebygg og kvalifiserte ansatte. Det siste året har flere hatt behov for noen å snakke med. Gratis arrangementer har vært populære. Mange menigheter deltok i dugnaden da et stort antall ukrainske flyktninger kom til landet. Nye diakonale tiltak ser dagens lys fordi behovene endrer seg, enten det gjelder matservering for skolebarn og ungdom eller samtaletilbud. Åpne kirker gir både rom for stillhet og meditasjon, og også for nye møter og fellesskap.

Nettopp det å utforske hvordan vi kan åpne rom for tro og være mer for flere midt i en ustabil verden, har vært viktig dette året.

Kirken er nær i både sorg og glede og manifesteres i sorgens og gledens ytterpunkter. I sorg, da skuddene falt en vakker juninatt i Oslo. Et brutalt angrep på mennesker med LHBT+-identitet og på det mangfoldet Gud har skapt. Enda en gang ble kirkene åpnet. Gudstjenesten i Oslo domkirke dagen etter viste hvilken kraft og styrke som ligger i liturgi, bibeltekster, salmer og fellesskap.

I glede, da samiske kirkedager gikk av stabelen i Enare i Finland. Disse arrangeres vanligvis hvert fjerde år, på tvers av landegrensene i Sápmi. Pandemien gjorde at det denne gangen gikk fem år. Da man endelig kunne samles igjen, ble det en mektig feiring av urfolksfellesskap på tvers av mange kirkelige tradisjoner og på mange ulike språk.

Å feire gudstjeneste vil alltid være en sentral del av å være kirke. Fellesskapet i nattverden gir næring for dagene som ligger foran. Endringer i folks fritidsmønster gir lavere oppslutning om gudstjenesten klokken 11 på søndager og økt oppslutning om familiesamlinger i ukedagene. Dette er sannsynligvis en del av et større trendsifte som kirken må tilpasse seg. Spørsmål om ressursbruk på søndager i forhold til hverdager vil komme.

Kirkerådsleder
Kristin Gunleiksrud Raaum

Kirkerådsdirektør
Ingrid Vad Nilsen

Det ser ut til at bevisst og målrettet arbeid med dåp har klart å demme opp for en videre nedgang i dåpstallene. Det gir tro på at systematisk arbeid nytter. Samtidig har kirken større konkurranse på både dåp og konfirmasjon enn noen gang før. Vi ser at konfirmasjonsopplegget må være aktuelt og av høy kvalitet for at ungdommer velger kirken. Her må det arbeides med både form og innhold og kommunikasjon.

Arbeidet med kirkelig organisering fortsetter med en skrittvis tilnærming og parallelt arbeides det godt med å bygge en felles kultur med samarbeid mellom de ulike nivåene i kirken, både blant folkevalgte og ansatte. Det satses også på å utvikle digitale felles løsninger for hele kirken, som vil forenkle arbeids-

hverdagen, styrke arbeidsfellesskapet på tvers og gjøre kirkelige handlinger lettere tilgjengelige for folk.

I en tid der mange kjemper om arbeidskraften, utfordres kirken av at rekruttering til mange kirkelige stillinger krever et personlig engasjement og en lang utdanning. Derfor kan vi nå glede oss over at vi har fått et regelverk for Prest under utdanning, der tjeneste i menighet kan kombineres med studier for mennesker som har hatt en annen yrkeskarriere. På denne måten tilføres kirken en variert kompetanse og mye livserfaring.

Den norske kirke har i dag 3,5 millioner medlemmer, noe som utgjør 64 prosent av befolkningen. Noen steder betyr det at Den norske kirke ikke lenger er majoritet, mens kirken andre steder er det eneste trossamfunnet på stedet. Kirken finnes over hele landet og møter folk i sorg og glede, til hverdag og fest.

Det er mange gode fortellinger om at mennesker har blitt godt ivaretatt og møtt en kirke som stilte opp da de trengte det mest. Dette er kirkens varemerke. Vi ønsker å være en tilgjengelig kirke for alle og gleder oss over alle de dyktige ansatte, folkevalgte og frivillige som stiller opp for å sørge for at mennesker får møte en åpen og tilgjengelig kirke, der de er.

Kirken finnes over hele landet og møter folk i sorg og glede, til hverdag og fest

Mer himmel på jord

Den norske kirke er en bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke, som vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus.

Den norske kirkes strategi for 2022–2029	 Kirken åpner rom for tro	 Kirken er der livet leves	 Kirken er mer for flere
 Kirken for den enkelte	Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet	Styrker kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner	Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt
 Kirken i samfunnet	Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle	Bidrar til å virkeliggjøre bærekraftsmålene – lokalt, nasjonalt og globalt	Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på
 Kirken som organisasjon	Styrker gjennom sin organisering en levende og nærværende folkekirke	Samhandler med organisasjonslivet, andre tros- og kirkesamfunn, offentlige, private og ideelle aktører	Skaper en mangfoldig, rekrutterende og inkluderende arbeidsplass og frivillighetsarena

Kirken i tall

Merk: Tall for 2022 er foreløpige

Antall medlemmer

3 499 092

63,7 % av befolkningen

25 661 færre enn i 2021

Innmeldt: 2493

Utmeldt: 16 616

Kirkelig inndeling

Den norske kirke er en landsdekkende folkekirke, delt inn i elleve bispedømmer. Hvert bispedømme har sin egen biskop, og et valgt bispedømmeråd som representerer og leder arbeidet i sitt område. Hvert bispedømme er igjen delt inn i prostier, fellesråd og sokn.

MØRE

95 sokn
25 fellesråd
6 prosti

NIDAROS

119 sokn
34 fellesråd
9 prosti

BJØRGVIN

176 sokn
43 fellesråd
11 prosti

STAVANGER

89 sokn
23 fellesråd
9 prosti

AGDER OG TELEMARK

109 sokn
42 fellesråd
9 prosti

TUNSBERG

100 sokn
25 fellesråd
9 prosti

NORD-HÅLOGALAND

62 sokn

39 fellesråd

8 prosti

SØR-HÅLOGALAND

83 sokn

40 fellesråd

8 prosti

HAMAR

161 sokn

46 fellesråd

10 prosti

OSLO

59 sokn

3 fellesråd

7 prosti

BORG

109 sokn

28 fellesråd

8 prosti

Antall geografiske sokn:	1162
Antall fellesråd:	348
Antall prosti:	94

Soknet er den grunnleggende enheten i Den norske kirke og den geografiske rammen om menigheten. Soknene varierer i geografisk utstrekning og antall medlemmer, men hvert sokn har minst en kirke. **Menighetsrådet** blir valgt blant kirkemedlemmene i soknet og har som grunnleggende oppgave å vekke og nære det kristelige livet i soknet.

Alle soknene innenfor en kommune utgjør ett **fellesrådsområde**. **Kirkelig fellesråd** består av menighetsrådsmedlemmer fra hvert menighetsråd i kommunen, en prost eller annen prest og kan ha i tillegg ha en representant valgt av kommunen. Fellesrådet har i hovedsak økonomiske og administrative oppgaver på vegne av soknene, og ivaretar også soknenes interesser overfor kommunen. Kirkevergen er daglig leder i fellesrådet.

Prostiet er en gammel kirkelig inndeling, og i dag er prostiet primært tjenestedistrikt for prestene. Prosten leder prestatjenesten i prostiet, og prosten skal også samvirke med de kirkelige rådene i prostiet. De fleste prostiene omfatter i dag flere kirkelige fellesrådsområder. Noen steder er det sammenfall mellom prosti og fellesrådsområde, og noen få fellesrådsområder har flere prostier.

Foto: Bo Mathisen

Antall døypte

27 971

53,3 % av fødte
898 flere enn i 2021
4,4 prosentpoeng økning

Foto: Ørjan Marakatt Bertelsen

Antall konfirmerte

32 496

49,5 % av alle 15-åringer
 78,4 % av 15-årige medlemmer
 Reduksjon på 1116
 Andel redusert 0,6 prosentpoeng

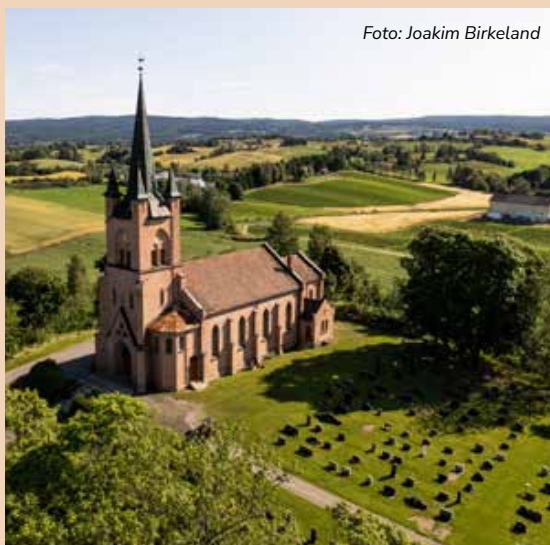

Foto: Joakim Birkeland

Antall gravferder

37 912

82,8 % av døde
 2683 flere enn i 2021
 Andel redusert 1,1 prosentpoeng

Foto: Audun Haugen

Antall vielser

7321

2470 flere enn i 2021

Antall gudstjenester

57 399

6119 flere enn i 2021

Antall deltakere
på gudstjeneste

4 176 570

1 815 742 flere enn i 2021

Frivillige
76 076

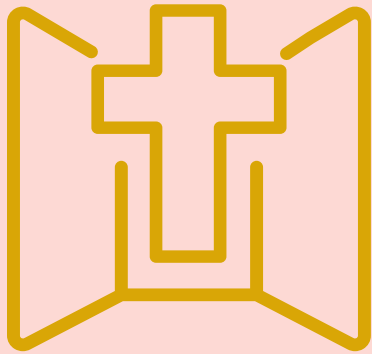
5341 flere enn i 2021

Antall prestearbverk

1331,45

4,4 færre enn i 2021

Kirken åpner rom for tro

Den norske kirke vil åpne rom for tro og forkynne evangeliet for mennesker gjennom hele livet. Kirken åpner rommene for mange gjennom aktiviteter med ulike former for nærvær i lokalsamfunn og storsamfunn. De åpnes særlig knyttet til livets viktigste begivenheter, som fødsel, ungdomstid, ekteskapsinngåelse og gravferd.

I DEN NORSKE KIRKES **medlemsundersøkelse** i 2021 oppga fire av fem at kirken er på sitt mest samfunnsnyttige når den legger til rette for å møte folk i avgjørende øyeblikk i livet, som dåp, konfirmasjon, vielse og gravferd.

Dåp

De fleste som oppsøker Den norske kirke har begynt en livslang tilknytning gjennom dåpen. Derfor er dåpstallet avgjørende for Den norske kirke. Selv om dåpstallene mange steder har vært synkende, velger flertallet av medlemmene dåp for sine barn. Flere steder melder også om god oppslutning når det er tilbud om drop-in-dåp.

I 2022 ble det gjennomført 27 971 dåp i Den norske kirke. Dette er nesten 1000 flere døpte enn i 2021. Andelen døpte av fødte var i 2022 på 53,3 %. Dette er den høyeste andelen døpte siden 2017. Det høye tallet kan forklares med at mange som valgte å utsette dåp under pandemien, gjennomførte dåpen i 2022. Samtidig er også de samlede dåpstallene for årene 2020–2022 positive. Den norske kirke hadde totalt 78 866 dåp av 160 519 fødte disse tre årene, noe som innebærer en andel på 49 %. I 2019 var andelen 51 %. Dette innebærer at oppslutningen om dåp har vært relativt stabil i årene 2019–2022. Til sammenligning sank andelen døpte av fødte fra 2005 til 2018 fra 75,8 % til 51,9 %. Denne stabiliseringen tyder på at flere års satsing på dåp bærer frukter. Det har vært lagt ned stor innsats og tilpasning i mange menigheter for de som ønsker dåp. Egne dåpsgudstjenester og drop-in-dåp er to eksempler. Samtidig er det vanligste fortsatt dåp i hovedgudstjenesten søndag klokken 11.

I forbindelse med pandemien tilbød kirken, på grunn av antallsbegrensninger, egne dåpsgudstjenester. Disse ble godt mottatt, som beskrevet i årsrapport for 2020: «Tilbakemeldingene på disse dåpshandlingene er svært gode. Flere gir uttrykk for at de har opplevd mer nærhet og kjent seg mer vel ved disse gudstjenestene enn da de sist hadde dåp i menighetens hovedgudstjeneste». Flere steder er det nå en nedgang i antall separate dåpsgudstjenester. Med tanke på hvor sentral dåpen er i kirkens oppdrag og hvor avgjørende dåp er for kirkens fremtid, bør kirken fortsatt prioritere egne dåpsgudstjenester.

I Frogn i Søndre Follo økte andelen døpte av fødte fra 2019 til 2022 betydelig (47,9 % til 56,8 %). I 2019 hadde de en stor dåpsutstilling med over 100 dåpskjoler utstilt for å skape oppmerksomhet rundt dåp. Dette har de neste årene blitt fulgt opp med aktiv kommunikasjon og stor fleksibilitet knyttet til tidspunkt for dåp. I samme prosti har Vestby arrangert faste dåpslørdager to ganger i semesteret, med stor oppslutning.

Undersøkelser viser at mange foreldre ønsker å melde barna sine til dåp utenom menighetskontorenes åpningstider. I 2022 startet arbeidet med å gjøre det mulig å melde seg på dåp gjennom en nasjonal løsning på skjerikirken.no. På denne måten vil alle kunne velge hvilken gudstjeneste man ønsker dåp gjennom en nettsideløsning.

Babysang

For at kirken skal lykkes med dåp, er det viktig å treffe foreldre som vurderer å døpe barna sine. De fleste foreldre til nyfødte i Norge er i alderen 25 til 40. For kirken er det avgjørende at disse opplever at dåp gir mening. Et svært viktig møtepunkt for kontakt med denne gruppen, er babysang.

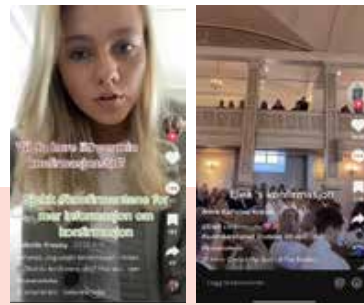
Over 700 menigheter i Den norske kirke tilbyr babysang. Tilbudet er mange barns første møte med kirken og har stor egenverdi som aktivitet. Samtidig skaper det møteplasser mellom menigheten og foreldre og barn med en kirkelig tilknytning. Dette gir også en anledning for å samtale om dåp. Når andre foreldre forteller om dåp av eget barn, betyr det mer enn en generell invitasjon til dåp.

Godt og langsiktig arbeid med dåp og dåpens innhold, gode kommunikasjonsressurser og gode opplevelser knyttet til dåp er viktig for å opprettholde en landsdekkende kirke.

Foto: Malin Longva

Foto: Ørjan Marakatt Bertelsen

TikTok

TikTok er ett av de tre mest brukte sosiale mediene for tenåringer i Norge – her er 73 % av landets 9–18-åringer. Derfor er TikTok en viktig kanal for promotering av konfirmasjon i Den norske kirke. Kirken bruker emneknaggen #konfirmantene, og alle som vil kan legge ut en kort video. Ved utgangen av året var videoene på #konfirmantene sett over ti millioner ganger. På denne måten utforsker Den norske kirke nye måter å være kirke på. Mellom underholdningsvideoer og usunne idealer møter ungdommer innhold som understreker at de er verdifulle og at kirken er et sted for dem.

Konfirmasjon

Fortsatt står kirkelig konfirmasjon sterkt i den norske befolkningen. Halvparten av alle 15-åringer blir konfirmert i Den norske kirke, og fire av fem av alle døpte i kirken velger konfirmasjon.

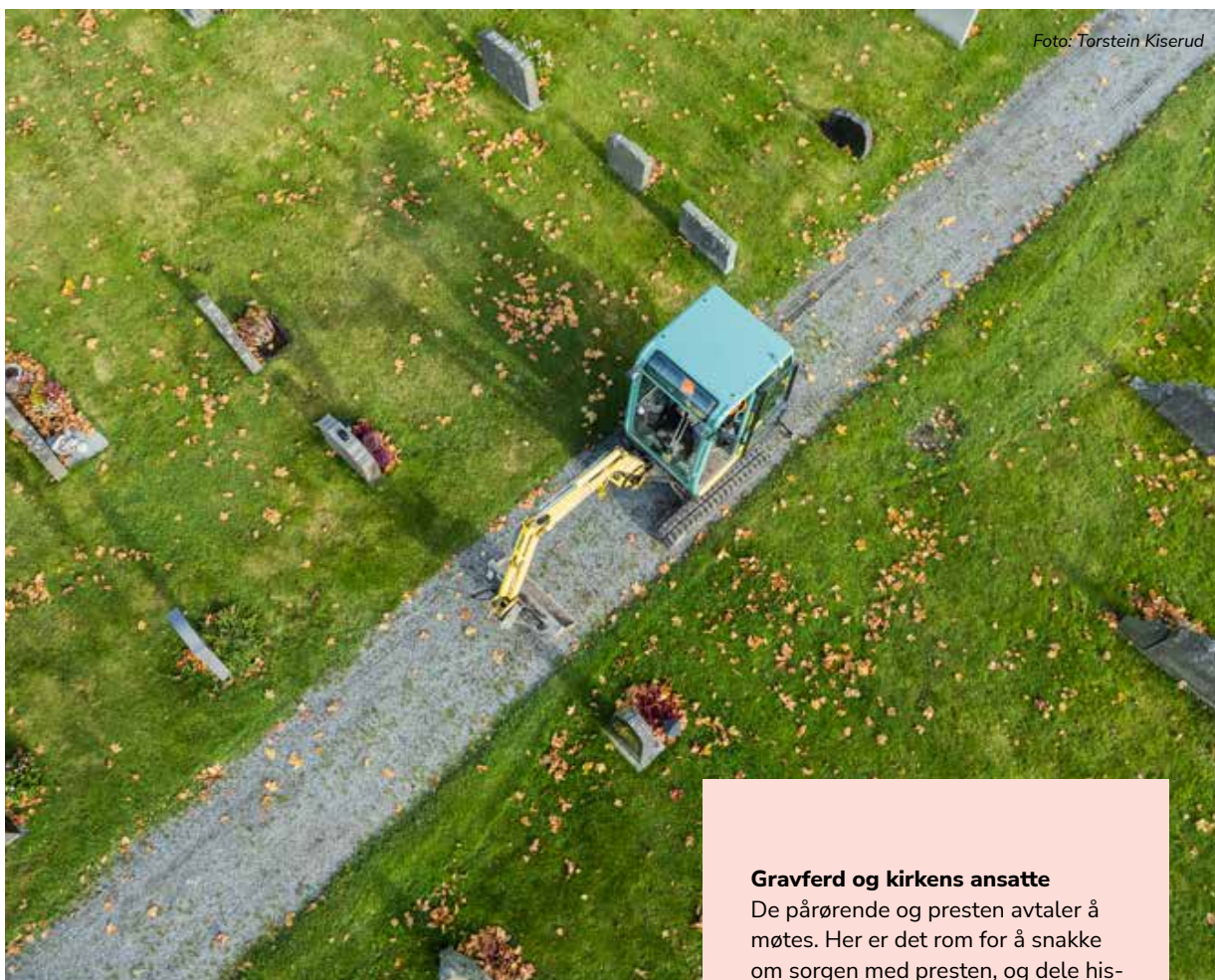
I 2022 ble det gjennomført en omfattende undersøkelse blant konfirmanter i Norge som en del av et europeisk forskningsprosjekt om konfirmasjon. Undersøkelsen gir Den norske kirke verdifull kunnskap om konfirmanter og innholdet i konfirmasjonstiden. Foreløpige tall viser at konfirmanter er kvalitetsbevisste og selvstendige i valgene sine, og at de også søker fellesskap. Konfirmantene motiveres av ulike faktorer, men både tro og tradisjon er viktige grunner til å velge kirkelig konfirmasjon. Rundt halvparten av konfirmantene oppgir at de valgte konfirmasjon fordi de ble døpt som barn. Sju av ti oppgir at de er enig eller svært enig i at de deltok i konfirmasjonstiden fordi de ville det selv. Hele tre av fire av konfirmanter sier at de er interessert i temaer som rettferdighet og ansvar for andre.

Konfirmasjonstiden er en viktig anledning for menighetene til å bli kjent med bredden av 15-åringer.

87 % av konfirmantene er veldig fornøyd med ansatte og frivillige i menigheten som de møter i løpet av konfirmanttiden

Kirken bidrar med noe som er annerledes og større, noe som kan gi håp i en krevende tid, og en tro som bærer. Det arbeides godt med konfirmasjon i menighetene. Det ser ut til å være en trend flere steder at der hvor det er et godt barne- og «tweens»-arbeid er også tallene for konfirmasjon høyere.

Det er også noen steder grunn til bekymring over konfirmasjonsarbeidet. En del menigheter melder at lønnskostnader knyttet til leir er så høye at det ikke kan prioriteres, og at konfirmantene derfor ikke får dra på leir. Samtidig er forskningen entydig på at hver dag tilbrakt på konfirmasjonsleir øker sjansen for videre engasjement i kirken. Skal kirken åpne

Gravferd og kirkens ansatte

De pårørende og presten avtaler å møtes. Her er det rom for å snakke om sorgen med presten, og dele historier som kan bli brukt i minnetalen. Videre blir også andre kirkeansatte koblet på. Kirkemusiker avtaler og øver på salmer og andre musikalske bidrag, kirketjeneren forbereder kirkerommet mens kirkegårdsarbeideren klargjør graven. I ettertid står det mange steder en diakon klar for å tilby sorggruppe. Til sammen sikrer kirkens folk et verdig farvel for den avdøde og de etterlatte.

rom for tro for flere, er det viktig å vurdere hvordan ressursene skal prioriteres.

Kirken må også være tilgjengelig for alle som ønsker konfirmasjon. Det krever både praktisk innsats, kompetanse og ressurser til å tilrettelegge for ulike behov eller utfordringer konfirmantene har. En økende andel konfirmanter synes det er vanskelig med sosiale sammenhenger. Den norske kirke må også i tiden fremover jobbe med hvordan økonomiske barrierer for å delta i konfirmasjonstiden kan fjernes. Når levekostnadene øker for mange, er det viktig å formidle at det ikke er bunaden og gavene som er hovedgrunnen til at ungdom bør velge kirkelig konfirmasjon.

Gravferd

Gravferden er trolig den seremonien som samler den største bredden av folkekirken. Gjennom bygget, seremonien og musikken åpner gravferden rom for tro for de etterlatte. Fra 1. januar 2021 ble det igangsatt telling av fremmøtte ved kirkelig gravferd. I 2021 var antall registrerte fremmøtte 1 678 518.

Tallet bar preg av pandemiens antallsbegrensninger. I 2022 steg dette tallet med nesten 800 000 til 2 473 606 fremmøtte. Dette understreker viktigheten av høy kvalitet i kirkelige gravferder, fra den første kontakten etter dødsfallet til tilbud om oppfølging etter at gravferden er over. Kvaliteten på kirkelige gravferder er trolig avgjørende for oppslutning om kirken.

Antall kirkelige gravferder i 2022 var 37 912, en økning fra 35 229 i 2021. Dette tallet utgjør 82,8 % av totalt 45 774 døde. I siste normalår 2019 var antall gravferder 34 765, som utgjorde 86 %.

Vielser

Antall kirkelige vielser økte fra 4930 i 2021 til 7314 i 2022. Dette var en økning også sammenlignet med 6214 kirkelige vielser i 2019. Økningen antas å henge sammen med at det var mange utsatte vielser under pandemien. At flere menigheter arrangerte drop-in-bryllup kan også ha innvirket på tallene.

Foto: Bo Mathisen

Foto: Sigrid F. Wold

I Nes på Romerike ble det arrangert drive-in-bryllup i sentrum. Eget drive-in-kapell ble satt opp, og tre par giftet seg.

Gudstjenester

Gudstjenester i Den norske kirke er sentrale rom for tro. Fra 2021 til 2022 økte antall gudstjenester og gudstjenestedeltakere over hele landet. Dette har sammenheng med at pandemiens antallsrestriksjoner ble fjernet. Antall gudstjenester økte med 12 % fra 2021 og antall deltakere økte med 78 % fra 2021 til 2022. Nedgangen fra 2019 til 2022 er imidlertid tydelig: I 2019 var det 5 249 069 gudstjenestedeltakere i Den norske kirke. 4 176 570 deltakere i 2022 innebærer en nedgang på 20 %.

Etter pandemien er det betydelig usikkerhet knyttet til årsaker bak endring i tall og statistikk. Det pekes på endrede vaner, tradisjonsskifter og stigende gjennomsnittsalder. Et viktig spørsmål er om kirken skal jobbe for å gjenopprette gudstjenestevaner fra før pandemien, eller om den skal bruke sine ressurser for å møte mennesker på andre måter.

Foto: Bo Mathisen

Nedgangen i gudstjenestedeltakere kommer sammen med flere endringer og kriser, inkludert krig i Europa og en eskalerende klimakrise. I 2022 ble det gjennomført 57 399 gudstjenester i Den norske kirke. Det er grunn til å reflektere over dette tallet. Gudstjenestene er kjent som kirkens pulsslag. Samtidig er det en svært liten andel av kirkens medlemmer som går til gudstjeneste i Den norske kirke etter fullført konfirmasjonstid og før de blir 30. Det er denne gruppen som i neste omgang blir foreldre og skal vurdere om de skal døpe egne barn. Kirken har en stor oppgave i å vise denne gruppen at den er relevant for deres liv og hverdag. Kirken skal åpne rom for tro gjennom å forkynde evangeliet til mennesker gjennom hele livet. Gudstjenestereformen i Den norske kirke var et forsøk på å treffe unge mennesker bedre. Reformen har hatt positiv betydning, men det er likevel viktig å spørre om kirken bør

vurdere flere ulike typer møtesteder og aktiviteter for unge.

Dette krever betydelige ressurser fra ansatte og frivillige. Mange gudstjenester når en aldersmessig bredde ved at konfirmanter eller barnekor deltar, eller gjennom tilknytning til en aktivitet i trosopp-læringen. Men det er også mange gudstjenester som i all hovedsak treffer kirkemedlemmer i beste-foreldre-generasjonen. Kirkens fremtid avgjøres i stor grad av yngre medlemmer: Ungdommer og unge voksne gjør seg opp en mening om hvorvidt kirken er aktuell for dem, og førstegangsforeldre avgjør om de vil døpe barna sine.

Samisk innslag i gudstjeneste

286 sokn hadde samisk innslag i gudstjenesten i 2022. Antallet sokn økte dermed med 48 % fra 2021. Antall sokn med samisk språk i gudstjenesteordningen økte til 235, fra 202 i 2021. I Nidaros bispedømme bruker samtlige 119 sokn sørsamiske språkmarkører i sine gudstjenester, med en uttalt målsetning om at samisk kirkeliv skal være likeverdig og livskraftig. Dette innebærer at de fleste har nådehilsen og/eller velsignelsen på sørsamisk i tillegg til bokmål i gudstjenesten. Ved spesielle anledninger, som samenes nasjonaldag 6. februar, kan også flere liturgiske ledd på samisk brukes. I 2023 prioriterer Den norske kirke midler til å ansette en samisk prest eller diakon som skal jobbe med å løfte Den norske kirkes betjening av den samiske befolkningen i Sør-Norge og å heve kompetansen på samisk kirkeliv og kultur. Generelt er det behov for å øke kunnskap og bevissthet om samisk språk, kultur og historie blant ansatte i alle profesjoner og fagfelt i Den norske kirke. Dette er særlig viktig som forberedelse til og oppfølging av rapporten fra sannhets- og forsoningskommisjonen. I denne sammenheng har Kirkerådet bestilt et e-læringskurs om sannhet og forsoning fra Kirkelig utdannings-senter nord. Kurset blir lansert i mai 2023, og er for ansatte i Den norske kirke.

Kvensk kirkeliv

I 2022 vedtok Kirkemøtet at kvensk kirkeliv skal styrkes. En arbeidsgruppe er nedsatt for å foreslå endringer i hvordan kvensk kirkeliv er organisert i Den norske kirke. Forslagene fra arbeidsgruppen skal leveres til Kirkerådet i løpet av 2023.

Samisk kirkeliv

2022 var et begivenhetsrikt år for samisk kirkeliv. Samiske kirkedager, som siden 2004 (med noen unntak) har blitt arrangert hvert fjerde år, ble den 5.–7. august 2022 arrangert i Enare i Nord-Finland. Samiske kirkedager er et nordisk samarbeid mellom Den norske kirke v/Samisk kirkeråd, Svenska kyrkan v/Samiska rådet og den Evangelisk-Lutherska kyrkan i Finland v/Uleåborg stift sammen med Sametinget i Finland. Det overordnede målet er å legitimere og styrke den samiske kirketradisjonen. Samiske kirkedager er både et viktig og populært arrangement. Det er med på å løfte samisk kirkeliv lokalt, regionalt og nasjonalt. Dessuten er det en få samiske arenaer der folk fra flere land har mulighet til å bli kjent, i et samisk kristent fellesskap. Årets tema var Hellig ild – hellig folk.

Samisk kirkeråd hadde en utsending til Kirkenes verdensråds «pre-assembly» for urfolk. Det var en samling med representanter fra 40 forskjellige urfolkssamfunn. Her ble det blant annet utarbeidet en uttalelse til Kirkenes verdensråd. Uttalelsen adresserer blant annet behovet for helbredelse og sannhets- og forsoningsprosesser for traumene urfolk har blitt utsatt for.

Med utgangspunkt i Kirkemøtets vedtak i 2022 om kirkelig organisering, besluttet Kirkerådet å oppnevne et utvalg som skal utrede tiltak for å styrke samisk kirkeliv. Utvalget skal fremme forslag til tiltak som kan styrke samisk kirkeliv. Utvalget må holde seg informert om Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, og ta rapporten i betraktning i sitt eget arbeid der det er hensiktsmessig.

Foto: Bo Mathisen

330 000 barn og unge deltok på aktiviteter i kirkens regi – en økning på 60 000 fra 2021

- *Nesten 200 000 av disse deltok i forskjellige trosopplæringstiltak*
- *Det ble gjennomført 5576 enkeltaktiviteter for barn og unge*

Tro som bærer – trosopplæring for barn og unge i Den norske kirke

Kirkelig undervisning og læring er tett knyttet til kirkens oppdrag. Gjennom aktiviteter i alle landets menigheter blir barn og unge kjent med kristen tro og tradisjon, kristen praksis, bibeltekster og salmer. Slik får de redskaper til egen livstolkning og til å ta et selvstendig valg om å høre til i Den norske kirke.

Selv om 2022 fortsatt bærer preg av pandemien og tallene forteller at prosentvis deltakelse har gått noe ned, kan man skimte en forsiktig optimisme i trosopplæringsarbeidet. Også dette arbeidet har gjennom og etter pandemien vært preget av fleksibilitet, omstillingsevne, kreativitet og evne til nytenkning. Dette er helt avgjørende fremover for at barn og unge i Norge skal bli kjent med den kristne tro og de kristne grunnfortellingene.

Breddetiltakene, der menighetene inviterer alle dømte i den aktuelle målgruppen, skaper mange møtepunkter for barn og unge i Den norske kirke. Mange menigheter erfarer at skoleferier og planleggingsdager er gode tidspunkter for samlinger i kirkens regi. Dette kan være leir, festivaler eller heldagstilbud i sommerferien. Erfaringene viser også at det er mye mer «stas» å få 6-årsboken før enn etter skolestart. Forskjellige tilbud etter skoletid og på ettermiddags- og kveldstid samler mange barn og unge til varierte aktiviteter og måltidsfellesskap. Terskelen for deltakelse bygges ned og barna får delta på egne premisser.

4-årsboken har tidligere vært et svært populært tiltak, men har hatt en betydelig nedgang i opp-

slutningen de siste syv årene. I 2015 var oppslutningen på 50,3 %. I 2022 ligger det på 36,2%. 4-årsboken er dermed det tiltaket som har gått mest ned over tid, samtidig som den fremdeles når hver tredje 4-åring i Den norske kirke. Flere menigheter tenker nå alternativt om bokutdelingen, slik som å invitere familiene til kirken en hverdagssettermiddag, dele ut bøkene hjemme, slå sammen flere årskull eller samarbeide på tvers av menighetene. Det har gitt positive utslag og inspirerer til videre arbeid med tiltaket. Nasjonalt jobbes det i 2023 for å fornye arbeidet med fireårsfasen for å snu den nedadgående trenden.

Mange menigheter fokuserer på å skape nye møtepunkter for ungdom etter konfirmasjonsalderen og inviterer til for eksempel klubb, ungdomskvelder, smågrupper, «hybelkurs» og KRIK-samlinger. Potensialet til satsinger og utviklingsarbeid for denne målgruppen er fortsatt stort.

I 2022 startet Kirkerådet arbeidet med ny plan for undervisning og læring. Den forrige trosopplæringsplanen ble vedtatt i 2009. Trosopplæringsutvalget som leverte sin rapport 1. januar 2022, pekte på behovet for helhet og sammenheng i kirkelig undervisning og læring. Høsten 2022 ble det utarbeidet en overordnet del for «**Plan for kirkelig undervisning og læring**». Den nye planen retter seg både mot dømte og interesserte, vil inkludere alle aldre og se både breddetiltakene og det kontinuerlige arbeidet i sammenheng. Ny overordnet del er på høring i 2023 og planlegges behandlet på Kirkemøtet 2024.

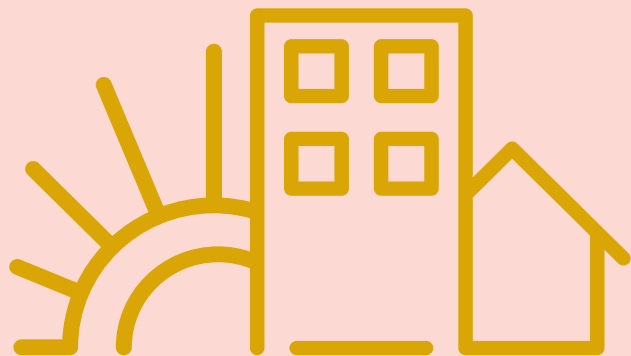

Foto: Bo Mathisen

Foto: Hilde Vatnar Olsen

I Åsnes og Våler menigheter arrangeres det helgesafari med tema klima, miljø og rettferdighet i samarbeid med den lokale Jeger- og fiskeforeningen.

Kirken er der livet leves

Den norske kirke er til stede i lokalsamfunn i hele Norge. Kirken møter mennesker der de er, og bidrar med kultur og kulturarv, tilhørighet og identitet, sosialt arbeid og støtte til de som strever. Den norske kirke er en misjonerende folkekirke som også samarbeider med andre aktører over hele verden.

Foto: Kirkerådet

Foto Leyla Meyrick, Oslo internasjonale kirkemusikkfestival

Konserter og kulturarrangement

Konserter og kulturarrangementer i kirkene er svært viktig for å åpne rommet for flere mennesker. Kulturen knytter kirken til hverdagen og til det alminnelige livet. Regjeringen bevilget 30 millioner kroner til midlertidig strømstøtte til kirkene i desember. Dette sikret at mange kirker kunne holde åpent under advents- og julehøytiden, med gudstjenester, konserter og andre arrangement.

Hele kulturlivet i Norge preges av lavere oppslutning enn før pandemien. I **Norstats undersøkelse for NRK om folks kulturvaner** oppgir 44 % av de spurte at de bruker kulturtilbudet mindre enn før. Dette gjenspeiles i kirkens kulturliv. I kirken var det nesten 20 % færre konserter i 2022 sammenlignet med 2019, og antallet publikummere har sunket med 27 % disse årene. I undersøkelsen svarer 23 % at det er blitt for dyrt, og ytterligere 12 % oppgir endret økonomisk situasjon som grunn for at de bruker kulturtilbudene sjeldnere. Mange av kirkens kulturtilbud er gratis, og når nesten en av fire sier at kulturtilbudene i samfunnet er for dyre, kan kirken i tiden fremover bli en enda viktigere kulturell aktør.

I Hasselvika kirke (Indre Fosen) ble det arrangert «Allsang før elgjakta» i september. Ideen kom fra boka «Den siste viking» av Johan Bojer. I boka fortelles det om fiskerne fra Rissa som gikk til kirken og fikk nattverd før de dro til Lofoten. Initiativtaker Nils Richard Hassel ønsket å gi tilbud om en konsert der alle kunne komme til kirken siste søndag før elgjakta begynte for å få åndelig påfyll gjennom salmer og musikk.

Kirkemusikeren og kirkemusikken

Over hele landet er kirkemusikeren sentral i menighetenes kulturvirksomhet. Mange steder er det en utfordring at det er lite tid i disse stillingene til annet enn pålagte oppgaver knyttet til gudstjenester og kirkelige handlinger.

Når det gjelder rekruttering til kirkemusikk, er særlig to tiltak viktige. Det ene er å tilby barn og unge undervisning på orgel. Det andre er et godt samarbeid for barn og unge i menighetene. Noen steder ansettes kantorer som timelærer i kulturskolen og noen steder kjøper kulturskolen tjenesten av fellestrådet.

Kirkelig kultursenter Sør (KIRKUS) ligger i Bø i Telemark, og ble åpnet 16. september 2022. Senteret har markert seg som et regionalt og nasjonalt kompetansesenter for barn og unge innen kor, kirkemusikk og orgelundervisning, metodikk og pedagogikk.

Åpen kirke

Koronapandemien medvirket til at menighetene jobbet mer med åpne kirker. Antall sokn med åpne kirker i 2022 ligger 14 % over 2019-nivået. Samtidig ligger antall åpne dager 25 % under 2019. En nasjonal satsing på åpne kirker i forbindelse med allehelgen har trolig bidratt til at flere sokn har åpne kirker. Høye strømpriser, som var et tema gjennom store deler av 2022, har trolig medvirket til færre dager med åpen kirke. I mange kommuner hadde kirken utfordringer med å få del i den kompensasjonen som staten tildelte kommunene i møte med høye strømpriser, selv om staten formidlet at dette også skulle tilfalle kirken. Noen steder medførte dette stengte kirker vinterstid i 2022.

I Alstahaug kirke i Sør-Hålogaland bispedømme ble åpen kirke kombinert med tidebønner gjennom store deler av sommeren – for å gjøre kirken til et levende gudshus og noe mer enn et omvisningssted.

Foto: Kirkerådet

Kirken bidrar til å nå bærekraftsmålene

Bærekraftsmålene er verdens felles mål for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stanse klimaendringene. Arbeid med målene bidrar til å gjøre kirken aktuell der livet leves. De siste årene er kirken blitt mer bevisst på bærekraftsmålene og hvordan menighetene best kan bidra. Biskopene i Borg og Tunsberg har hatt bærekraftsmålene som særlig fokus i sine visitaser, og i Hamar bispedømme har de fleste kirkelig ansatte i 2022 deltatt på en egen fagdag om bærekraftsmålene. De blir også i økende grad brukt som utgangspunkt for dialog mellom kirke og kommune. Målene har vist seg som et godt verktøy for å utvikle samskaping og nye prosjekter mellom kirken og det offentlige.

Møre bispedømme startet opp det nye tiltaket Havets dag 2. pinsedag. Denne dagen ble det gjennomført en gudstjeneste nær sjøen i hvert prosti, med fokus på vern om skaperverket og havet.

Reduksjon av kirkens egne utslipp

I 2022 vedtok Kirkerådet en treårig handlingsplan til saken «Mer himmel på en truet jord». Den inneholder 36 tiltak, deriblant reisepolicy og grønn arbeidsgiverpolitikk. Samme år ble det bevilget forsøksmidler til et prosjekt for utprøving av fossilfrie tjenestebiler i fire fellesråd. Utprøvingen skal skaffe erfaringer på hvordan fossilfrie tjenestebiler kan føre til utslipps- og kostnadskutt. Slike forsøk skal suppleres med andre ordninger og erfaringer for miljøvennlig bilbruk. Kirkerådet lanserer i 2023 også e-læringskurset «ENØK i kirkebygg». Som en del av arbeidet med å redusere utslipp er det også opprettet et klimakompensjonsfond som forvaltes av Hovedorganisasjonen KA. I 2022 ble det utlyst midler fra fondet for første gang, og 36 kirker fikk midler til energieffektivisering gjennom led-belysning.

Grønn menighet

«Grønn menighet» er et redskap for lokalmenigheter til å forholde seg til klimaendringene. Ved å forplikte seg til minst 25 foreslåtte tiltak, vedta dette i en handlingsplan i menighetsrådet og registrere seg på gronnkirke.no, blir man grønn menighet.

Antall registrerte grønne menigheter økte i 2022 fra 410 til 421. Dette tilsvarer 36 % av alle menigheter.

Fasteaksjonen

Kirkens Nødhjelps fasteaksjon er norske menigheters store årlige solidaritetsaksjon, som i tillegg til pengeinnsamling omfatter gudstjenester, undervisning og aksjoner gjennom hele fastetiden. Aksjonene fokuserer på retten til rent vann (bærekraftsmål 6) og konsekvensene av klimaendringer (bærekraftsmål 13). Fasteaksjonen samlet i 2022 inn 38 millioner kroner ved hjelp av 40 000 konfirmanter og frivillige.

Foto: Bo Mathisen

Fattigdomstiltak

I slutten av 2022 fikk Den norske kirke 4 millioner fra regjeringen til fattigdomsbekjempelse, rettet mot sårbare og utsatte familier. Midlene ble videreformidlet til de største fellesrådene, som umiddelbart satte i gang en omfattende samhandling med lokalsamfunnet rundt utdeling av mat og gaver til jul. Kirken er til stede over hele landet, med ansatte og frivillige har kirken strukturer som gjør at midler fra det offentlige raskt kan omsettes til aktivitet for de som trenger det. I Stavanger ble midlene formidlet videre som pakker til barn via julegran-tenning, den faste årlige julegaveaksjonen hvor midlene omgjøres til gavekort utdelt av NAV, Juletreffest, Julefeiring for alle og arrangementet «Vi vil feire desember».

I årene fremover blir det en viktig oppgave å vurdere kirkens plass og rolle i en situasjon hvor velferdssamfunnet ikke klarer å dekke alle behov.

Flere sokn har opplevd at flere kommer til gratis middag, matutdeling og byttemarked i 2022. I Nordkapp sokn driver menigheten både Frivilligsentral og mat-omfordelingsentral, i tillegg til diakonal virksomhet.

Hva er diakoni?

Diakoni er kirkens omsorgstjeneste. Den er evangeliet i handling og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet.

Visjon for den diakonale tjenesten i Den norske kirke: Guds kjærlighet til alle mennesker og alt det skapte, virkeliggjort gjennom liv og tjeneste.

Diakonale samarbeidsorganisasjoner

Kirkens SOS, Kirkens bymisjon, Kirkens familievern, Kirkens Nødhjelp, Crux, Diakonhjemmet, Haraldsplass, Blå Kors, Diakonova, Signo og VAKE kirkelig ressurscenter er alle spesialiserte organisasjoner som kirken har en formell tilknytning til. Disse organisasjonene bidrar med viktig diakonalt arbeid.

Flere diakonale tilbud

Tallene for 2022 viser at mange flere menigheter har sosiale og diakonale tilbud. Kirken er en viktig aktør i sivilsamfunnet. Gjennom konkrete handlinger formidles tro, håp og kjærlighet. Det kan for eksempel være utdeling av matkasser, servering av kirke-middag og klær til barn i nabolaget.

Menighetene rapporterte inn 3150 ulike sosiale og diakonale tilbud i 2022. Dette er en oppgang på mer enn 20 % fra året før. Tallet på menigheter øker litt, noe som betyr at hver av disse menighetene har flere tilbud enn året før.

Med ansatte og frivillige har kirken strukturer som gjør at midler fra det offentlige raskt kan omsettes til aktivitet for de som trenger det

«Mat onna bronå» er et tilbud drevet av en egen organisasjon i Hauge-sund, hvor menigheten samarbeider med organisasjonen ved å bidra med lokaler og folk – som tilbereder og deler ut mat og klær til de mest sårbare innen rus og psykiatri i byen.

Den norske kirke fikk også et tilskudd på 4 millioner kroner fra Barne- og familiedepartementet til digitale eller fysiske arrangement rettet mot sårbare barn, unge og eldre. Tilskuddet kom i januar, og midlene ble i sin helhet delt ut til alle landets fellesråd. Midlene ble godt mottatt ute i fellesrådene, og blant tiltakene som ble gjennomført var en kunst- og bærekraftsuke for barna på Utsira som resulterte i en utstilling som var åpen hele sommeren. I Sogndal startet de blant annet opp «Torsdagsklubb» – månedssamlinger for funksjonshemmede med sang, musikk, spilling og sosialt samvær. Dette er et tiltak som fortsetter i 2023.

Byttekveld i Os kyrkje – foto Ole Henrik Kongsvik

Sorg- og samtaletilbud

Over hele landet har menigheter ulike tilbud til mennesker i sorg. Alle bispedømmene organiserer sorggrupper og i Borg, Møre, Nord- og Sør-Hålogaland har det blitt vesentlig flere av disse i 2022. «Ung sorg» er et samtaletilbud rettet spesielt mot barn og unge. Tunsberg og Nidaros bispedømme er to av flere bispedømmer som har dette som tema.

I Bindal i Bjørgvin bispedømme ble det gjennomført kransverksted for konfirmanter i samarbeid med gravferdsbyrået. Kransene ble brukt som dekorasjon i soknets to kirker. Deretter fikk konfirmantene ta med seg kransene hjem og ble oppfordret til å legge de på en grav til en de savner eller et viktig sted for dem.

Antall sjelesorgsamtaler utført av vigslet personell gikk opp i årene med pandemi, og noe ned etter pandemien. Like fullt er det hele 18 % flere slike sjelesorgsamtaler i 2022 enn 2019. Dette tyder på at Den norske kirke har nådd bedre ut med sitt tilbud om gratis samtale. I tillegg til sjelesorg har kirkelige ansatte og frivillige mange andre samtaler. Disse samtalene skjer i grupper og alene, på kontoret, kjøpesenter, på husbesøk, på gåturer eller rundt bålet. Behovet for samtaler oppleves over hele landet som økende, og det utvikles stadig tilbud for å bedre møte etterspørselen.

Lavterskeltilbud for unge

Samtaletilbudet «13–20» utvikles flere steder i landet, etter oppstarten i Bærum. Det er et gratis kirkelig lavterskeltilbud til unge mellom 13 og 20 år, uavhengig av livssyn. Tilbudet skal bidra til at ungdom blir sett og anerkjent for den de er. Gjennom å gi ungdommene tid og anerkjennelse er målet at ungdommer skal oppleve trygghet for seg selv og sammen med andre.

Foto: Malin Lang

Demensvennlig kirke

Høyere levealder medfører at flere mennesker i Norge lever med demens. Fellesskap og relasjoner er viktig for at mennesker med demens skal ha god livskvalitet på institusjon. Det utfordrer menigheter til å legge til rette for at mennesker med demens, både i menigheten og på omsorgsinstitusjoner, kan delta.

I Tunsberg bispedømme setter utviklingsprosjektet «Den Fyrste Song» søkelys på hvordan man kan tilrettelegge forkynnelse for mennesker med demens. Prosjektet skal gi gode pedagogiske grep til kirkens møte med institusjoner og demens, gjennom diakoni og kultur.

Samarbeid med skoler og barnehager

Etter koronatiden har også samhandling mellom skole og menighetene endret seg. Noen steder er det behov for å bygge relasjonene og kontakten mellom skolen og menigheten på nytt. Menigheter har jobbet godt med alternative opplegg under koronatiden, noe som bidrar til et fornyet blikk på muligheter for samarbeid. Flere steder rapporteres det om «ny giv» og økende interesse rundt skole-kirke-samarbeid. Samtidig er også en del skoler mer tilbakeholdende med å samarbeide om undervisning og skolegudstjenester.

I de fleste bispedømmer jobbes det systematisk med å øke kunnskap om skolens læreplaner og muligheter for skole-kirke-samarbeid blant undervisnings-

ansatte og prester. Dette bidrar til at skoleledere har tillit til at menigheter tilrettelegger for et trygt samarbeid i overensstemmelse med skolens planverk. Mange menigheter har faste årlige møtepunkter og avtaler med skolene og det jobbes systematisk med samarbeidsavtaler. Noen steder inkluderer samhandling historielag, museer og lag og foreninger i arbeidet med å formidle kulturarv og kirkearkitektur.

De nye læreplanene er et godt utgangspunkt for nye samtaler mellom skoler og menigheter om opplegg og innhold. Læreplanen åpner for større handlingsrom i samarbeidet mellom skole og kirke, og det legges opp til større grad

Foto: Bo Mathisen

I Bærum kommune går 1500 sjetteklassinger pilegrimsleden i regi av den kulturelle skolesekken. Prosjektet startet i 2000, og har blitt gjennomført 22 år på rad og omfatter 35 000 elever siden starten. Vandringsen starter med omvisning i Haslum kirke, går langs leden via en husmannsplass og gjennom skogen til Lommedalen. Underveis får de formidlet historie av en forteller.

Foto: Bo Mathisen

av utforskning. Tverrfaglige temaer som livsmestring og bærekraftig utvikling gir muligheter i samarbeidet. Inn i dette bidrar menigheter med formidlingsopplegg om kirkearkitektur, kunst, kulturarv og lokalhistorie, kirkemusikk samt tema knyttet til identitet, død og sorg, håp, kristne og folkelige tradisjoner, høytider og lignende.

Mange barnehager har tradisjon for å besøke kirker. Noen har barnehagegudstjenester, andre har krybbevandring eller påskevandring. Generelt er samarbeidet mellom barnehager og menigheter mindre systematisk. Her er det et potensial for å gjøre mer.

Skolegudstjenester

I de nye læreplanene er det fortsatt åpent for at skolegudstjenester er en del av skolens virksomhet. Også departementets klargjøring og anbefaling om skolegudstjenester har bidratt til trygghet og forutsigbarhet hos både skoleledelse og menighetenes ansatte. Dette har ført til at det nå rapporteres om

mindre uro rundt skolegudstjenester sammenlignet med tidligere år. Tallene på skolegudstjenester er nesten tilbake til årene før pandemien, med 2587 i 2022 mot 2829 i 2019. Unntaket er noen steder i Oslo der man går bort fra skolegudstjenester og heller lager samlinger i kirken, som håpsvandring istedenfor julegudstjeneste. I Hamar bispedømme rapporteres det om at skolegudstjenester har økt, og at disse gudstjenestene oppleves mer åpne enn tidligere.

Læreplanen åpner for større handlingsrom i samarbeidet mellom skole og kirke

Kirkens globale oppdrag

Som misjonerende kirke har kirken et oppdrag som går utover landets grenser. Den norske kirke samarbeider med sju norske misjonsorganisasjoner som igjen samarbeider med kirker og organisasjoner i andre deler av verden. Fire av fem menigheter i Den norske kirke har et misjonsprosjekt gjennom dette samarbeidet. Prosjektene er varierte og kan handle om fattigdomsbekjempelse, kvinners rettigheter, trosfrihet, mental helse eller andre diakonale formål, i tillegg til det kirkebyggende arbeidet. Gjennom informasjon, forbønn og innsamling til menighetens misjonsprosjekt styrkes menighetens rolle i kirkens globale oppdrag og tilhørigheten til kirken som et globalt fellesskap.

Religionsdialog

Den norske kirke er et aktivt medlem av Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL), og Kirkelige dialogsentre i Oslo, Drammen, Trondheim og Bergen samt Dialogforum Østfold bidrar til et bredt samarbeid mellom kirken og andre tros- og livssynssamfunn. Her skapes mangfoldige og inkluderende møtesteder og arenaer for dialog og diskusjoner om tros- og livssynspolitikk. Mellomkirkelig råd har også bilaterale dialoger og møter med muslimer, jøder, buddhister og humanister. Gjennom alt dette bidrar kirken til et livssynsåpent og mangfoldig samfunn og til at vi i Norge har gode relasjoner mellom tros- og livssynssamfunnene.

Foto: Kirkens Nødhjelp

Hva er økumenikk?

Økumenikk er samarbeid mellom kirker, kristne trossamfunn og organisasjoner både i Norge og internasjonalt.

Økumenikk

I 2022 var det 30 år siden Norges Kristne Råd ble etablert, og rådet har utviklet seg til å bli et bredt og godt fellesskap mellom alle de største kirkesamfunnene i Norge. Også migrantmenigheter, små kirkesamfunn og økumeniske organisasjoner finner sin plass i dette fellesskapet.

Lokaløkumenisk samarbeid, kjønn og ledelse og diakonalt samarbeid er noe av det som har stått på dagsorden i 2022. Rådet har på vegne av kristne i Norge hatt nær kontakt med kirkene i Ukraina og uttrykt solidaritet og omsorg og lagt til rette for å inkludere ukrainske flyktninger i menigheter i Norge.

Kirkenes Verdensråd

Den norske kirke var representert ved Kirkenes Verdensråds generalforsamling i Karlsruhe i Tyskland i september. Over 4000 delegater og deltakere var samlet for å feire et verdensvidt kristent fellesskap og reflektere over viktige temaer i vår tid. Krigen i Ukraina, klima- og miljøkrisen og økt polarisering var blant mange temaer som ble belyst, og en rekke dokumenter og uttalelser ble vedtatt. Biskop Ingeborg Middtømme og professor Kjetil Fretheim ble valgt inn i sentralkomiteen i dette som er verdens største økumeniske organisasjon.

Konsekvenser av covid-19

Selv om vi i Norge opplever oss ferdige med korona for denne gang, henger det igjen i mange land med restriksjoner og store helseutfordringer. I et land som Brasil forteller våre søsterkirker IECLB at 700 000 mennesker døde under pandemien. Kirken deltok aktivt med diakonalt arbeid med blant annet matutdeling til de aller fattigste i den mest akutte fasen, dels med støtte fra Den norske kirke. Kirken forteller også om at digitale løsninger fikk en boost og bratt læringskurve. Dette er erfaringer vi har sett i mange kirker og land og som vi kjenner oss igjen i. Til tross for pandemienes herjinger kan fellesskap bygges på nye måter. Likevel er tapene store, og vi sørger over mange gode kirkekontakter og venner av Den norske kirke som gikk bort som følge av pandemien.

Kirken er mer for flere

Den norske kirke ønsker å invitere flere inn til fellesskap, støtte og medarbeiderskap. Kirken må hele tiden utforske hvordan den kan åpne opp og invitere flere. Samtidig må kirken avsløre og fjerne barrierer som hindrer mennesker i å ta del i fellesskapet. I all sin kommunikasjon må Den norske kirke være oppmerksom på mangfoldet i det norske samfunnet.

Foto: Bo Mathisen

Foto: Bo Mathisen

Kirken i møte med kristne migranter

Den norske kirke vil inkludere og invitere inn mennesker som innvandrer til Norge. I mange lokalsamfunn er menigheten i Den norske kirke det eneste kirkelige tilbudet. Dette utfordrer hvordan kirken arbeider med sine fellesskap og med egen kultur. I 2022 ble flere ressurser utviklet for dette. «**Åtte kjennetegn for Den norske kirke i møte med et flerkulturelt samfunn**» inneholder et refleksjonshefte, videoer, webinarer og e-læringskurs. Det ble i 2022 også tildelt midler til et forskningsprosjekt om Den norske kirke i møte med migranter og innvandrere. Prosjektet gjennomføres ved VID Stavanger i samarbeid med Senter for interkulturell Kommunikasjon og ferdigstilles våren 2023. Den norske kirke har også etablert et samarbeid med Stiftelsen Flexid, og 15 kirkelige ansatte fra ulike steder av landet har deltatt på **Flexid sertifiseringskurs**. Dette er et kurs som går i dybden på å møte barn og unge med krysskulturell identitet.

I Oslo leier mange menigheter ut sine kirkebygg til migrant-menigheter. Bare i Groruddalen gjelder dette fire av fem sokn. Her rapporteres også om felles gudstjenester med migrant-menigheter i Fossum og Mortensrud og flere andre steder.

Fellesskap og møteplasser for ukrainske flyktninger

Da krigen i Ukraina brøt ut ble det raskt etablert et nasjonalt arbeid for å støtte og bistå kirken lokalt med å forberede seg til å motta flyktninger. Det ble utviklet ressurser og sendt ut informasjon til menighetene. Den norske kirkes liturgi for hovedgudstjenesten ble oversatt til ukrainsk, det ble laget råd om hvordan ivareta mental helse og utarbeidet samtaleopplegg for barn og ungdom. Flere steder i landet ble det etablert midlertidige ortodokse sidealtere i kirkene. Trefoldighetskirken i Oslo fikk et særlig ansvar for å legge til rette for at ukrainere i Oslo kan samles når de trenger et kirkerom, også betjent av egne prester fra Ukraina. Kirken startet også en dialog med utlendingsmyndighetene for å styrke samarbeidet. Den norske kirke har understreket viktigheten av at myndighetene legger til rette for flyktingenes trosfrihet og -utøvelse.

Våren 2022 fikk Den norske kirke et engangstilskudd fra Kultur- og likestillingsdepartementet på 2,5 millioner kroner til arbeid med inkludering av ukrainske flyktninger. Det ble delt ut tilskudd til 47 forskjellige menigheter og fellesråd. Midlene ble blant annet brukt på å lage måltid sammen, julegudstjenester på ukrainsk, folkedans og sommerleir.

Les mer om de ulike aktivitetene i rapporten «Særskilt tilskudd til frivillighetens innsats for inkludering av nyankomne fra Ukraina».

Like før jul kom 200 ukrainske flyktninger til Bryne kirke. De fleste var kvinner og barn bosatt på Jæren. Lokale «Venner av Ukraina» tok initiativ, og frivillige i menigheten sto for praktiske ting. Soknepresten holdt andakt om den hellige familien på flukt fra Betlehem. Det ble sunget både norske og ukrainske julesanger. En ukrainsk musiker deltok, og en ukrainsk kunstner hadde utsmykket programheftene. Fire ordførere ønsket flyktingene velkommen til Jæren.

Foto: Ålgård menighet

Ålgård menighet fikk 25 000 kroner. Pengene har de brukt på Global kafé, som gjennomføres ukentlig i Ålgård kirke. Her treffes flyktninger fra ulike land og lokalbefolkningen til god prat, vafler, kaffe og forskjellige tema og aktiviteter. Dette er et samarbeid med Flyktingtjenesten i Gjesdal kommune. Noen av flyktingene er med i ansvarsteamet. Ukrainske flyktninger som er bosatt i Gjesdal deltar på Global kafé. I november gjennomførte de en egen «ukrainsk aften» med presentasjon av landet, fremføring av klassisk musikk, folkemusikk og nydelig mat.

Universell utforming

Den norske kirke skal være en kirke av alle og for alle. Dette er en viktig drivkraft i arbeidet med inkluderende kirkeliv, funksjonshemmedes rettigheter og universell utforming. Med dette bidrar også kirken til å oppfylle hovedprinsippet i arbeidet med bærekraftsmålene: «Ingen skal utelates». På grunn av sine særegne utforminger og interiør er fysisk tilgjengelighet en utfordring i mange kirker. Det er likevel en økende bevissthet om betydningen av universell utforming, og det jobbes for å styrke kompetansen og videreutvikle ressursene om temaet, både nasjonalt og lokalt. Vernemyndighetene er også villige til å finne løsninger. I praksis skjer det likevel ikke nok endringer, ofte på grunn av manglende økonomi. Det er kommunene som har det økonomiske ansvaret for vedlikehold og endringer av kirkebyggene.

Ullerål menighet på Ringerike har bygget opp et samarbeid med det lokale bo- og mestringssenteret for blinde og svaksynte, og tilbyr transport til kirkes aktiviteter og har salmebøker med punktskrift. Arbeidet bygger relasjoner og skaper bevissthet om betydningen av å legge til rette for at alle kan delta.

I koronatiden startet mange menigheter med digitale gudstjenester. Mennesker som ellers møter barrierer for å delta i kirken, opplever kirken mer tilgjengelig gjennom digitale tilbud. Alternative kommunikasjonsformer brukes også i større grad: flere bruker tegn til tale i gudstjenester og tiltak med barn og unge. Noen steder begynner man også å legge bedre til rette for blinde og synshemmede.

Foto: Kirkerådet

Sofie (t.h.) sammen med diakon Signe Myklebust. Foto: Christoffer Tjelle

Arbeid for mennesker med utviklingshemming

Menighetenes arbeid for og med mennesker med utviklingshemming omfatter varierte tilbud om tilrettelagte fellesskap, som gudstjenester, konfirmandundervisning samt leir og reiser. Etter pandemien har antall deltakere i slike tilrettelagte fellesskap økt, og flere nye fellesskap har blitt startet.

Nidaros bispedømme bidrar med faglige ressurser og økonomisk støtte til tilrettelegging i konfirmentarbeidet. Kirkelige fellesråd som ikke har mulighet til å tilrettelegge for konfirmanter med særskilte behov, kan søke om økonomisk bistand. Bispedømmet opplever et økende behov.

Austad-Fjell menighet i Drammen har en særlig ressurs i Sofie på 17 år som har en alvorlig utviklingshemming. Hun og familien opplever at kirken er den eneste arenaen i bydelen med lav nok terskel til å inkludere datteren. De har påvirket gudstjenestenes form og språk, og sammen med menigheten skapt andre arenaer som «Sofies hage» på kirkens tomt under tittelen «Dyrk et vennskap». Her er det skapt et fellesskap som engasjerer mange frivillige i nærmiljøet, og der flyktninger i språk- og arbeidspraksis og ungdommer med utviklingshemming bidrar. Menigheten samarbeider også med «S-klassen» på Drammen videregående skole som har 17 elever med ulik grad av utviklingshemming. De kom og tok opp potetene som de lagde chips av i «mat og helse».

Foto: Kirkerådet

Tilrettelagte fellesskap

De rundt 400 tilrettelagte fellesskapene som menigheter landet rundt tilbyr mennesker med psykisk utviklingshemming er viktige arenaer for tilhørighet og myndiggjøring. Dette bidrar til helse og livskvalitet for denne gruppen.

Foto: Bo Mathisen

Innovasjon og samskaping

Innovasjon og fornyelse er viktig for at Den norske kirke skal bety noe i hverdagen for flere. Kirken må hele tiden utforske hvordan den kan møte mennesker på nye måter. I 2022 ble det lyst ut diakonale innovasjonsmidler for tredje år på rad. Utlysningen har gjort det enklere for menighetene å satse over tid på samskaping med kommunen, frivillighet og bærekraftsmål. I 2022 fikk åtte prosjekter tildelt til sammen 2 755 000 kr. Tematisk varierer prosjektene fra *Økt kirkelig tilstedeværelse natt helg* i Oslo til Landro sokn i Bjørgvin med prosjektet *God nok* – et prosjekt om psykisk helse som utvikler en modell for samarbeid mellom skole og kirke i overgang barn til ungdomstid.

Kirkens Ungdomsprosjekt (KUP) er en diakonal organisasjon under Kristiansand Domprosti. KUP jobber forebyggende med barn og unge i utsatte livssituasjoner. KUP har over 30 års erfaring, mye kompetanse på feltet og samskaper tett med kommunen om utvikling av tiltak for sårbar ungdom. De diakonale innovasjonsmidlene KUP fikk har bidratt til at deres modell har blitt formidlet i mange kirkelige fora. KUPs fagmiljø har blitt en ressurs for menigheter som har ønsket å nå ungdom. Lillesand menighet har fått hjelp til å starte arbeid for en utsatt ungdomsgruppe hvor KUPs samskapingserfaringer med kommunen har vært avgjørende. Vågsbygd menighet har fått viktig støtte til et ungdomsdiakonalt tiltak i bydelen. Flere andre menigheter har fått faglig støtte og veiledning i sine tilbud til utsatte grupper.

Summen av alle gruppekveldene gjennom mange år skaper trygge relasjoner og nye fortellinger om å høre til i et fellesskap. Foto: Martine Høyåsen, KUP

Tromøy menighet i Agder og Telemark har mange menighetsfaddere – frivillige som besøker døpte på 1, 2 og 3-årsdagen for dåpen med en liten gave fra menigheten. Dette er så populært at det er kø av frivillige som ønsker å være menighetsfaddere.

Med prosjektet «Tid som gave» ønsker Domkirken og St. Petri menighet i Stavanger å bidra til økt livskvalitet for mennesker i den siste delen av livet. Menigheten har etablert et tilbud der frivillige supplerer offentlig omsorg og avlaster pårørende med palliative pasienter som bor hjemme. Sandnes kirkelige fellesråd har i mange år hatt en sykevaktjeneste som tilbyr det samme, med støtte fra kommunen. De har i tillegg besøkstjeneste og hjelper til med innkjøp.

Frivillighet

Frivillighet er en bærebjelke i Den norske kirke og en nøkkel til at kirken når ut til, inkluderer og engasjerer flere mennesker. Kirken engasjerer mennesker til arbeid for barn og unge, kulturarbeid, diakonalt arbeid og gudstjenestearbeid over hele landet. Uten frivilligheten stopper mye av kirkens arbeid i lokalsamfunnene.

Pandemien førte til en kraftig nedgang i frivillige i Den norske kirke, noe som hang sammen med begrensninger i muligheten for å møtes. Frivillighetens år i 2022 var med på å skape økt oppmerksomhet omkring frivillighet i samfunnet og blant samarbeidspartnere. Tallene for 2022 er positive, med over 5000 flere frivillige sammenlignet med 2021. Samtidig ligger antall frivillige fortsatt 20 % under tallet fra 2019. Økningene fra 2021 til 2022

er størst innen frivillige knyttet til trosopplæring og kunst- og kulturarrangementer. Både bispedømmene og de kristne barne- og ungdomsorganisasjonene melder at det særlig er utfordrende å få frivillige til de faste aktivitetene for barn og unge i menighetene. Dette utfordrer både organisasjonene og kirken til å utforske hvordan det kan legges bedre til rette for frivilligheten. Kirkerådet engasjerte i 2021 Senter for verdibasert ledelse og Innovasjon ved VID vitenskapelige høgskole til å gjennomføre et forskningsprosjekt om ledelse, kultur og organisering som stimulerer til frivillighet. I 2022 kom resultatet i form av et konkret kursopplegg til bruk i menighetene. Forskningen viser at det mangler en koordinert ledelse og organisering av de frivillige. Et økt fokus på dette kan føre til at flere engasjerer seg.

Den norske kirke bygger fellesskap for unge

For at kirken skal møte unge mennesker, er det avgjørende å prioritere tilstrekkelig ressurser. I 2022 har arbeidet med dette vært preget av gjenoppbygning etter pandemien. Over to år med pandemi er et helt liv for en ungdom, og mange ungdomsmiljøer var sterkt svekket av tiden med antallsbegrensninger. Som et tiltak i gjenoppbygningen lyste Kirkerådet våren 2022 ut midler for at de kristne barne- og organisasjonene kunne arrangere flere og større leirer, festivaler og aktiviteter for barn og unge. Gjennom disse midlene ble det arrangert og støttet aktiviteter som sommerleirer, gamingklubb og speiderleirer over hele landet.

Tallene for ungdomsarbeid holder seg stabilt på landsbasis. Noen bispedømmer, som Møre og Stavanger, opplever økning, mens andre bispedømmer har en markant nedgang i ungdommer som deltar på lederkurs og tilbud etter konfirmasjon. Over hele landet er samarbeidet med organisasjonene viktig for et levende og aktivt ungdomsarbeid. I Stavanger, Hamar, Møre og Agder og Telemark er nettverket «Follow me» bygd opp i samarbeid med Det norske misjonsselskaps ungdomsorganisasjon.

Den norske kirke er også tilknyttet mange andre kristne barne- og ungdomsorganisasjoner. Acta, KFUK-KFUM Norge, KFUK-KFUM speiderne, Laget, Return2sender, Søndagsskolen, Kristen Idrettskontakt, Ung kirkesang, NLM Ung, Skjærgårds Live, Blå kors, HEKTA, og Ungdom i oppdrag er organisasjoner kirken samarbeider med for å

tilrettelegge for at barn og unge i kirken kan ta del i organisasjonenes arbeid.

Mange unge voksne er innom Forsvaret eller studiesteder. Å være til stede på disse institusjonene er avgjørende for at Den norske kirke skal være tilgjengelig for denne gruppen. I rammen av første-gangstjenesten i Forsvaret møter de fleste soldatene de 39 feltprestene. Prestene holder gudstjenester og kirkelige handlinger på Forsvarets baser, i felt og til sjøs, de har sjelesorg og underviser i etikk. Studentprester over hele landet møter studentene blant annet gjennom samtaler, sosiale møtesteder, sorggrupper, markeringer ved høytider og i krisesituasjoner. Studentprestene bidrar sammen med andre tros- og livssynssamfunn til å fremme et livssyns-åpent samfunn på studiestedene.

I byer eller bynære strøk finnes egne tilbud til unge voksne. Unge-voksne-kirker er etablert i samarbeid med organisasjoner i St. Jakob i Bergen, U-kirke i Stavanger og MER i Iladalen kirke i Oslo. I St. Jakob kirke i Bergen er det studentlunsj hver fredag, stort kor, temakvelder, bibelgrupper og gudstjenester hver søndag kveld hele studieåret.

Gjennom å informere om kirkens tilbud og arbeidsmuligheter, invitere til å delta i fellesskap og samtaler og by på quiz med premie i appene Studentkalenderen og Elevkalenderen ble Den norske kirkes tilbud synlig for 150 000 aktive brukere. Siden www.kirken.no/ung gir blant annet informasjon til unge mennesker om ulike samtaletilbud.

I Stavanger finnes tilbudet U-kirke. I 2022 startet de opp samtaletilbudet «Ventil» rettet mot unge voksne. Samme tilbud er startet opp i Kristiansand, Bergen, Trondheim og Lillestrøm etter modell fra Oslo. Tilbudet ønsker å senke terskelen for å ta kontakt for samtale.

Kommunikasjon og samfunnskontakt

Mediebildet

Kommunikasjonsarbeidet i 2022 har vært variert og mangfoldig. Både lokalt, regionalt og nasjonalt blir det brukt ressurser på å være tilgjengelige for media, med å gi korrekt informasjon, stille til intervju og formidle gode historier. Pressemeldinger fra kirken nasjonalt har blant annet handlet om klokkeringing for Ukraina, Bispemøtets uttalelse om skeive, overtagelse av eiendommer fra Ovf, Kirkerådsmøter, Kirkemøtet i september, høytider og tilsetninger av biskop.

Kampanjearbeidet

Den norske kirke må konkurrere om oppmerksomheten med alle andre aktører som tilbyr aktiviteter og fellesskap. Derfor gjennomføres det hvert år flere kampanjer, som skal øke kirkens synlighet og bidra til at flere kan ta et informert valg om de ønsker å benytte seg av kirkens tilbud.

I 2022 ble det gjennomført kampanjer om dåp, konfirmasjon, bryllup, påske, allehelgen, jul og sommerbesøk i kirkene.

Kampanjene ledet til mer informasjon på kirkens nettsider, eller til informasjon om arrangementer på skjerikirken.no, som er kirkens felles kalenderoversikt. Kampanjene oppnår generelt mål om synlighet. En betydelig svakhet ved kirkens kampanjearbeid er fraværet av nasjonale påmeldingsløsninger, samt felles tidspunkt. Kampanjer blir mer effektive når det samme skjer over hele landet samtidig. Da er budskapet aktuelt for alle som mottar det. Kombinert med en felles påmeldingsløsning, vil det også være langt enklere for folk å melde seg på. I dag er det forskjellige løsninger fra sted til sted, som gjør det umulig å kommunisere tydelig hvordan en melder seg på gjennom en felles kampanje.

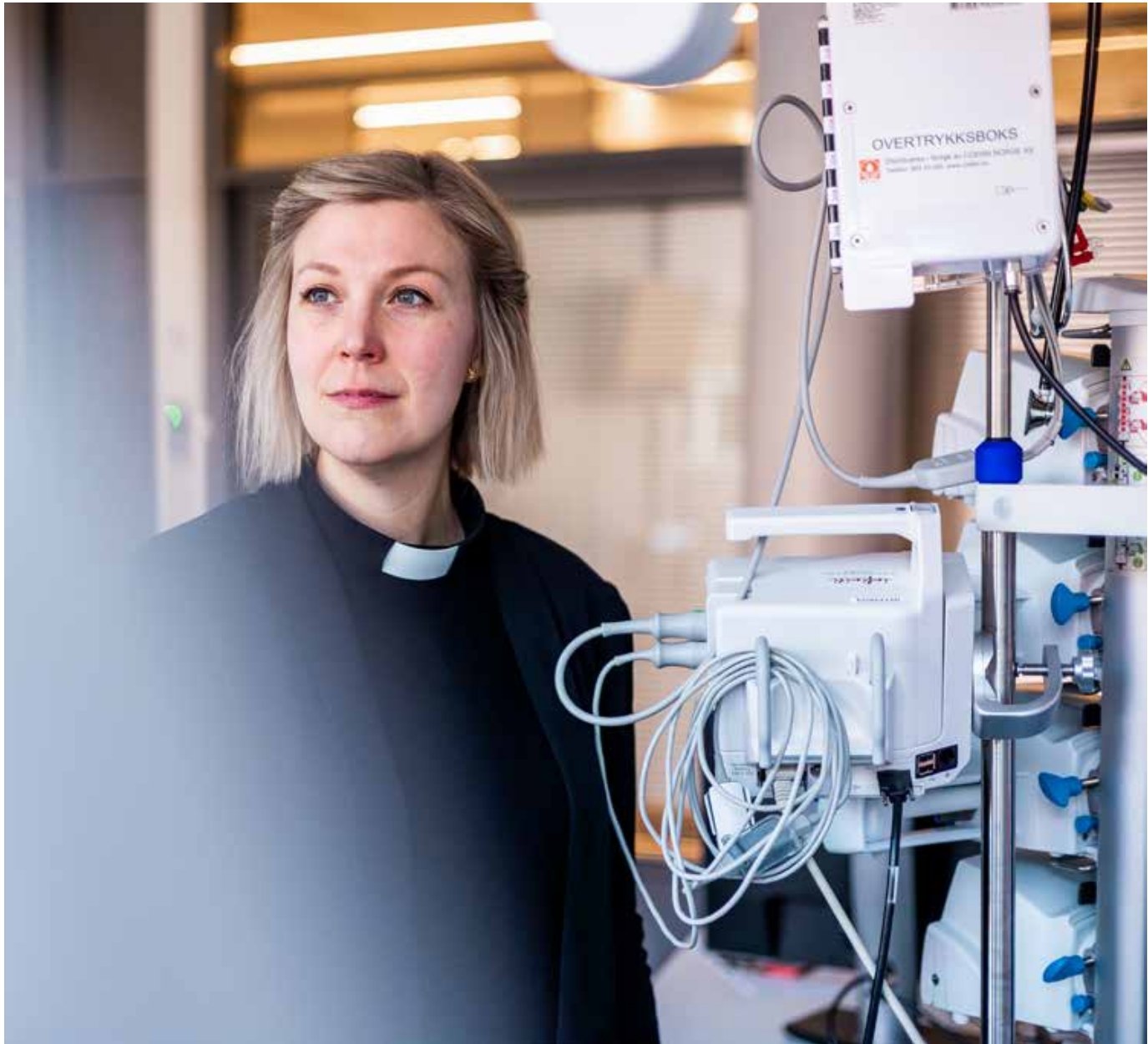

Foto: Kirkerådet

Samfunnskontakten

Etter trossamfunnsloven er Den norske kirke en del av sivilsamfunnet. Kirken må derfor selv aktivt bidra i dialogen med myndighetene. Blant sakene som var viktige i samfunnskontaktarbeidet var arbeidet for strømstøtte, evaluering av covid-19-tiltakene, totalberedskapskommisjonens arbeid, statsbudsjettet, og samarbeid med stat og kommune om mottak og inkludering av ukrainske flyktninger. Mot slutten av året var det også tett dialog mellom stat og kirke om tiltak for familier med lavinntekt.

Internkommunikasjon i Den norske kirke

Månedlige allmøter og ukentlige nyhetsbrev har festet seg som de viktigste kanalene for direkte internkommunikasjon i Den norske kirke. Ressursbanken gir materiell til inspirasjon og veiledning, og mot slutten av året ble et nytt intranett som baserer seg på Kirkens Lokale Skrivebord testet ut. Sammen med programmer som Teams kan dette legge til rette for å bedre kommunikasjonen mellom ansatte. I tillegg inviterer Kirkerådet ukentlig til webinarer om ulike fagfelt.

Foto: Bo Mathisen

Rekruttering

Den norske kirke er avhengig av kompetente ansatte for å være en landsdekkende folkekirke. Over flere år har det blitt tydelig at det ikke rekrutteres tilstrekkelig til kirkelig utdanning. Kirkemøtet 2021 vedtok en rekrutteringsstrategi for Den norske kirke, og det arbeides helhetlig og systematisk på dette feltet.

Det viktigste rekrutteringsarbeidet i Den norske kirke skjer lokalt. En betydningsfull del av dette er at ungdom får erfaringer med kirkelig tjeneste og kirken som arbeidsplass, og det ble derfor i 2022 utlyst midler til sommerjobb for ungdom knyttet til menighetens ulike tilbud.

Det ble også utlyst prosjektmidler til å bli en lærebedrift og ha lærling i menigheten. I 2022/2023 var det 2300 flere søkere til yrkesfaglige utdanninger enn til studieforberedende, og Helse- og oppvekstfag er det utdanningsprogrammet med flest søkere. Det er et stort behov for lærebedrifter som kan ansette lærlinger. 11 menigheter og fellesråd ble i 2022 tildelt midler til å bli lærebedrift og ansette lærlinger tilknyttet kirkelig tjeneste.

Foto: Bo Mathisen

I Holmestrand ble seks elever ved videregående skole **ansatt i sommerjobber**. Elevene var allerede tilknyttet menighetens og kirkens arbeid, og sommerens arbeidsoppgaver gikk blant annet ut på å være ungdomsledere på sommeraktiviteter for barn på 4. og 5. trinn.

Utlysninger, søknader og tilsetninger

I 2022 var det i snitt 2,1 søkere per prestestilling. Oslo har høyest søkersnitt på 5,4 per utlysning, etterfulgt av Borg og Hamar som har 2,6 søkere i snitt. Det er også flere bispedømmer som rapporterer at flere stillinger måtte lyses ut flere ganger. Til sammen var det 180 tilsetninger og 239 utlyste prestestillinger i 2022. Tallene viser at det flere steder er mange vakanser og et stort behov for vikarer:

Bispedømme	Presteårsverk (inkludert biskoper)	Herav antall vakante presteårsverk
Agder og Telemark	132,9	3
Bjergvin	171	14
Borg	145,5	7
Hamar	114,35	14,15
Møre	74,9	8,1
Nidaros	124,1	14,5
Nord-Hålogaland	88,6	23,9
Oslo med dødeprostiet	161,8	7
Stavanger	107,2	3
Sør-Hålogaland	91,7	20
Tunsberg	119,4	9,8

(Tall per 31.12.2022)

Sommeren 2022 var endelig «Jobbikirken» tilbake på stand på noen av sommerens festivaler og stevner i regi av de kristne barne- og ungdomsorganisasjonene. En gruppe studentambassadører fra ulike studiesteder reiser sammen for å stå på stand på Skjærgårds, Oase og KRIK Arena.

Dette løses litt ulikt, men pensjonerte prester rundt om i landet er en stor styrke i vikararbeidet. Nord-Hålogaland, som har flest vakante presteårsverk, forteller at det er nettopp ved hjelp av trofaste pensjonister at de klarer å ha en prestatjeneste som er til stede i alle sokn. Fraflytting fra distrikt til by er en utfordring også for kirken. Stillinger tettere på storbyene har høyere søkertall enn de som ligger i utkantstrøk.

Høsten 2022 vedtok Kirkemøtet ordningen for «Prest under utdanning», gjerne kalt PUU. En PUU-stilling er en fast prestestilling hvor den ansatte gis permisjon til å studere for å bli fullt kvalifisert til å jobbe som prest. Dette er en ordning som åpner opp og gjør prestestudiet mer tilgjengelig for blant annet andrekarriereprester. Flere bispedømmer benytter seg nå av denne ordningen.

Antall vigslinger har i 2022 steget fra de foregående årene, med 74 i 2022 mot 69 i 2021. Dette kan ha en sammenheng med utsatte vigslinger etter pandemi, men tallene viser at det er en positiv trend de siste fire årene i antall vigslinger. Dette kan tyde på at et helhetlig, strategisk rekrutteringsarbeid i alle ledd av Den norske kirke bærer frukter. Antall vigslede prester har gått ned fra 50 til 43 fra 2021, mens det totale antall vigslede kateketer, kantorer og diakoner har steget fra 19 i 2021 til 31 i 2022. Her utgjør diakonene en stor del av antallet, men også blant vigslede kateketer har antallet økt, mens vigslede kantorer er likt som i 2021.

Fra 2021 til 2022 var det en nedgang i antall søkere til kirkelige studier og antall uteksaminerte fra kirkelige studier. Andelen som velger kirkelige studier etter å ha søkt er tilnærmet lik i 2022 som i 2021. For rekrutteringsarbeidet er det viktig å fortsette å tenke helhetlig og langsiktig for å snu denne trenden. I 2023 skal det blant annet jobbes med å styrke kontakten mellom bibelskole og folkehøyskoler og den lokale menigheten. Dette er en av mange rekrutteringsplattformer for rekruttering til kirkelig utdanning og tjeneste.

Viktige prosesser for kirken

Digitalisering i Den norske kirke

Kirkens medlemmer og brukere forventer rask respons og gode selvbetjeningsløsninger. Dette krever effektive arbeidsverktøy for ansatte og at kjernedata er samlet. Med gode digitale verktøy kan ansatte bruke mindre tid på administrative oppgaver og mer tid på å møte mennesker.

Den norske kirke har de siste årene satset mye på digitalisering gjennom å etablere flere felles løsninger og samle kirkens kjernedata i disse løsningene. Et av tiltakene er å samle kirkens løsninger og medarbeidere hos en felles systemadministrator, Kirkepartner. Dette vil blant annet gi medarbeidere enkel tilgang til felles løsninger. Mange fellestråd benytter i dag Kirkepartner, men samtidig melder mange kirkeverger at de ikke har råd til dette. De 349 kirkevergene i fellestrådene har svært ulike økonomiske rammevilkår og mange har ikke råd til gode digitale verktøy for sine ansatte selv om de ønsker seg dette. Kirkens finansieringsmodell gjør det krevende å få til optimal ressursutnyttelse i kirken, og gjør at mange ansatte bruker unødvendig mye tid på administrativt arbeid, pålogging og frustrasjon. Mange fellestråd har kommunal tjenesteytingsavtale som blant annet inneholder IT-driftsløsning/skrivebord. Mange fellestråd får ikke erstatte leveranser av IT-driftsløsninger over tjenesteytingsavtalen med midler som kunne blitt benyttet for å ta i bruk kirkens felles løsninger. At kirkens ansatte benytter samme installasjon som kommunens ansatte er heller ikke i tråd med beste praksis for informasjonssikkerhet.

43 306 arrangement ble delt på skjerikirken.no i 2022

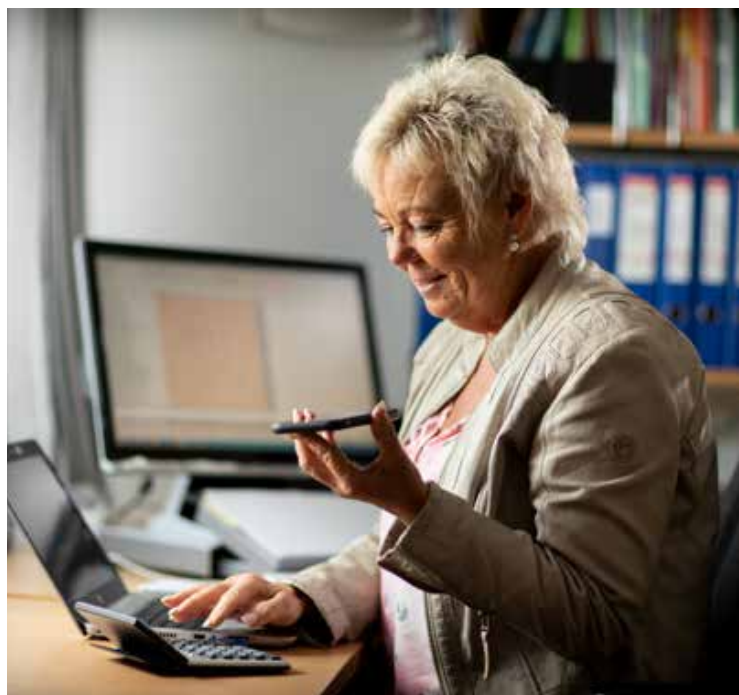

Foto: Bo Mathisen

Kirken har gjennom 2022 jobbet med å etablere felles løsninger: Skjerikirken.no gjør det enkelt for publikum å finne informasjon om arrangementer. Planverktøyet «Kirka vår» gir støtte til godt strategiarbeid i menighetsrådene. Ansatt- og organisasjonsregisteret gir oversikt over kirkens struktur og ansatte. Medlemsregisteret er et robust register med høy datakvalitet. Læringsplattformen gir lett tilgjengelig opplæring. Dnk360 er et funksjonsrikt verktøy for sak,- arkiv- og rådsarbeid. Felles lønn-, personal- og regnskapssystemer gir enklere drift og administrasjon. Løsning for nøkkeltall og statistikk reduserer tidsbruk på rapportering og gir tilgjengelige tall lokalt, regionalt og nasjonalt. Kirkens nettsider formidler kirkens tro, inviterer til fellesskap og inspirerer til deltakelse.

Den norske kirke jobber aktivt med personvern og informasjonssikkerhet. Gjennom en tilslutningsavtale som tilnærmet alle fellestråd har inngått, opptrer kirken samlet gjennom felles behandlingsansvar. Dette gir lokalt ansatte tilgang på viktig fagkompetanse, noe som er særlig nyttig for de minste fellestrådene.

Kirken har etablert en god samstyringsmodell for digitaliseringsarbeidet der de kirkelige fellestrådene, KA og Kirkerådet er sammen om å styre utviklingen – blant annet gjennom et felles styre. KS sin samstyringsmodell for digitalisering i offentlige virksomheter har gitt inspirasjon til kirkens modell.

Sammen om en ny organisering

I september gjorde Kirkemøtet et overordnet prinsippvedtak om en ny kirkelig organisering. Vedtaket hadde tre deler: En arbeidsgiverorganisering der rettssubjektet Den norske kirke og kirkelige fellelråd fortsatt er arbeidsgivere, men med felles utøvelse av arbeidsgiveransvar for alle som jobber sammen lokalt. Gode felles løsninger med felles regelverk, ordninger og løsninger samt økt satsing på felles kulturbygging og organisasjonsutvikling, for å kunne gå fra å være en statskirke til en organisasjon i sivilsamfunnet, med lokal forankring og god sammenheng.

For å sikre god fremdrift og at alle vedtak svares ut, er arbeidet organisert i et eget program med tre arbeidsstrømmer. Arbeidet har foregått på flere felt parallelt: Saksgrunnlag for videre politiske beslutninger om regelverk og ny arbeidsgiverorganisering utarbeides. I dette inngår at Kirkemøtet 2023 skal

fatte overordnede vedtak som legger føringer for videre arbeid med regelverk og ordninger på tre områder: Folkevalgte som kirkelig styringsstruktur, biskopens tilsyn og ledelse og ordning for daglig ledelse lokalt. Videre er utviklingen av digitale felles løsninger for hele kirken godt i gang. Disse skal forenkle arbeidshverdagen, styrke arbeidsfelloskapet på tvers og gjøre kirkelige handlinger lettere tilgjengelige for folk.

Det er også blitt tydelig at en felles kultur er vel så viktig som en felles struktur. For at kirken skal kunne løse utfordringene den står i og møte behovene i samfunnet rundt, er det avgjørende å skape en sterk samarbeidskultur, på tvers av ansvarsområder og arbeidsfelt. Dette arbeidet er godt i gang, både på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå, blant annet ved å etablere flere felles arenaer for samhandling og planlegging.

Knarvik kyrkje ligger i Knarvik sokn i Alver kommune. Den er bygget i tre og ble oppført i 2014. Kirken har langplan og 500 sitteplasser. Arkitekt: Reilulf Ramstad Arkitekter. Foto: Joakim Birkeland

Kirkebevaringsprogrammet **Overføring av eiendommer**

Stortinget har satt som mål at alle steinkirker skal ha et ordinært vedlikeholds nivå innen tusenårsjubileet for slaget på Stiklestad. I 2020 vedtok Stortinget at midler fra Opplysningsvesenets fond (OVF) skal brukes til kirkebevaring. For å utrede hvordan disse midlene kan brukes på å bevare kirkene, har Riksantikvaren og Den norske kirke, i et samarbeid mellom Kirkerådet og KA, utarbeidet en rapport som ble overlevert til barne- og familieministeren 15. desember 2022. Rapporten – med navnet Kirkebevaringsprogrammet – inneholder anbefalinger om hvordan bevaringen bør foregå, og basert på disse anbefalingene vil Barne- og familiedepartementet og Klima- og miljødepartementet utarbeide en nasjonal bevaringsstrategi i løpet av 2023. Kirkebyggene, med tilhørende gravplass og prestegård, er en viktig del av norsk kulturarv, og de binder fortid sammen med nåtid og fremtid. Å ta vare på vår del av kulturarven er svært viktig for Den norske kirke som landets folkekirke.

De siste årene har det blitt jobbet med å vurdere hvilke eiendommer som skal overføres fra Opplysningsvesenets fond (OVF) til Den norske kirke. Denne delingen av OVF mellom staten og kirken er siste del av statskirkeoppjøret. OVF ble opprettet i 1821 for å forvalte kirkelige eiendommer på vegne av staten og kirken. En del av disse kirkelige eiendommene skal nå overføres til Den norske kirke. Dette inkluderer ca. 150 presteboliger, i tillegg til sju bispeboliger, tre bispedømmekontor og nesten 200 gravplasstomter som skal overføres til soknene. Kirkerådet behandlet i desember 2022 en sak om opprettelse et eiendomsselskap, Dnk eiendom AS, som skal forvalte byggene og eiendommene etter hvert som de blir overført. Mange av presteboligene kirken skal overta er del av en større eiendom med skog og utmark. Det er derfor behov for å fradele den delen av eiendommen som Den norske kirke skal overta. I 2022 har Den norske kirke og OVF jobbet med å klargjøre hvilke deler av eiendommene som skal fradelles og prosessen for det videre arbeidet med fradelingssøknadene. Arbeidet med fradelingssøknadene fortsetter inn i 2023. Det er kommunene som har myndigheten til å dele eiendommene.

Kirkevalg

Den norske kirkes kirkevalg avholdes i 2023, noe som innebærer at det skal gjennomføres valg av menighetsråd og bispedømmeråd og Kirkemøtet. I 2022 har Kirkerådet og bispedømmene jobbet med forberedelser til valget, og alle bispedømmerådene har oppnevnt valgråd for å styre valget av bispedømmeråd og Kirkemøtet i bispedømmene. Nytt ved kirkevalget i 2023 er at det er planlagt digitalt forhåndsvalg, slik at medlemmene av Den norske kirke vil kunne avgi stemme digitalt ved valg av menighetsråd og leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Det vil fortsatt være mulig å stemme på papir, både i forhåndsvalg og på valgdagen. Valg av prest og lek kirkelig tilsatt til medlem av bispedømmeråd vil dessuten bli gjennomført heldigitalt. I 2022 har Kirkerådet arbeidet med utvikling av et helhetlig system for digital forhåndsstemming. Det er en målsetning om at digitalt forhåndsvalg vil kunne øke tilgjengelighet og valgdeltakelse ved kirkevalget.

Likestilling, inkludering og mangfold

Den norske kirke har rom for alle og bruk for alle. Verdigrunnlaget som ligger til grunn for kirkens arbeid med likestilling, inkludering og mangfold kan oppsummeres i fem punkt:

- Alle mennesker er skapt i Guds bilde med samme likeverd og ukrenkelige verdi.
- Enhver har rett til å definere sin egen identitet, erfare frihet og bruke sine evner, såfremt det ikke fratar andre de samme muligheter.
- Menneskerettighetene, norsk lov og bærekraftsmålene legges til grunn for arbeidet.
- Noen enkeltpersoner og grupper trenger et særlig vern og positiv diskriminering for å få sine rettigheter ivaretatt og realisert sitt potensiale.
- Likestilling og mangfold krever endring for å oppnå rettferdighet.

Foto: Malin Longva

Kirkerådet vedtok høsten 2021 en **handlingsplan for likestilling, inkludering og mangfold**. 2022 er første året denne planen har vært styrende for arbeidet med likestilling, inkludering og mangfold.

Handlingsplanen synliggjør hvilke delmål og tiltak det skal arbeides med i hele organisasjonen. Dette har vært fulgt opp i styringsdialogen med bispedømmene.

Varsling

Den norske kirke (rettssubjektet) og 142 fellesråd har tatt i bruk «Mitt varsel», som er en digital varslingskanal. «Mitt varsel» tilbys kostnadsfritt til alle fellesråd, og fellesråd som ikke har tatt i bruk «Mitt varsel» vil bli fulgt opp. Vår digitale læringsplattform har kurs som viser hvordan varslingsportalen kan brukes. Det er gjennomført egen opplæring for saksbehandlere på bispedømmekontorene.

Arbeidsforhold

Likestilling blir tillagt vekt ved rekruttering og avlønning av ledere og medarbeidere i Den norske kirke. Det arbeides løpende med informasjon og bevisstgjøring om aktuell likestillings- og diskrimineringslovgivning.

43 prosent av søknadene til prestestillinger kom fra kvinner. Det ble ansatt kvinner i 44 prosent av prestestillingene. Kvinner tok i snitt ut 50,4 dager foreldrepermisjon. Menn tok i snitt ut 41 dager. I tallene ligger kun permisjonsdager avvirket i 2022.

Ved tilsetting i kirkelige stillinger som er av betydning for å virkeliggjøre Den norske kirkes formål, skal tilsettingsmyndigheten oppstille krav om medlemskap i Den norske kirke i tråd med adgangen til dette i likestillings- og diskrimineringsloven § 9, jf. § 30. Dette gjelder alle prestestillinger og flere kirkefaglige stillinger i Kirkerådet og på bispedømmekontorene. Ut over dette søkes mangfold både når det gjelder kjønn, seksuell orientering, etnisk bakgrunn og funksjonsevne. For øvrig rapportering om kjønnsbalanse vises det til årsberetningen bakerst.

LHBT+

Kirkerådet vedtok i 2018 å opprette et LHBT-utvalg for å følge opp **Bispemøtets rapport om LHBT**. Utvalget skulle særlig ha fokus på gjennomføring av en arbeidslivsundersøkelse, kompetanseheving og arbeid med strategiplan. LHBT-utvalgets mandat ble i 2021 forlenget ut 2023. Det ga utvalget mulighet til å følge opp gjennomføringen av kurset «Kirken skaper trygge rom», et kurs for økt kompetanse i

møte med LHBT+-personer i kirken. Kurset er obligatorisk for alle ansatte i rettssubjektet Den norske kirke og alle fellesrådsansatte inviteres. Tilbakemeldingene er at dette er et viktig verktøy for å skape trygge arbeidsplasser for medarbeidere med LHBT+-identitet.

I april inviterte LHBT-utvalget til **Det er våre liv – LHBT+ i kirken** på Granavolden. Her delte LHBT+-personer sine opplevelser med kirken, og det var panelsamtaler og gjennomgang av arbeidsmiljøundersøkelsen om ansatte med LHBT-identitet.

Kvinnelige prester

Våren 2021 ble det gjennomført en arbeidsmiljøundersøkelse blant kvinnelige prester. Undersøkelsen viste at mange hadde opplevd uønskede kommentarer, og mangel på medbestemmelse og likebehandling. Felles varslingsrutiner og systematisk oppfølging av varsler er et av verktøyene i oppfølgingsarbeidet.

Oppfølging av arbeidsmiljøundersøkelsene i AMU/RAMU

Tiltak foreslått på bakgrunn av LHBT+-undersøkelsen og undersøkelsen vedrørende kvinnelige presters arbeidssituasjon er innarbeidet i HMS-handlingsplaner på sentralt og regionalt nivå, behandlet i henholdsvis bispedømmenes RAMUer og AMU. Her har det mest sentrale vært obligatoriske kurs og egne utarbeidede handlingsplaner. Nasjonalt verneombud har bidratt aktivt til å sette temaene på dagsorden og engasjere vernetjenesten i oppfølgingen av disse tiltakene.

Kompetansebygging

I februar ble den første LIM-fagdagen for hele trosamfunnet gjennomført. Et viktig utgangspunkt for dagen var å fremme lederansvaret for denne tematikken og etablere en kobling mellom likestilling, inkludering og mangfold og det at vi er kirke – en kirke som har plass til alle. Læringsplattformen har blant annet fått kurs om mangfoldsrekruttering.

Vedlegg

- *Statistikk*
- *Årsberetning og årsregnskap*
- *Revisors beretning*

Fordeling av medlemmer i DNK	Medlemmer	Antall innbyggere	Oppslutn. i pst.	Utmeldt	Innmeldt
Agder og Telemark	313 295	491 240	63,8	1462	331
Bjergvin	451 899	645 649	70,0	1964	252
Borg	460 695	780 376	59,0	2312	314
Hamar	286 764	382 763	74,9	1028	153
Møre	201 458	268 124	75,1	625	126
Nidaros	342 438	477 978	71,6	1648	191
Nord-Hålogaland	177 236	242 103	73,2	634	114
Oslo	431 033	935 046	46,1	2897	429
Stavanger	318 989	491 823	64,9	1692	250
Sør-Hålogaland	182 189	240 899	75,6	687	77
Tunsberg	330 443	527 126	62,7	1606	238
Andre	2 653			8	1
Bosatte i Norge	3 499 092	5 483 127		16563	2476
Uregistrerte personer	1 346				
Utvandret	134 777			53	17
Totalsum	3 635 215			16616	2493

Indikator	2019	2020	2021	2022
Antall døpte	28 011	23 822	27 073	27 971
Andel døpte av fødte	51 %	45 %	48,9 %	53,3 %
Antall vielser	6 214	4 394	4 851	7 321
Antall konfirmerte	34 513	33 083	33 612	32 496
Andel konfirmerte av 15-årige medlemmer	81 %	79 %	79 %	78,4 %
Andel konfirmerte av alle 15-åringer	54,5 %	52,4 %	51,6 %	49,5 %
Antall gravferder	34 765	34 605	35 229	37 912
Andel gravferder av døde medlemmer	104 %	102 %	101 %	99 %
Andel gravferder av døde	86 %	85,2 %	83,9 %	82,8 %
Antall gudstjenester	60 166	48 483	51 280	57 399
Antall deltakere gudstjenester totalt	5 249 069	2 360 703	2 360 828	4 176 570
Antall deltakere per gudstjeneste	87	49	46	73
Antall gudstjenester med dåp	15 341	15 285	16 706	16 078
Antall deltakere på gudstjenester med dåp	1 445 508	804 702	805 097	1 227 886
Antall allehelgengudstjenester	1 183	1 213	1 222	1 192
Antall deltakere på allehelgengudstjenester	94 611	64 653	76 286	84 781
Antall deltakere per allehelgengudstjeneste	80	53	62	71
Antall julaftengudstjenester	2 352	2 282	2 211	2 285
Antall deltakere julaftengudstjenester	539 647	117 864	106 388	375 495
Antall deltakere per julaftengudstjeneste	229	52	48	164
Antall gudstjenester særlig tilrettelagt for skoleelever	2 829	1 018	516	2 587
Antall deltakere på gudstjenester for skoleelever	545 528	46 481	36 078	429 358
Antall sokn som har hatt gudstjeneste med samisk innslag	193	184	193	286
Antall gudstjenester med samisk innslag	3 500	3 543	4 296	5 201
Antall sokn som har innarbeidet samisk språk i ordning for gudstjeneste	141	139	202	235
Antall sokn som har innarbeidet samisk språk i lokal trosopplæringsplan	73	88	94	78
Antall barnekor	983	885	821	836
Antall medlemmer i barnekor	18 707	15 692	14 055	15 573
Antall voksen-/familiekor	632	567	543	565
Antall medlemmer i voksen-/familiekor	14 287	12 516	11 975	12 564
Antall sokn med åpen kirke	558	712	794	646
Totalt antall dager med åpen kirke	28 858	19 311	20 064	22 999
Antall frivillige	94 964	75 248	70 735	76 076
Antall konserter i regi av menighetene	6 794	3 532	3 499	5 529
Antall deltakere på konserter i regi av menighetene	669 010	220 168	234 781	484 907
Antall konserter i regi av andre	4 507	1 880	2 393	4 021
Antall deltakere på konserter i regi av andre	761 671	116 425	228 152	562 959
Antall kulturarrangement i regi av menighetene	2 272	1 117	1 415	2 063
Antall deltakere på kulturarrangement i regi av menighetene	204 579	103 452	79 886	128 781
Antall kulturarrangement i regi av andre	742	326	317	709
Antall deltakere på kulturarrangement i regi av andre	80 495	15 970	39 526	63 115
Antall sjelesorgsamtaler	27 855	39 050	36 526	32 825

Årsregnskap 2022

Den norske kirke

	BankID Signing Kjersti Gautestad Norheim 2023-03-26
	BankID Signing Kurt-Marleif Solstrøm 2023-03-26
	BankID Signing Kristin Gunleiksrud Raaum 2023-03-27
	BankID Signing Martha Garborg Bergslid 2023-03-27
	BankID Signing Linn Strømme Hummelvoll 2023-03-27
	BankID Signing Karin-Elin Berg 2023-03-27
	BankID Signing Karl Johan Kirkebø 2023-03-27
	BankID Signing Iselin Vistekleiven 2023-03-28
	BankID Signing Rolf Steffensen 2023-03-28
	BankID Signing Lill Tone Grahl-Jacobsen 2023-03-28
	BankID Signing Therese Kristin Utgård 2023-03-28
	BankID Signing Olav Fykse Tveit 2023-03-29
	BankID Signing Ingrid Vad Nilsen 2023-03-29
	BankID Signing Turid Torland Håland 2023-03-30
	BankID Signing Therese Egebakken 2023-03-30
	BankID Signing Tove Karoline Knutsen 2023-03-31
	BankID Signing Thomas Tinglum 2023-04-02
	BankID Signing Alex Ramstad Døsvik 2023-04-02

Org.nr.: 818 066 872

ÅRSBERETNING 2022 FOR RETTSSUBJEKTET DEN NORSKE KIRKE

OM VIRKSOMHETEN

Rettssubjektet Den norske kirke (Dnk) omfatter den tidligere statlige virksomheten av trossamfunnet Den norske kirke. 2023 er det sjettede regnskapsåret for rettssubjektet Dnk.

Kirkemøtet er Dnk sitt øverste organ og opptre på vegne av rettssubjektet Den norske kirke, jf trossamfunnsloven § 11.3. Kirkerådet er det utøvende organ for Kirkemøtet og har ansvaret for økonomiforvaltningen og at økonomistyringen av de midlene som Kirkemøtet disponerer, er forsvarlig jf. Kirkeordning for Dnk § 30.3. Kirkerådet er forsikret med styreansvarsforsikring.

Formålet med tilskuddet fra staten ved Barne- og familiedepartementet er å støtte opp under Den norske kirke som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16. Fra dette er det utledet følgende retningsgivende mål for anvendelsen av midlene:

- Den norske kirke skal være en landsdekkende, fri og demokratisk folkekirke.

Prop. 1S (2022-2023) operasjonaliserer dette på følgende måte:

«Finansieringa av Den norske kyrkja skal leggje til rette for at kyrkja framleis kan vere ei folkekyrkje med ei sterk lokal forankring. Dei som er medlemmer av kyrkja, skal kunne ta del i gudstenester og kyrkjelege handlingar der dei bur. Ei folkekyrkje er kjenneteikna av at folk sluttar opp om kyrkja, og at ho er synleg i lokalsamfunna, både som trussamfunn og som kulturberar. Dette byggjer på at prestenesta har gode vilkår, og at kyrkjebygga blir haldne i hevd. Det er og viktig at dei kyrkjelege organa har legitimet og forankring hos medlemmene. Då er det ein føresetnad at det blir gjennomført demokratiske val både lokalt, regionalt og nasjonalt plan i kyrkja.

Oppgåva til staten er å gi kyrkja høvelege rettslege rammer og føreseielege økonomiske rammer for arbeidet sitt, slik at kyrkja kan halde fram som ei demokratisk folkekyrkje. Strategiar og tiltak for å nå målet må kyrkja sjølv utforme».

I tillegg mottar rettssubjektet tilskudd fra staten ved Justis- og beredskapsdepartementet for Svalbard kirke med egne føringer.

Ved utgangen av 2022 hadde Den norske kirke 3 635 200 medlemmer, hvorav 3 499 100 bosatt i Norge. 66 prosent av den norske befolkningen er medlemmer, og andel bosatte medlemmer er 64 prosent. Den norske kirke skal sørge for prestejeneste til alle 1164 sokn, i tillegg kommer det syv døvemenigheter, Bymenigheten Sandnes, Saemien Åålmege og Svalbard kirke. Videre er den landsdekkende døvekirken organisert som et eget prosti. Dnk skal også forvalte medlemsregister, gi faglig og økonomisk støtte til trosopplæring og annen trosformidling og diakonalt arbeid, samt ivareta det kirkelige demokrati som sine hovedaktiviteter.

Det er ved utgangen av 2022 totalt 1 616 faste årsverk i rettssubjektet Den norske kirke, hvorav 1 331 er presteårsverk. Av disse er 18,5 presteårsverk eksternt finansierte. 261 årsverk gjelder ansatte i fag- og administrative stillinger og 24 årsverk er kategorisert som «andre stillinger».

I Statsbudsjettet for 2022 er det bevilget tilskudd til kirken som tilsvarer et aktivitetsnivå som tidligere. Kirkerådet fordeler tilskuddet videre til oppgaver som utføres i regi av Kirkerådet og bispedømmerådene. Tilskuddet har i sin helhet gått til finansiering av virksomheten og videreformidling av tilskudd til eksterne mottakere i sokn, fellesråd eller andre i overensstemmelse med vedtak og avtaler.

Kirken har elleve bispedømmer med hver sin biskop og valgte bispedømmeråd med sekretariat for råd og biskop. Kontorene ledes av hver sin stiftsdirektør som daglig leder. Bispedømmekontorene ligger i Fredrikstad, Oslo, Hamar, Tønsberg, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Molde, Trondheim, Bodø og Tromsø. Kirkerådet er lokalisert i Oslo, mens avdeling for samisk kirkeliv er lokalisert i Tromsø. Svalbard kirke er lokalisert på Svalbard.

Kirkerådet mener at årsregnskapet og balansen med noter gir et rettviseende bilde av organisasjonens stilling og resultat. Det er heller ikke etter regnskapsperiodens utgang inntrådt forhold som etter ledelsens syn har betydning ved bedømmelsen av regnskapet.

RISIKO OG RISIKOSTYRING

Ulike deler av Dnk sin virksomhet er utsatt for ulik grad av risiko. Dette gjelder både risikostyring for Dnk og finansiell risiko:

Risikostyring i Dnk

Den norske kirke er avhengig av et godt omdømme for å sikre troverdighet og opprettholde tillit blant medlemmene i Den norske kirke, lovgivende og bevilgende myndigheter, i samfunnet og for å sikre fremtidig rekruttering.

Den norske kirke gjennomfører årlig risikovurderinger innen fem områder: Kapitalforvaltning og likviditetsstyring, internkontroll og økonomiforvaltning, HMS og arbeidsgiver, Mål- og virksomhetsstyring og personvern og informasjonssikkerhet.

Finansiell risiko

Ved utgangen av 2022 utgjør egenkapitalen 373 mill kroner. Det er et mål om at egenkapitalen utgjør 20% av inntektene. Dette målet er ikke nådd. Det er vedtatt tiltak for å styrke rettssubjektets egenkapital og vi viser i den forbindelse til begrensninger på nivået for oppspart kapital i de ulike enhetene (bispedømmerådene).

Overskuddslikviditet er primært plassert i bank. En andel langsiktig ledig kapital har siden 2019 vært plassert i en fondsportefølje i samarbeid med uavhengig investeringsrådgiver. Denne kapitalen kan betraktes som kirkens egenkapital og gjennom plasseringer søker Dnk å bygge denne opp. Porteføljen består av 40 prosent aksjefond og 60 prosent i rentepapirer (obligasjonsfond og pengemarkedsfond). Ved utgangen av 2022 var markedsverdien til porteføljen kr 344,1 mill. Porteføljen bokføres til laveste av anskaffelseskost og markedsverdi.

Det er knyttet noe risiko til uforutsigbare svingninger i kostnadsnivå på pensjonspremien. Kirkens pensjonsbudsjett legger til grunn årsprognosene fra vår pensjonsleverandør Statens pensjonskasse (SPK).

ÅRSREGNSKAPET

Den norske kirke fører regnskap i samsvar med regnskapsloven, jf. trossamfunnsloven § 14 sjette ledd, men med unntak for føring av pensjonsordning. *Unntaket er hjemlet i forskrift om rekneskapsføring av pensjonsutgifter for Den norske kyrkja.*

Resultat

Ansvar for tros- og livssynsområdet ligger under Barne- og familiedepartementet og Dnk mottar det vesentligste av tilskudd til driften fra dette departementet. I tillegg mottar Den norske kirke noe tilskudd fra Justisdepartementet til drift av Svalbard kirke. Øvrige tilskudd mottas fra Opplysningsvesenets fond og andre offentlige virksomheter.

Om lag 75 prosent av tilskuddet tildeles egen virksomhet for å dekke lønns- og driftskostnader, og om lag 25 prosent er tilskudd som videreformidles til eksterne mottakere.

Samlede inntekter for Den norske kirke ble i 2022 kr 2 385 mill , som i all vesentlighet er statlige tilskudd. Utbetalte tilskudd fra rettssubjektet utgjorde kr 608 mill, samlede personalkostnader kr 1 443 mill og avskrivninger kr 1 mill. Annen driftskostnad beløp seg til kr 356 mill og netto finansinntekter ble kr 24 mill.

Det er de seneste årene gjort store investeringer for å forbedre kirkens digitale løsninger og dette gjelder også for 2022.

Den norske kirke har i 2022 styrt sitt aktivitetsnivå innenfor tildelte rammer.

Årets resultat er et overskudd på kr 1,2 mill.

For 2023 har Stortinget vedtatt et tilskudd som ikke kompenserer tilstrekkelig for høy pris- og lønnsvekst. Dette svekker i utgangspunktet muligheten for å videreføre Den norske kirke sitt aktivitetsnivå fra 2022. Regjeringen har imidlertid varslet at man i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett vil fremme forslag for Stortinget om kompensasjon.

Balanse

Egenkapitalen per 31. desember 2022 er gjennom årets resultat noe styrket og utgjør nå kr 373 mill. Totalkapitalen er kr 850 mill.

Investeringsbehovet er lavt, og varige driftsmidler utgjør en lav andel av totalbalansen. Dnk har tilfredsstillende likviditet på kort sikt, men er sårbar for vesentlige endringer i tilskudd og driftsaktiviteter.

Kontantstrøm

Likvidbeholdningen (bank og kontanter) utgjør kr 455 mill. Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter er negativ med kr 35 mill og gir et uttrykk for inn- og utbetalinger i perioden.

ARBEIDSMILJØ

Ledelsen har fastsatt mål for HMS-arbeidet, og handlingsplan er utarbeidet på overordnet nivå. Bispedømmerådene er bedt om å utarbeide egne handlingsplaner. Arbeidsmiljøutvalg (AMU) og regionale AMU (RAMU) i alle bispedømmer og Kirkerådets sekretariat har jevnlig møter. Det foreligger oversikt over verneområder og verneombud.

Det er etablert rutiner for blant annet forebygging og håndtering av konflikter, revisjon av systematisk HMS-arbeid i bispedømmeråd, utarbeidelse av årsrapport for arbeidsmiljøutvalg og for sykefraværsoppfølging. Det er også utarbeidet mal for samordning av HMS-arbeid mellom bispedømmeråd og kirkelige fellesråd. Det ble i 2022 ikke rapportert til AMU om skader og alvorlige ulykker.

Sykefraværet i 2022 var på 7,2 prosent mot 6,14 prosent i 2021.

SAMFUNNSANSVAR

Kirkerådet og seks av bispedømmene er Miljøfyrtårn-sertifiserte. Dnk sin virksomhet er i all hovedsak tjenesteleveranser, og mye av driften har en begrenset forurensende effekt på det ytre miljø. Kirkemøtet har vedtatt å redusere Dnks utslipp og miljøbelastning, og dette følges opp med fokus på reisevirksomhet, kapitalforvaltning og innkjøp. Det jobbes også med hvordan Den norske kirke kan fremme bærekraftsmålene gjennom sin kapitalforvaltning.

Som ledd i Norges arbeid med FNs bærekraftsmål om anstendig arbeid og økonomisk vekst, samt ansvarlig forbruk og produksjon, trådte den nye åpenhetsloven i kraft 1. juli 2022. Rettssubjektet Den norske kirke er omfattet av loven ved å oppfylle alle tre kriteriene (salgsinntekt, balansesum og antall årsverk i virksomheten). Formålet med loven er å fremme virksomheters respekt for grunnleggende

menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og tjenester. Vi har arbeidet med Åpenhetsloven og redegjørelse i forhold til informasjonsplikt og aktsomhetsvurderinger. Dette er nærmere beskrevet på www.kirken.no

DISKRIMINERING

Ved tilsetting i kirkelige stillinger som er av betydning for å virkeliggjøre Den norske kirkes formål, skal tilsettingsmyndigheten oppstille krav om medlemskap i Den norske kirke i tråd med adgangen til dette i likestillings- og diskrimineringsloven § 9, jf. § 30. Dette gjelder alle prestestillinger og flere kirkefaglige stillinger i Kirkerådet og på bispedømmekontorene.

Ut over dette søkes mangfold både når det gjelder kjønn, seksuell orientering, etnisk bakgrunn og funksjonsevne.

LIKESTILLING

Aktivitets- og redegjøringsplikt

Kirkerådet har vedtatt en handlingsplan for likestilling, inkludering og mangfold, og den kan leses her:

<http://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/plandokumenter/likestilling-inkludering-og-mangfold/>

Likestilling blir tillagt vekt ved rekruttering og avlønning av ledere og medarbeidere i Den norske kirke. Det arbeides løpende med informasjon og bevisstgjøring om aktuell likestillings- og diskriminerings-lovgivning.

43 prosent av søknadene til prestestillinger kom fra kvinner. Det ble ansatt kvinner i 44 prosent av prestestillingene. Kvinner tok i snitt ut 50,4 dager foreldrepermisjon. Menn tok i snitt ut 41 dager. I tallene ligger kun permisjonsdager avvirket i 2022.

I presteskaper er kvinneandelen nå 38,9 prosent, en økning fra 37,7 prosent i 2021. Kvinneandelen er stigende, og andelen kvinnelige prester øker jo yngre aldersgruppene er.

Det er bare drøyt 60 år siden den første kvinnen ble ordinert til prestatjeneste. I geistlige lederstillinger (biskop, prost og domprost) er kvinneandelen 35,5 prosent. I 2021 var tallet 32,3 prosent. Det er verd å merke seg at ved utgangen av 2022 er 6 av 12 biskoper kvinner.

62,5 prosent av våre øvrige ansatte (ansatte på bispedømmekontorene og i Kirkerådets sekretariat) er kvinner. I 2021 var tallet 57 prosent. Kvinneandelen i administrative lederstillinger i Kirkerådet og på bispedømmekontorene er 45,3 prosent. I 2021 var tallet 37,5 prosent.

Blant Kirkerådets medlemmer er det elleve kvinner og seks menn, der leder og nestleder er kvinner.

Deltid og midlertidige stillinger

Ved utgangen av 2022 hadde vi 135 (121 i 2021) faste ansatte i deltidsstillinger og disse har i snitt 57,5 prosent stilling. En økning fra 55 prosent stilling i 2022. Gradert uttak av foreldrepermisjon inngår i deltidstillene. 88 av våre deltidsansatte er prester. Det er ikke identifisert uønsket deltid.

Midlertidig tilsetting er vikarer ved foreldre- og studiepermisjoner og vikarer ved ledighet i stillinger. Årskullene med prester som pensjoneres er større enn de som utdannes. Det gjør det krevende å få plass prester med godkjent utdanning. Dette øker bruken av midlertidige stillinger. Dette gjelder alt fra vikarer i 100 prosent til konfirmantlærere i 10- 20 prosent stilling.

Det var 223 midlertidig tilsatte og vikarer ved årsskiftet. 99 av disse er kvinner. 40 pensjonister som er engasjert i en stillingsprosent 31.12.2022 er med i tallene. Fem av disse er kvinner.

Kvinner andel av menns lønn										
Totalt prester	Kapel- laner	Sokne- prester	Spesial- prester	Senior- prester	Prosti- prester	Proster	Biskoper	Stifts- direktør	Avd. ledere	Andre adm
97,6	100,4	98,6	99,7	97	99,7	99,8	101,6	98,2	102,3	88,9
Avd.ledere omfatter også avdelingsdirektører, seksjonssjefer og personalsjefer										

FREMTIDIG UTVIKLING

Det er forventet at Stortinget vil sikre fremtidig forsvarlig drift av Dnk for å oppfylle Grunnlovens § 16.

Dnk arbeider aktivt med å redusere kostnader og øke inntekter for å kunne oppfylle kirkens oppdrag. Det er gode muligheter for å oppfylle statens målsettinger for bevilgningen til Dnk i 2023, og det er grunnlag for fortsatt drift. Det pågår et langsiktig arbeid med å øke digitaliseringen av kirken, medlemsdialog og digitaliserte arbeidsprosesser for å gi befolkningen et bredt og tilgjengelig kirkelig tilbud. Det jobbes videre aktivt med synkende dåps- og medlemstall samt utfordringer med rekruttering til kirkelige stillinger.

Oslo, 25.mars 2025

Kristin Gunleiksrud Raaum
Leder

Linn Strømme Hummelvoll
Kirkerådsmedlem

Karin-Elin Berg
Nestleder

Martha Garborg Bergslid
Kirkerådsmedlem

Alex Ramstad Døsvik
Kirkerådsmedlem

Therese Egebakken
Kirkerådsmedlem

Lill Tone Grahl-Jacobsen
Kirkerådsmedlem

Turid Torland Håland
Kirkerådsmedlem

Karl Johan Kirkebø
Kirkerådsmedlem

Tove Karoline Knutsen
Kirkerådsmedlem

Kjersti Gautestad Norheim
Kirkerådsmedlem

Kurt Marleif Ebbe Solstrøm
Kirkerådsmedlem

Rolf Steffensen
Kirkerådsmedlem

Thomas Tinglum
Kirkerådsmedlem

Olav Fykse Tveit
Kirkerådsmedlem

Therese Kristin Utgård
Kirkerådsmedlem

Iselin Vistekleiven
Kirkerådsmedlem

Ingrid Vad Nilsen
daglig leder

RESULTATREGNSKAP

DEN NORSKE KIRKE

Beløp i 1000 kroner	Note	2022	2021
DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Mottatt tilskudd	1	2 374 780	2 308 073
Annen driftsinntekt	1	10 275	14 995
Sum driftsinntekter		2 385 055	2 323 069
Utbetalt tilskudd	2	607 656	633 725
Varer for vider salg		9	86
Lønnskostnad	3, 4	1 442 768	1 398 733
Avskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	5	1 312	4 796
Annen driftskostnad	3, 6	356 251	314 111
Sum driftskostnader		2 407 997	2 351 451
Driftsresultat		-22 942	-28 382
Finansinntekter	7	24 188	18 650
Finanskostnader	7	36	17
Resultat av finansposter		24 152	18 633
Resultat		1 210	-9 749
Årsresultat		1 210	-9 749
OVERFØRINGER			
Avsatt til annen egenkapital	13	1 210	-9 749
Sum overføringer		1 210	-9 749

BALANSE				
DEN NORSKE KIRKE				
Beløp i 1000 kroner	Note	2022	2021	
EIENDELER				
ANLEGGSMIDLER				
IMMATERIELLE EIENDELER				
Medlemsregister/kirkebok	5	204	697	
Sum immaterielle eiendeler		204	697	
VARIGE DRIFTSMIDLER				
Leilighet, hytte og kunst	5	5 078	5 078	
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	5	1 580	1 879	
Sum varige driftsmidler		6 658	6 957	
FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER				
Lån til tilknyttet selskap	8	4 735	4 735	
Investeringer i aksjer og andeler	9	358 526	256 253	
Sum finansielle anleggsmidler		363 261	260 988	
Sum anleggsmidler		370 123	268 641	
OMLØPSMIDLER				
FORDRINGER				
Kundefordringer	10	16 172	9 286	
Andre kortsiktige fordringer	11	8 992	8 939	
Sum fordringer		25 165	18 225	
Bankinnskudd, kontanter o.l.	12	454 567	489 752	
Sum omløpsmidler		479 732	507 977	
Sum eiendeler		849 854	776 618	

BALANSE**DEN NORSKE KIRKE**

Beløp i 1000 kroner	Note	2022	2021
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
INNSKUTT EGENKAPITAL			
Bunden kapital	13	18 900	18 900
Annen innskutt egenkapital	13	100 000	100 000
Sum innskutt egenkapital		118 900	118 900
OPPTJENT EGENKAPITAL			
Annen egenkapital	13	253 964	252 737
Sum opptjent egenkapital		253 964	252 737
Sum egenkapital		372 864	371 637
GJELD			
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		45 368	54 387
Skyldig offentlige avgifter		82 331	81 607
Annen kortsiktig gjeld	11	349 291	268 986
Sum kortsiktig gjeld		476 990	404 981
Sum gjeld		476 990	404 981
Sum egenkapital og gjeld		849 854	776 618

BALANSE

DEN NORSKE KIRKE

Oslo, 25.03.2023
Styret i Den norske kirke

Kristin Gunleiksrud Raaum
Leder

Linn Strømme Hummelvoll
Kirkerådsmedlem

Karin-Elin Berg
nestleder

Martha Garborg Bergslid
Kirkerådsmedlem

Alex Ramstad Døsvik
Kirkerådsmedlem

Therese Egebakken
Kirkerådsmedlem

Lill Tone Grahl-Jacobsen
Kirkerådsmedlem

Turid Torland Håland
Kirkerådsmedlem

Karl Johan Kirkebø
Kirkerådsmedlem

Tove Karoline Knutsen
Kirkerådsmedlem

Kjersti Gautestad Norheim
Kirkerådsmedlem

Kurt Marleif Ebbe Solstrøm
Kirkerådsmedlem

Rolf Steffensen
Kirkerådsmedlem

Thomas Tinglum
Kirkerådsmedlem

Olav Fykse Tveit
Kirkerådsmedlem

Therese Kristin Utgård Aas
Kirkerådsmedlem

Iselin Vistekleiven
Kirkerådsmedlem

Ingrid Vad Nilsen
Direktør

INDIREKTE KONTANTSTRØM

DEN NORSKE KIRKE

Beløp i 1000 kroner	Note	2022	2021
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER			
Resultat		1 210	-9 749
Ordinære avskrivninger		1 312	4 796
Endring i kundefordringer		-6 887	-98
Endring i leverandørgjeld		-9 019	18 778
Poster klassifisert som invest.- eller finans.aktiviteter		2	0
Endring i andre tidsavgrensingsposter		-21 298	19 741
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		-34 679	33 468
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER			
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		15	0
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler		521	1 367
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre fore		102 273	84 283
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foret		102 273	84 283
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-506	-1 367
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		-35 185	32 101
Beh. av kont. og kontantekvivalenter ved per. begynnel		489 752	457 651
Beh. av kont. og kontantekvivalenter ved per. slutt		454 567	489 752

REGNSKAPSPRINSIPPER

REGELVERK

Årsregnskapet for Den norske kirke (Dnk) er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

I henhold til Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) §14, sjette ledd, har Barne- og familiedepartementet fastslått at regnskapsloven gjelder for DnK, med mindre departementet har fastsatt annet i forskrift. I forskrift om regnskapsføring av pensjonsutgifter for Den norske kyrkja, fastsatt den 19. januar 2021, er det i §1 og §2 fastsatt at pensjonspremien skal regnes som pensjonskostnad og pensjonsforpliktelsene skal gå frem av notene. Dnk er ikke skattepliktig.

BRUK AV ESTIMATER

Det er i begrenset omfang benyttet estimater og forutsetninger ved utarbeidelse av årsregnskapet for Dnk. Områder som i stor grad inneholder skjønsmessige vurderinger, forutsetninger eller estimater som er vesentlige for årsregnskapet, er beskrevet i note.

INNETEKTER

Inntekter består i det vesentligste av tilskudd fra staten, samt noe tilskudd fra andre virksomheter. Tilskuddene inntektsføres på vedtakstidspunktet eller ved oppfyllelse av andre vilkår gitt i vedtak til tilskuddene.

Øvrige inntekter består av salg av varer og tjenester, leieinntekter, gaver etc. Inntektsføring skjer på leveransetidspunktet .

LEASING

Foretaket har kun operasjonell leasing. Leasingutgifter kostnadsføres løpende som driftskostnad.

KLASSIFISERING OG VURDERING AV OMLØPSMIDLER

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen.

Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på transaksjonstidspunktet.

PENSJONER - YTTELSESORDNING

Dnk har pensjonsforpliktelser finansiert med sikrede ordninger.

Rettssubjektet har historisk ikke inntatt pensjonsforpliktelser i sitt regnskap. Dette er videre forankret i forskrift fastsatt av Barne- og familiedepartementet den 19. januar 2021, gitt fritak for bokføring av pensjonsforpliktelser for Dnk. Krav til noteopplysninger er opprettholdt og skal utarbeides i tråd med Norsk Regnskapsstandard nr 6 om pensjonskostnader. Pensjonsforpliktelsen og estimert pensjonskostnad iht aktuarberegningen framgår av note. Bokført pensjonskostnad svarer til betalt pensjonspremie og er klassifisert som lønnskostnader.

BETINGEDE UTFALL

Betingede utfall regnskapsføres når kostnaden anses sannsynlig og utfallet kan estimeres.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter og bankinnskudd.

NOTER

Beløp i notene er alle oppgitt i 1000 kroner.

Note 1 Driftsinntekter

Mottatt tilskudd:	2022	2021
Tilskudd fra statlige virksomheter	2 368 114	2 300 574
Tilskudd fra fylker og kommuner	4 964	5 313
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	1 702	2 187
Sum	2 374 780	2 308 073

Annen driftsinntekt:

Varesalg	933	1 078
Tjenestesalg	1 393	1 555
Leieinntekter m.m.	1 076	5 975
Andre inntekter	6 873	6 388
Sum	10 275	14 995

Note 2 Utbetalte tilskudd

Dnk har i 2022 utbetalt tilskudd kr 607 656' til ulike formål. Det aller meste utbetales til fellesråd og sokn, og da i hovedsak ut fra gitte fordelingsnøkler. De resterende tilskuddene går til eksterne enheter inkludert institusjoner og internasjonale samarbeidspartnere, dels ut fra faste avtaler og dels etter søknad.

Utbetalte tilskudd:	2022	2021
Trosopplæring	337 955	343 865
Diakoni	87 072	86 311
Undervisning	96 862	93 949
Kirkemusikk	4 067	2 919
Domkirker	5 737	5 572
Internasjonale økumeniske organisasjoner	9 400	11 795
Andre institusjoner og kirkelige formål	35 154	34 233
Opplysningsvesenets fond	5 539	4 921
Andre ideelle formål	25 869	50 160
Sum utbetalte tilskudd	607 656	633 725

Note 3 Lønnskostnader og ytelser, godtgjørelser til direktør, styret og revisor

Lønnskostnader	2022	2021
Lønninger	1 123 144	1 090 826
Arbeidsgiveravgift	154 453	153 190
Pensjonskostnader	153 700	143 836
Andre ytelser	11 472	10 881
Sum lønnskostnader	1 442 768	1 398 733

I 2022 har Den norske kirke sysselsatt 1 616 årsverk.

Ytelser til ledende personer	Direktør	Styret
Lønn	1 256	967
Pensjonskostnader	175	0
Annen godtgjørelse	0	3
Sum ytelser til ledende personer	1 431	970

Det er ikke inngått avtale om etterlønn, bonuser, lån, sikkerhetsstillelse o.l. til fordel for direktør eller styremedlemmer.

Det er betalt for frikjøp av styreleder med 493' - kostnaden er registrert i regnskapet under andre driftskostnader. Styrehonorar omfatter alle honorar utbetalt til valgte medlemmer av Kirkerådet.

REVISOR

Kostnadsført revisjonshonorar inkludert MVA for 2022 utgjør kr 244'.

I tillegg kommer honorar for andre tjenester inkludert MVA med kr 134'.

Note 4 Ytelsespensjon

Den norske kirke (Dnk) er unntatt kravet om å balanseføre sikrede pensjonsforpliktelse. Det vises til prinsippnote.

Dnk har ytelsespensjonsordning for sine ansatte gjennom Statens pensjonskasse.

Forventet turnover for ansatte under 50 år er 4% og for ansatte over 50 år er 3%. Uttakstilbøyelighet førtidspensjon (AFP) anslås til 10% ved fylte 62 år

Per 31.12.2022 var 2 073 personer knyttet til ordningen, av dette var 1 598 personer ansatt og 475 personer var pensjonister. Ordningen omfatter alderspensjon fra fylte 67 år og løper livsvarig. Ordningen inkluderer også uføre-, etterlatte- og barnepensjon.

Aktuarberegningen fra aktuarseksjonen i Statens pensjonskasse med forutsetninger per desember 2021 er lagt til grunn for presentasjon av Dnk sin pensjonsforpliktelse.

Beregning av årets pensjonskostnad:	2022	2021
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	114 199	104 678
Resultatført planendring i perioden	0	0
Arbeidsgiveravgift	12 752	11 314
Årets pensjonsopptjening	126 952	115 992
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	65 663	50 250
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-77 606	-64 464
Årets finansposter	-11 942	-14 214
Sum årets pensjonskostnad	115 010	101 778
Administrasjonskostnader	3 135	3 043
Årets pensjonskostnad inkl. adm.kostnad	118 145	104 821
Sum årets pensjonskostnader inkl. adm.kostnader	118 145	104 821
Resultatført actuarielt tap inkl. AGA	96 125	55 474
Sum totale pensjonskostnader	214 270	160 295
Endring som følge av ikke balanseført forpliktelse	-60 571	-16 459
Årets kostnadsførte pensjonskostnad (note 3)	153 700	143 836
Netto pensjonsforpliktelse ved årets slutt	2022	2021
Pensjonsforpliktelse	3 353 617	3 497 298
Pensjonsmidler	-2 633 599	-2 461 723
Netto pensjonsforpliktelse	720 018	1 035 576
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	87 122	125 305
Netto pensjonsforpliktelse inkl. AGA	807 141	1 160 880
Pensjonsforpliktelse	2022	2021
Pensjonsforpliktelse ved årets begynnelse	3 497 298	2 991 502
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	114 199	104 678
Pensjonsutbetalinger	-82 655	-71 264
Rentekostnad	65 663	50 250
Planendring	0	0
Aktuarmessig gevinst (tap) økonomiske forutsetninger	-240 889	422 133

Pensjonsforpliktelse ved årets slutt	3 353 617	3 497 298
Pensjonsmidler	2022	2021
Pensjonsmidler ved årets begynnelse	2 461 723	2 342 731
Administrasjonskostnader	-3 135	-3 043
Pensjonsutbetalinger	-82 655	-71 264
Innbetalinger pensjonspremie	169 152	163 945
Renteinntekt på pensjonsmidler	77 606	64 464
Aktuarmessig gevinst (tap) økonomiske forutsetninger	10 908	-35 110
Pensjonsmidler ved årets slutt	2 633 599	2 461 723

Økonomiske forutsetninger	31.12.2022	31.12.2021
Diskonteringsrente	3,00%	1,90%
Forventet avkastning på pensjonsmidler	4,70%	3,10%
Årlig lønnsvekst	3,50%	2,75%
Årlig forventet regulering av alders- og etterlattepensjon over 67 år under utbetaling	2,60%	1,75%
Årlig forventet G-regulering, regulering av AFP, uføre- og etterlattepensjoner under 67 år	3,25%	2,50%
Demografiske data	31.12.2022	31.12.2021
Antall yrkesaktive	1 598	1 619
Gjennomsnittsalder - yrkesaktive	51	51
Sum pensjonsgrunnlag	1 037 984	1 065 067
Gjennomsnittlig lønn	650	658
Antall pensjonister	475	395
Antall oppsatte	0	0

Note 5 Anleggsmidler

	Medl.register /Kirkebok	Driftsløsøre, Ikke av- inventar skrivbare o.a. utsyr driftsm.		Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost 01.01.2022	14 563	11 516	5 078	31 156
Tilgang	0	521	0	521
Avgang	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2022	14 563	12 036	5 078	31 677
Akkumulerte avskrivninger	14 360	10 456	0	24 816
Bokført verdi per 31.12.2022	204	1 580	5 078	6 862
Årets avskrivninger	493	820	0	1 312
Avskrivningssatser	20 %	10-30%	0 %	

Ikke avskrivbare driftsmidler omfatter hytte Svalbard, leilighet Tromsø og kunst.

Note 6 Spesifikasjon av annen driftskostnad

	2022	2021
Tjenestereiser m.m.	55 991	36 034
Kjøp av tjenester	135 672	119 406
Informasjon og kommunikasjonsteknologi	54 613	54 400
Leie lokaler og utstyr	50 868	50 175
Kurs og seminar	30 601	21 530
Driftsmateriell m.m.	14 965	18 849
Oppvarming, renhold og renovasjon	6 094	4 370
Kontingenter	2 585	2 628
Vedlikehold	2 638	2 701
Honorarer for revisjon og andre tjenester	378	695
Andre driftskostnader	1 846	3 322
Sum annen driftskostnad	356 251	314 111

Andre driftskostnader består i hovedsak av telefonkostnader, reklame, forsikringer, representasjon og gaver.

Note 7 Spesifikasjon av finansposter

Finansinntekter	2022	2021
Renteinntekt	21 768	18 646
Finansinntekt	2 420	4
Sum finansinntekter	24 188	18 650
Finanskostnader	2022	2021
Rentekostnad	15	14
Finanskostnad (disagio)	21	3
Sum finanskostnader	36	17

Note 8 Lån til tilknyttet selskap

Ansvarlig lån 4 735 innvilget 2018 til Kirkepartner AS. Rentesatsen er fastsatt til NIBOR 3 måneder + 2%. Nedbetaling av lånet starter i 2023 hvor lånet skal nedbetales som serielån med 1/2 av nominell hovedstol hvert år.

Note 9 Langsiktige verdipapirer

	Bokført verdi	Markeds- verdi
Anleggsmidler		
Skrim Vann og Avløpsselskap AS: 1 aksje, 0,082% eierandel	12	17
Regionalt pilegrimssenter Stiklestad AS: 25 aksjer, 7,69% eierandel	13	13
Kirkepartner A/S: 420 aksjer, 48,95% eierandel	100	100
Den norske kirkes landsfond	18 900	19 765
Grieg Investor	339 501	344 071
Sum langsiktige verdipapirer	358 526	363 965

Den norske kirkes landsfond forvaltes av Alfred Berg . Markedsverdien per 31.12.2022 er kr 19,8 mill. Den øvrige fondsporteføljen forvaltes av Grieg Investor med fordeling på aksjefond, obligasjonsfond og pengemarkedsfond. Renter og avkastning på fondene blir reinvestert. Det gir endringer i kostpris gjennom året.

Note 10 Kundefordringer

	2022	2021
Kundefordringer til pålydende	16 172	9 286
Balanseført verdi av kundefordringer 31.12	16 172	9 286
Sum resultatførte tap på krav	0	0

Note 11 Fordringer og gjeld

Kortsiktige fordringer	2022	2021
Avsetning refusjon sykelønn	3 554	2 536
Forskuddsbetalte kostnader	1 886	2 643
Annen fordring	3 553	3 760
Sum kortsiktige fordringer	8 992	8 939

Kortsiktig gjeld	2022	2021
Skyldig lønn og feriepenger	172 931	169 433
Skylding pensjonspremie	8 872	3 040
Periodisert øremerket tilskudd	58 315	43 724
Annen gjeld	109 173	52 789
Sum kortsiktig gjeld	349 291	268 986

Note 12 Bankinnskudd

Innestående midler på skattetrekkkonto (bundne midler) er per 31.12.22 kr 51 720'.

Note 13 Egenkapital

	Bunden kapital	Innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Pr 31.12.2021	18 900	100 000	252 737	371 637
Pr 01.01.2022	18 900	100 000	252 737	371 637
Justering av EK 31.12.21			17	17
Årets resultat	0	0	1 210	1 210
Pr 31.12.2022	18 900	100 000	253 964	372 864

Note 14 Betingede utfall

Den norske kirke er ikke involvert i rettsvister og saksbehandling vedrørende omtvistede krav, herunder erstatningskrav.

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6a, 0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, 0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske Revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til Kirkerådet i Rettssubjektet Den norske kirke

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Rettssubjektet Den norske kirke som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening oppfylder årsregnskapet gjeldende lovkrav og gir et rettviseende bilde av rettssubjektets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med Lov om tros- og livssynssamfunn og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjon

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av rettssubjektet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og *International Code of Ethics for Professional Accountants* (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i rettssubjektets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Kirkerådet og direktøren (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår konklusjon om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere om årsberetningen inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon eller ikke inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav, er vi pålagt å rapportere det.

Vi har ingenting å rapportere i så henseende, og vi mener at årsberetningen er konsistent med årsregnskapet og inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med Lov om tros- og livssynssamfunn og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til rettssubjektets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for

årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle rettssubjektet eller virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av rettssubjektet s interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om rettssubjektet s evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at rettssubjektet ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde.

Vi kommuniserer med kirkerådet blant annet om det planlagte omfanget av og tidspunktet for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom revisjonen.

Oslo, 19. april 2023
ERNST & YOUNG AS

Revisjonsberetningen er signert elektronisk

Kjetil Andersen
statsautorisert revisor

Uavhengig revisors beretning – Rettssubjektet Den norske kirke 2022

A member firm of Ernst & Young Global Limited

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Kjetil Andersen

Statsautorisert revisor

På vegne av: Ernst & Young AS

Serienummer: 9578-5992-4-2398085

IP: 83.241.xxx.xxx

2023-04-19 09:07:20 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: BSOCT-F4KAB-UJM15E-4UFXN-BAITA-6W560

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

Rom for deg

*Den norske kirke er Norges folkekirke
med 3,5 millioner medlemmer.*

*Med 76 000 frivillige, 8000 ansatte
og 1600 kirkebygg er kirken til stede i hele
landet for å skape mer himmel på jord.*

Domprosten i Kristiansand

14.august 2023

Til

Biskopen i Agder og Telemark

Agder og Telemark bispedømmeråd

Kristiansand kirkelige fellesråd

Ung kirke – behov for en satsning på unge voksne

Den norske kirke har et livskraftig arbeid som drives samvittighetsfullt av ansatte og frivillige i alle de lokale menighetene i Kristiansand. Gjennom dette arbeidet får en stor del av befolkningen et godt kirkelig tilbud.

Det er likevel en stor gruppe vi ikke treffer godt nok. Det er gruppen «unge voksne». Med betegnelsen «unge voksne» tenker jeg ikke primært på en aldergruppe (gjerne 18-30)-, men mer en betegnelse på livsfasen fra fullført obligatorisk skolegang og til mange er i etablerte familierelasjoner. Mange av disse unge er under utdanning, men en del er også i arbeid. De er både kommunens faste innbyggere og studenter på universitet og andre utdanningsinstitusjoner. Universitet i Agder med campus Kristiansand og campus Grimstad har alene 11.000 studenter.

Mange av disse søker et kristent felleskap, men finner i svært liten grad sin plass hos oss. I dag er det noen få og heller små felleskap for denne gruppen i våre menigheter. I domkirken er det gudstjenester en gang i måneden og det planlegges nå et treffsted kalt «Mat og prat» med tilsvarende rytme mellom disse. Dette tilbudet har så langt ikke samlet mange. Og det er relativt lite ressurser satt av.

På dette feltet er deler av det frikirkelige miljøet lengre fremme enn oss. Vi kan ikke la dette være unnskyldning for ikke å gjøre noe selv. Det er tusenvis av våre egne medlemmer dette angår. Derfor er det både for de unges egen skyld og for Den norske kirke del viktig at det i vår landsdel legges bedre til rette for unge voksne. Vi er på høy tid å bygge et livskraftig miljø for unge voksne der det bygges et felleskap som oppleves relevant og som har en profil som bygger tilhørighet til Den norske kirke.

Det har i vel et års tid vært en pågående samtale med prester og andre ansatte om dette i byen. Prost og kirkeverge har også på en runde til alle menighetsråd drøftet dette med de folkevalgte i hvert sokn. Et entydig signal fra menighetene er at dette er et meget viktig arbeid som vi ikke klarer på en god nok måte som enkeltmenigheter. Det må samarbeid til med en egen satsning som har de nødvendige ressurser.

Jeg mener det er helt nødvendig og på høy tid at vi i Den norske kirke gjør det andre store byer har gjort, å starte et arbeid med å etablere en «Ung kirke» med nødvendige ressurser for å skape et livskraftig kristent og gudstjenestefeirende felleskap for denne gruppen.

For å lykkes mener jeg at menighetene, Agder og Telemark bispedømmeråd og Kristiansand kirkelige fellesråd må gå sammen og legge til rette for en Ung kirke i byen. Vi har flere andre byer i landet vi kan hente inspirasjon og lærdom fra om hvordan dette kan gjøres og hva som kreves. Jeg mener selv at St. Jakob kirke i Bergen med deres profil, er særlig interessant.

Jeg vil be Agder og Telemark bispedømmeråd og Kristiansand kirkelige fellesråd om å ta initiativ til et forarbeid med mål å gjøre nødvendige vedtak om dette. Jeg har stor tro på at en slik «Ung kirke» vil kunne bety en vitalisering for kirkens arbeid i Kristiansand med gode ringvirkninger til resten av bispedømmet.

Med vennlig hilsen

Freddy Berg

Domprost i Kristiansand